SUOMEN PALLOLIITTO

MIESTEN KANSAINVÄLISEN JALKAPALLON ANALYYSI

NOSTOT SUOMEN MAAJOUKKUE-TOIMINNASTA SEKÄ LIIGAVERTAILU

LEHTO, H. & HEINONEN, M.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO ... 3
2 MAALINTEKO JA MAALINESTO ... 7
MAALINTEKO ... 7
MAALINESTO ... 14
3 MAALINTEKOTILANTEIDEN LUONTI JA MAALINTEKOTILANTEIDEN ESTO ... 18
MAALINTEKOTILANTEIDEN LUONTI ... 18
MAALINTEKOTILANTEIDEN ESTO ... 25
4 ETENEMINEN JA ETENEMISEN ESTÄMINEN ... 28
ETENEMINEN ... 28
ETENEMISEN ESTÄMINEN ... 40
5 TILANTEENVAIHDOT ... 45
6 ERIKOISTILANTEET ... 56
7 MUITA TRENDEJÄ ... 61
KOLMEN TOPPARIN JÄRJESTELMÄT JA LAITAPUOLUSTAJIEN/WINGBACKIEN ROOLIT ... 61
KESKITYKSET ... 68
VASTAPRÄSSIT JA ”REST DEFENSE” ... 69
PERUSPELAAMINEN ... 73
8 LIIGAVERTAILU ... 74
VEIKKAUSLIIGA VS. MUUT PÄÄSARJAT ... 74
KEHITYS VEIKKAUSLIIGASSA JA TOP 5-SARJOISSA ... 87
SARJASIJOITUKSEN JA ERI MUUTTUJIEN VÄLINEN VERTAILU VEIKKAUSLIIGASSA ... 98
8 JOHTOPÄÄTÖKSET ... 106
MAAJOUKKUETASO ... 106
LIIGATARKASTELU ... 108
9 LÄHTEET ... 111

1 JOHDANTO

Tämän analyysin tarkoituksena on ymmärtää joukkuetasoisen ja pelaajatasoisen toiminnan nykytilaa miesten jalkapallon kansainvälisellä huipulla, ja sen asettamia vaatimuksia pelaajakehitykselle. Edelleen tarkoituksena on tarkastella lajin trendien ja joukkue- sekä pelaajatasoisten vaatimusten ja toiminnan toteutumista Suomen eri maajoukkueissa, etenkin miesten A-maajoukkuetasolla: missä onnistumme, missä on kehitettävää? Pyrkimyksenä on myös ennakoida pelaaja- ja joukkuetasoisen toiminnan mahdollisia kehityssuuntia kansainvälisellä huipulla ja varautua siten näihin asioihin myös pelaajakehitystoiminnassamme.

Analyysin peruslähtökohtana on analysoida ottelumenestykseen vaikuttavia tilanteita ja näistä johdettavia muuttujia (kuva 1). Pohditaan siis esimerkiksi, miten kv.-tasolla maalintekotilanteet syntyvät tai miten joukkueet pyrkivät etenemään maalintekotilanteisiin. Mitkä asiat korostuvat vastustajan etenemisen estämisessä? Miten tilanteenvaihdot hoidetaan? Onko näissä asioissa havaittavissa muutosta johonkin suuntaan?

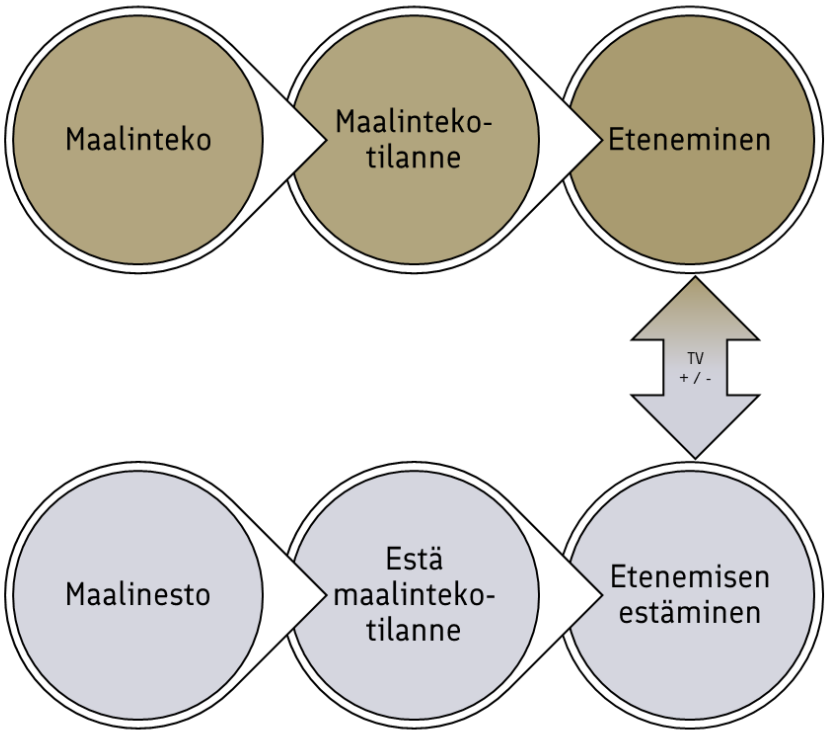

Kuva 1. Pelianalyysien yleismaailmallinen viitekehys

Varsinainen pelaajakehitystyö tapahtuu kuitenkin aina seuroissa, joten on tärkeää tarkastella myös niitä eroavaisuuksia ja toisaalta yhtenäisyyksiä, joita seurajoukkuetasolla, erilaisessa toimintaympäristössä, peleissä tapahtuu. Tässä katsauksessa maajoukkuetasoisen vertailun ohella tarkastellaan Veikkausliigan tilastoja ja pelin luonnetta suhteessa muihin Euroopan pääsarjoihin mainittujen analyysien viitekehyksen puitteissa.

Paitsi mainitun analyysien viitekehyksen kautta, tässä tarkastelussa tilastoja ja havaintoja tehdään myös etenkin tempoon ja intensiteettiin liittyvien tulosten kautta. Ikuisuuskysymys ja ongelmakin suomalaisen jalkapallon osalta on, miten voimme paremmin valmistaa pelaajiamme kansainvälisen jalkapallon vaatimuksiin ja etenkin otteluiden kovaan tempoon.

Vieressä olevassa laatikossa on esitetty Suomen U15-pelaajien omia kommenttejaan heidän ensimmäisten maaotteluidensa jälkeen (marraskuussa 2021 kaksi ottelua Portugalia vastaan). Kommentit eivät varmasti tule yllätyksenä, mutta toivottavasti herättävät pohdintaa. Toki näillä pelaajilla on vielä matkaa kansainväliselle miesten huipputasolle, mutta asioihin on luonnollisesti varauduttava pelaajakehitystyössä jo hyvissä ajoin.

Suomen U15-maajoukkuepelaajilta kerättyjä kommentteja heidän ensimmäisten maaotteluidensa jälkeen.

- *Elämän kovimmat pelit. Tempo kovempaa, kaikki tapahtuu nopeammin. Olin ihan poikki ottelun lopussa.*
- *Kehityskohteet: juoksunopeutta saatava lisää samoin pelinopeutta kehitettävä.*
- *Oli etukäteen tietoa, että POR kova. Pelaajien nopeus yllätti.*
- *Kovin peli mitä koskaan pelannut. 10–20 min jälkeen ihan puhki, kun ei ole tottunut noin kovaan tempoon.*
- *Nähnyt miten nopeasti täytyy liikuttaa palloa. Suomessa voi pitää palloa paljon kauemmin. Pallollista peliä täytyy yksinkertaistaa.*
- *Pelin taso yllätti, tempo kova. Kovin peli ikinä. Väsyi tosi nopeasti, koska ei ole tottunut juoksemaan noin paljon.*
- *Pelin kuormitus yllätti, kuinka paljon pitää juosta. Kaikki vastustajat perkeleen nopeita.*
- *Pelien kovuus yllätti, ennen kaikkea tempo. Miesten pelitkään eivät ole olleet lähellekään noin kovia. Niissä ei tarvitse juosta näin kovaa.*
- *Pelin taso yllätti-> tempo oli kova, ja asiat piti tehdä nopeasti.*
- *Kovempi tempo, kovempia vastustajia ja tosi mukavaa pelata näin kovia matseja.*
- *Pelien tempo yllätti. Joutuu juoksemaan tosi paljon.*
- *Portugali on tosi kova ja pelit motivoivat treenaamaan entistä kovemmin. Puolustamaan joutui tosi paljon.*
- *Pallon kanssa on pystyttävä toimimaan nopeammin. Kaksinkamppailuihin saatava lisää ruutia. 1. ja 2. kosketuksen välistä aikaa on saatava nopeutettua. Kovan intensiteetin juoksemista saatava lisää->pitää palautua nopeammin.*
- *Reissu tuonut mittarin huipulta. Joutuu juoksemaan paljon enemmän ja puolustamaan paljon enemmän.*
- *Pelien taso on ollut tosi kova. Tempo on kovempi ja juosta täytyy paljon enemmän. Kestävyyttä täytyy kehittää, jotta jaksaa pelata näissä peleissä*
- *Palloa on liikutettava tosi nopeasti ja vastustaja tulee kovaa päälle.*
- *On nähnyt oman tason suhteessa muihin. Tilaa ja aikaa vähemmän. Pienet asiat ja päätökset voivat ratkaista pelin. Prässi tulee nopeammin ja syöttösuuntia peitetään paremmin.*
- *Pelit ja treenit kovatempoisia. Pelin tempo oli kovempi kuin osasi odottaa.*

Jotta voidaan vertailla eroja pelin tempossa ja intensiteetissä, meidän tulee luonnollisesti ensin määritellä, mitä tempolla ja intensiteetillä tarkoitetaan. Lähteisiin pohjautuen, intensiteetin voidaan jalkapallossa ajatella kuvastavan yhden yksittäisen suorituksen intensiivisyyttä ja energiaa, siinä missä tempo kuvastaa pelin eri suoritusten tai liikkeiden toistumistiheyttä.

TEMPO JA INTENSITEETTI

"...intensity in sport – and in football – is the execution of a specific exercise or action during a certain period of time and with an appropriate energy, concentration and attitude to the development of the exercise..." (*Soccer inter-action*)

" Tempo is defined as the rate or speed of a motion or activity, and in sport, tempo is the rate of movement over time and touches." (*Soccermetrics research 2013.*)

Tämän katsauksen päälöydöksiä ja johtopäätöksiä on tarkasteltu kappaleessa 8. Tärkeimpinä tässä raportissa käsiteltävinä tuloksina ja johtopäätöksinä voidaan pitää seuraavia huomioita:

1 Maajoukkuetarkastelun osalta on tunnistettavissa muutamia selkeitä vahvuuksia Suomen maajoukkueen osalta

- Tehokkuus maalineston ja vastustajien maalipaikkojen luomisen eston osalta.
- Vastustajan ohjaaminen vaarattomammille maalipaikoille ja vaarallisille alueille etenemisen estäminen
- Tiivis, yhtenäinen ja korkean työmoraalin omaava joukkue

2 Kehityskohteet liittyvät etenkin etenemisen ja hyökkäyspelaamisen tehostamiseen:

- miten pääsemme etenemään kentällä vaarallisemmille paikoille ja luomaan maalitilanteita kansainvälisten trendien mukaisilta alueilta, myös hitaammin rakennetuissa hyökkäyksissä?
- Myös hyökkäyserikoistilanteissa on parannettavaa, siinä missä puolustuserikoistilanteet Suomi on hoitanut mallikkaasti.

3 Pelaajakehityksellisesti tarvitsemme lisää pelaajia, jotka kykenevät tunnistamaan kentältä tiloja ja myös omien joukkuepelaajiensa liikkeitä ja täyttämään kentän eri kaistat ja syntyvät tilat eri tilanteissa hieman eri tavoin ajoittain. Pelaajien peruspelaamisen laatutekijöitä on kehitettävä korkealle tasolle ja tarvitsemme lisää pelaajia, jotka kykenevät ratkaisemaan erilaisia pelitilanteita korkeassakin tempossa. On myös huolehdittava, että nuoret pelaajat saavat omissa harjoituksissaan ja peleissään riittävästi kokemuksia ja mahdollisuuksia yrittää pelin kannalta ratkaisevimpia suorituksia molempien maalien lähellä ja altistuvat myös korkean tempon toiminnalle.

4 Lisäksi tässä raportissa esitetään trendejä ja huomioita kv. jalkapallon osalta esimerkiksi kolmen topparin järjestelmistä, muuttuneista laitapakkien/wingbackien roolista, keskitystyyppien muutoksesta, vastaprässeistä ja ”rest defence”-konseptista.

5 Veikkausliigassa peli on edeltävän seitsemän kauden aikana kehittynyt kansainvälisiä trendejä mukaillen: kontrollin määrä pelissä on lisääntynyt ja esimerkiksi joukkueiden yksittäiset pallonhallintajaksot pidentyneet syöttötarkkuuden parantuessa. Samaan aikaan laukausten määrä on ollut laskusuunnassa, mutta maalien määrä sinällään kasvanut hieman joukkueiden hakeutuessa ja päästessä yrittämään maalintekoa paremmilta ja korkeamman maaliodottaman paikoilta. Erot Veikkausliigan voimasuhteissa kärjen ja häntäpään välillä ovat kenties kasvaneet viimeisen yhdeksän kauden aikana?

6 Veikkausliiga jää jälkeen tempon ja intensiteetin osalta muihin vertailtuihin liigoihin nähden. Kotoista liigaamme vaivaa ehkä ”liiallinenkin” pyrkimys kontrolliin. Esimerkiksi etenemisiä hyökkäyssuuntaan tai laukauksia luodaan keskimääräistä vähemmän muihin sarjoihin verrattuna. Myös syöttötempon osalta Veikkausliiga sijoittuu häntäpäähän eurooppalaisiin pääsarjoihin vertailtaessa. Miten kotoinen liigamme valmistaa korkeatempoisiin kv. peleihin ja tuo pelaajia esille ”näyteikkunaan”?

2 MAALINTEKO JA MAALINESTO

"If you're in the penalty area and don't know what to do with the ball, put it in the net and we'll discuss the options later."

Bob Paisley

"I am a firm believer that if you score one goal the other team has to score two to win."

Howard Wilkinson

MAALINTEKO

Lukijoille varmasti vähemmän yllättävästi, nykyaikaisessa huippujalkapallossa pelitilannemaalit tehdään yleisimmin läheltä maalia, rangaistusalueen sisältä ja sen keskisektorilta. Adam Davidson tutki gradutyössään pelitilannemaaleihin johtaneita laukauksia ja niiden ketjuja ja esitetty kuva kertoo selkeästi, miltä alueilta maalit tarkastellussa huippusarjassa syntyvät. (Kuva 4.)

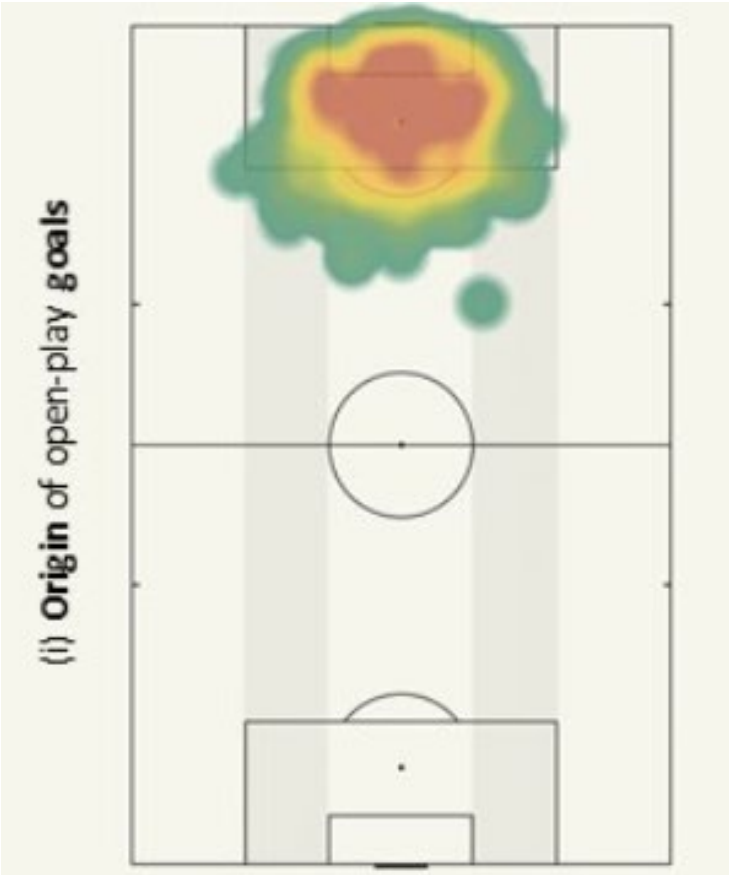

Kuva 4. Pelitilannemaaliin johtaneiden laukausten heatmap Valioliigassa 2020–21 (Davidson 2021).

Kansainvälisen trendin mukaan, myös Suomen miesten maajoukkueen pelitilannemaalit vuosina 2019–2021 ovat syntyneet keskimäärin ns. ”Golden Zonelta” ja ehkä vielä korostuneemmin hyvin läheltä maalia, erittäin usein maalivahdin alueen sisältä. Keskimäärin Suomen maajoukkue viimeisteli vuosina 2019–2021 pelaamissaan kilpailullisissa otteluissa (EM-karsinnat, EM-kisat, MM-karsinnat, UEFA Nations League) 1,3 maalia/ottelu ja laukauksista 12,5 prosenttia päätyi maaliin. Yhtä maalia kohden Suomi tarvitsi 7,8 laukausta. (Kuva 5.)

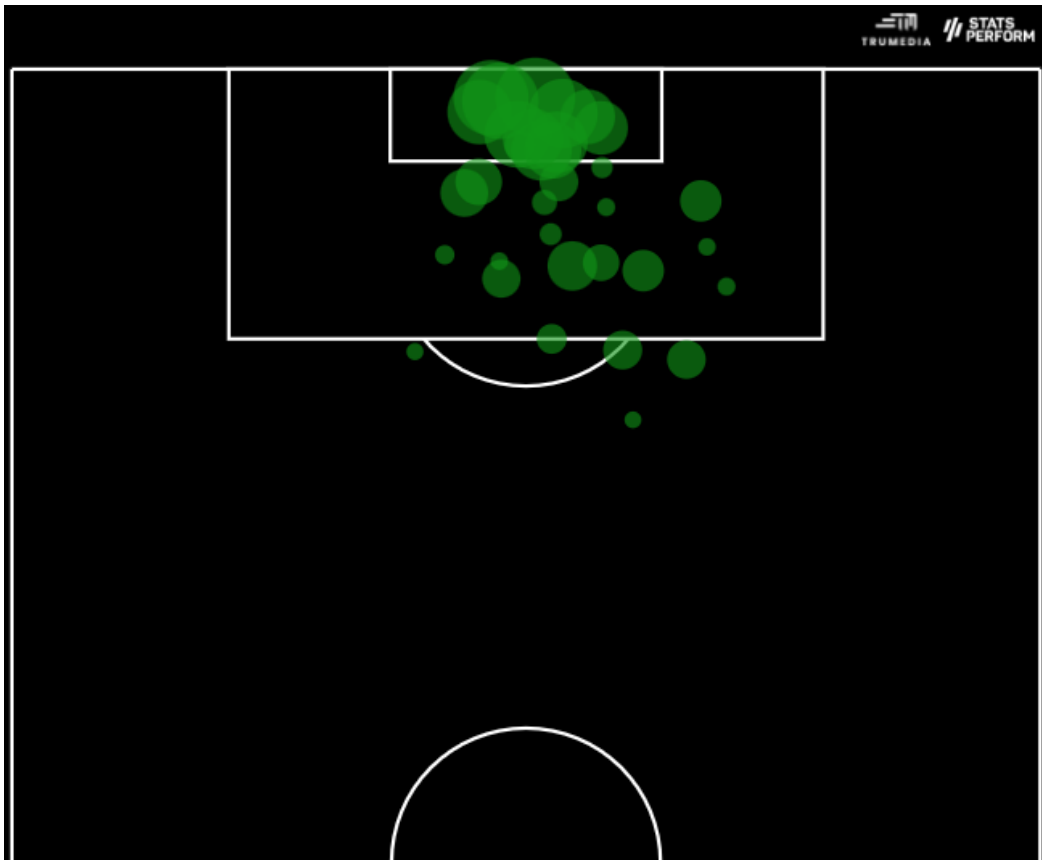

Kuva 5. Suomen miesten maajoukkueen pelitilannemaaliin johtaneet laukaukset EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Ympyrän koko kuvassa kuvastaa laukauksen maaliodottamaa (xG). Data: StatsPerform.

Suomen miesten maajoukkue kykeni luomaan vuosina 2019–2021 pelaamissaan kilpailullisissa otteluissa keskiarvoa vähemmän laukauksia muihin maajoukkueisiin verrattuna (10,11 laukausta/90 min vs. keskiarvo 12,22 laukausta/90 min), mutta viimeistelemään näistä kuitenkin keskimääräistä tehokkaammin maaleja (12,5 % maaliin vs. 11,8 %). Todellinen poikkeus alla esitetyssä kuvassa on Englanti, jonka laukauksista peräti 22,2 prosenttia päätyi maaliin. (Kuva 6.)

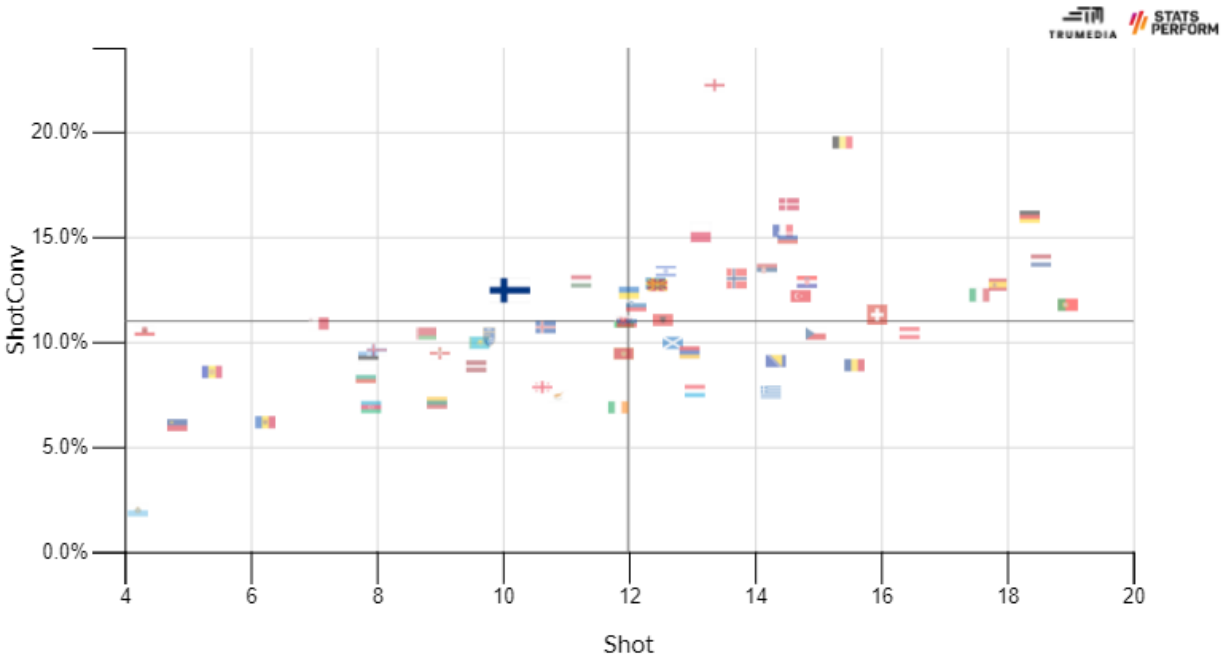

Kuva 6. Laukaukset (kpl/90 min) ja maaliin johtaneet laukaukset (% kaikista) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Englannin tehokasta viimeistelyprosenttia tarkasteltaessa yhtenä selityksenä voidaan varmasti pitää heidän laukaustensa lähtöalueita. Englanti on omissa otteluissa pyrkinyt vahvasti laukomaan lähes ainoastaan ns. ”Golden Zonelta” ja suhteessa todella vähän laukauksia lähtee näiden alueiden ulkopuolelta. On siis luonnollista, että myös suurin osa Englannin pelitilannemaaleista on syntynyt näiltä alueilta ja viimeistelyn tehokkuus ollut korkea englantilaisten päästessä laukomaan korkean maaliodottaman maalipaikoilta. (Kuvat 7 ja 8.)

Englannin tekemiä, pääasiassa ”Golden Zonelta” syntyneitä maaleja EM-kisoista vuodelta 2021 pääset tarkastelemaan täältä:

All of England's EURO 2020 goals

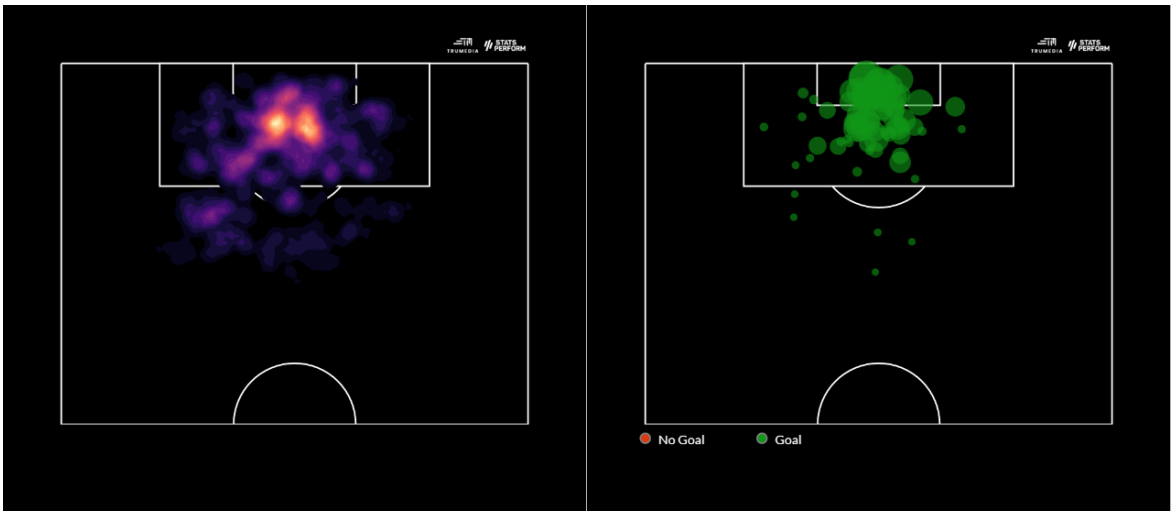

Kuvat 7 ja 8. Englannin miesten maajoukkueen kaikkien laukausten heatmap (vasemmalla) ja pelitilannemaaliin johtaneet laukaukset EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Suomikin olisi toki maalipaikoissaan voinut olla vielä tehokkaampi. Kuten nähdään taulukosta 1, Suomi on luonut vuosien 2019–2021 kilpailullisissa otteluissaan maaliodottamaa keskimäärin 1,41 maalia / 90 minuuttia, mutta tehnyt 1,26 maalia / 90 min. Kärkipäässä tässä taulukossa erotuksen osalta ovat isot maat Belgia, Tanska, Englanti ja Saksa, jotka ovat pystyneet viimeistelemään maaleja kohtuullisen reilusti maaliodottamaansa enemmän. (Taulukko 1.)

Maa	Tehdyt maalit / 90 min	xG/90 min	Erotus
BEL	3,00	2,16	0,84
DEN	2,41	1,82	0,58
ENG	2,97	2,49	0,48
GER	2,93	2,52	0,41
POL	2,00	1,69	0,31
ISR	1,68	1,42	0,26
SVK	1,31	1,06	0,26
RUS	2,17	1,95	0,22
MKD	1,58	1,37	0,21
KAZ	0,96	0,75	0,20
TUR	1,79	1,60	0,20
UKR	1,48	1,33	0,15
HUN	1,45	1,32	0,13
MLT	0,77	0,65	0,12
CRO	1,91	1,79	0,11
FRA	2,21	2,11	0,10
AND	0,46	0,36	0,10
SWE	1,59	1,54	0,05
RKS	1,00	0,99	0,01
SRB	1,91	1,91	-0,01
CZE	1,56	1,56	-0,01
SVN	1,42	1,44	-0,02
ARM	1,23	1,25	-0,02
GIB	0,45	0,48	-0,03
MNE	1,13	1,15	-0,03
SUI	1,80	1,85	-0,05
ALB	1,38	1,44	-0,06
LUX	1,00	1,07	-0,07
BUL	0,65	0,74	-0,09
EST	0,73	0,81	-0,09
LTU	0,64	0,75	-0,11
ITA	2,15	2,26	-0,11
POR	2,23	2,34	-0,11
NOR	1,78	1,91	-0,13
ROU	1,38	1,53	-0,14
CYP	0,81	0,95	-0,15
BLR	0,91	1,06	-0,15
FIN	**1,26**	**1,41**	**-0,15**
WAL	1,31	1,46	-0,15
ISL	1,14	1,33	-0,19
LIE	0,29	0,48	-0,19
AZE	0,55	0,74	-0,19
NED	2,57	2,77	-0,19
GEO	0,83	1,03	-0,2
SCO	1,26	1,49	-0,23
ESP	2,27	2,50	-0,23
LVA	0,85	1,08	-0,23
MDA	0,38	0,62	-0,23
AUT	1,71	1,96	-0,25
SMR	0,08	0,34	-0,26
FRO	0,77	1,06	-0,29
NIR	0,85	1,16	-0,31
GRE	1,08	1,40	-0,32
IRL	0,81	1,21	-0,39
BIH	1,30	1,70	-0,40

Taulukko 1. Tehdyt maalit, maaliodottama ja näiden erotus / 90 min EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Pelaajakohtaisella tasolla tehokkailla ja hyvillä maalintekijöillä on kyky hakeutua laadukkaisiin maalipaikkoihin ja viimeistellä tehokkaasti paikoista. Suomalaisista paras esimerkki on luonnollisesti Teemu Pukki, jonka päämuuttujat vuosien 2019–2021 kilpailullisista maaotteluista (EM-karsinnat, UEFA Nations League, EM-kisat, MM-karsinnat) kestävät vertailun kansainvälisellä mittapuulla muihin hyökkääjiin verrattuna. Pukilla on kyky hakeutua laadukkaille maalipaikoille ja myös viimeistellä laukauksistaan tehokkaasti. Varsinaisesti mistään ylisuorittamisesta maalinteon osalta ei Pukin kohdalla ole kuitenkaan ollut kyse, sillä tarkastelluissa otteluissa Pukki on viimeistellyt keskimäärin 0,43 maalia / 90 minuuttia hänen maaliodottamansa ollessa 0,42 maalia / 90 min. (Kuvat 9–11.)

Pukin kaikkia maajoukkueuran maaleja (vuoteen 2021 saakka) pääset ihastelemaan täältä:

Teemu Pukki – KAIKKI 33 MAALIA Huuhkajille

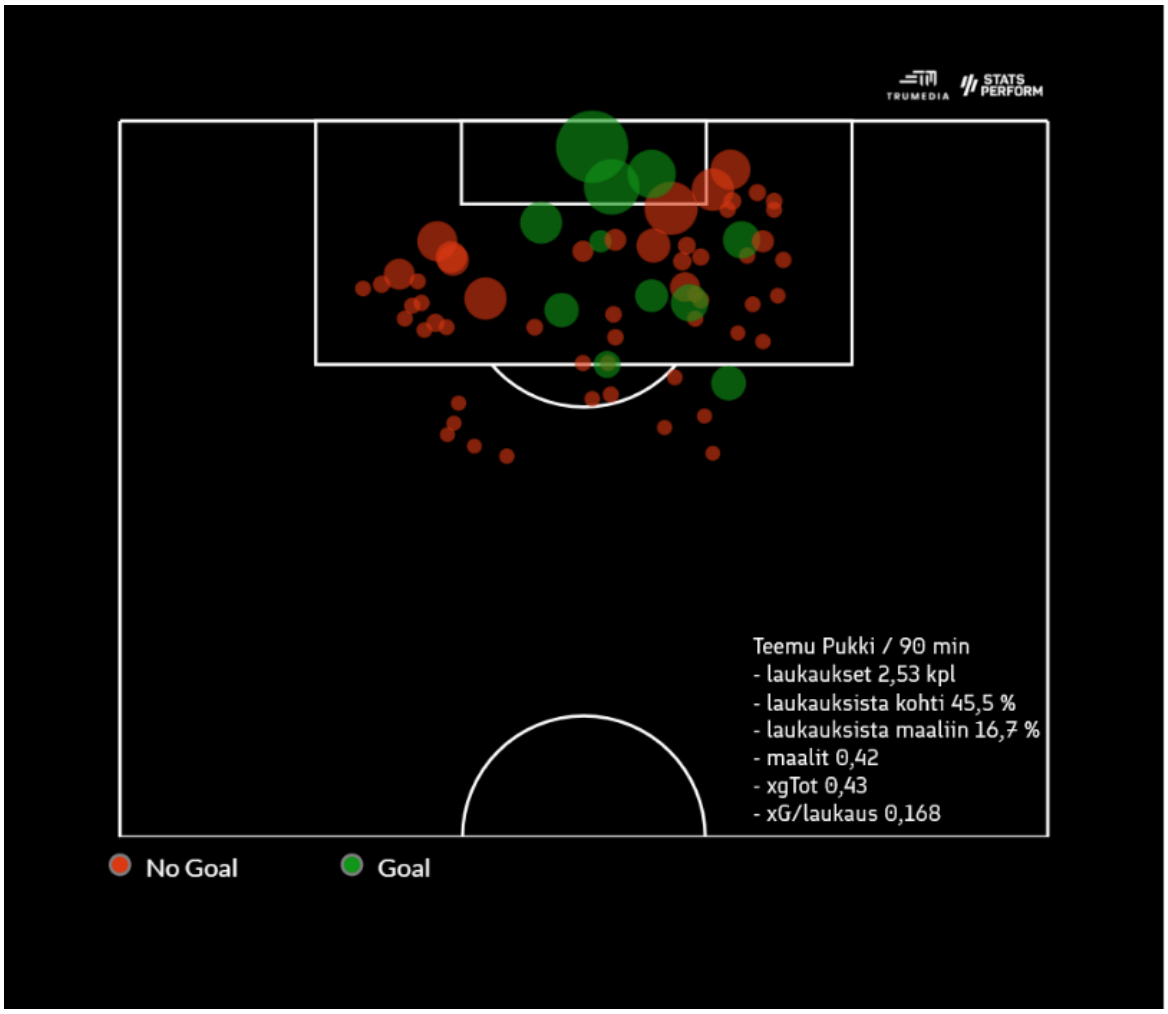

Kuva 9. Teemu Pukin pelitilannelaukaukset vuosien 2019–2021 kilpailullisista otteluista miesten jalkapallomaajoukkueessa (EM-karsinnat, UEFA Nations League, EM-kisat, MM-karsinnat). Ympyrän koko kuvassa kuvastaa laukauksen maaliodottamaa (xG). Data: StatsPerform.

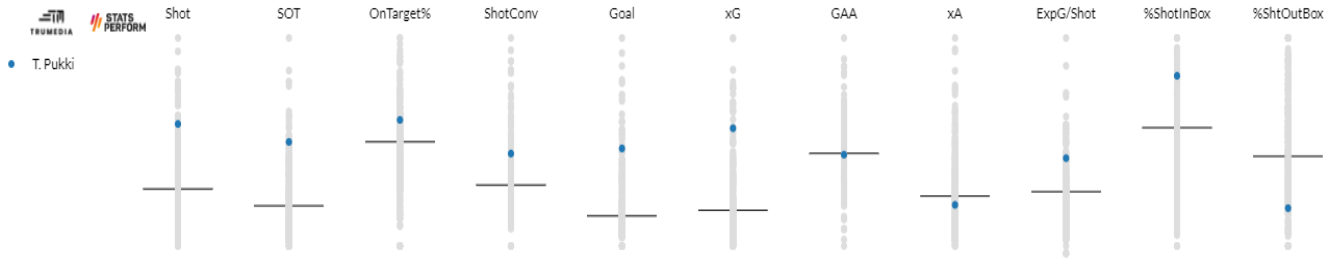

Kuva 10. Teemu Pukin pelitilannelaukausten laukausmuuttujat kaikkien hyökkääjien keskiarvoon verrattuna vuosien 2019–2021 kilpailullisista otteluista (EM-karsinnat, UEFA Nations League, EM-kisat, MM-karsinnat). Rajattu vain yli 900 minuuttia pelanneisiin ja yli 10 laukausta ampuneisiin pelaajiin. Data: StatsPerform.

#	Player	GM	Min	Age	Shot	SOT	OnTarget%	ShotConv	Goal	xG	GAA	xA	ExpG/Shot	%ShotInBox	%ShtOutBox
1	T. Werner (Centre Forward - GER)	22	1252	25	3.67	1.94	52.9%	19.6%	0.72	**0.75**	-0.03	0.21	0.205	92.2%	7.8%
2	E. Haaland (Centre Forward - NOR)	13	1039	21	3.29	1.82	55.3%	23.7%	0.78	**0.75**	0.03	0.08	0.228	84.2%	15.8%
3	A. Mitrovic (Centre Forward - SRB)	22	1799	27	3.65	2.30	63.0%	24.7%	0.90	**0.64**	0.26	0.09	0.174	79.5%	20.5%
4	S. Gnabry (Centre Forward - GER)	23	1778	26	3.04	1.32	43.3%	23.3%	0.71	**0.59**	0.12	0.23	0.195	81.7%	18.3%
5	R. Lukaku (Centre Forward - BEL)	20	1724	28	2.92	1.36	46.4%	28.6%	0.84	**0.58**	0.26	0.07	0.198	80.4%	19.6%
6	H. Kane (Centre Forward - ENG)	29	2353	28	2.98	1.30	43.6%	17.9%	0.54	**0.57**	-0.04	0.24	0.192	73.1%	26.9%
7	O. Giroud (Centre Forward - FRA)	20	1124	35	2.56	1.20	46.9%	15.6%	0.40	**0.57**	-0.17	0.10	0.222	90.6%	9.4%
8	Cristiano Ronaldo (Centre Forward - POR)	23	1983	36	4.04	1.77	43.8%	15.7%	0.64	**0.57**	0.07	0.16	0.141	62.9%	37.1%
9	M. Arnautovic (Centre Forward - AUT)	18	1494	32	3.37	1.39	41.1%	14.3%	0.48	**0.55**	-0.07	0.18	0.163	73.2%	26.8%
10	C. Immobile (Centre Forward - ITA)	18	1297	31	3.26	1.32	40.4%	8.5%	0.28	**0.52**	-0.24	0.16	0.160	80.9%	19.1%
11	Morata (Centre Forward - ESP)	21	1490	29	2.54	1.45	57.1%	16.7%	0.42	**0.51**	-0.09	0.09	0.203	73.8%	26.2%
12	A. Sørloth (Centre Forward - NOR)	17	1149	26	3.05	1.49	48.7%	23.1%	0.70	**0.51**	0.19	0.20	0.168	92.3%	7.7%
13	D. Klaassen (Central Midfielder - NED)	12	932	28	2.22	0.77	34.8%	13.0%	0.29	**0.50**	-0.21	0.22	0.227	91.3%	8.7%
14	A. Belotti (Centre Forward - ITA)	20	1079	28	2.92	1.00	34.3%	11.4%	0.33	**0.49**	-0.16	0.17	0.169	82.9%	17.1%
15	E. Zahavi (Centre Forward - ISR)	26	2334	34	4.32	1.81	42.0%	15.2%	0.66	**0.49**	0.16	0.09	0.114	46.4%	53.6%
16	M. Depay (Centre Forward - NED)	25	2159	27	3.58	1.42	39.5%	14.0%	0.50	**0.49**	0.01	0.42	0.136	60.5%	39.5%
17	R. Sterling (Left Winger - ENG)	23	1952	27	1.75	1.15	65.8%	28.9%	0.51	**0.48**	0.02	0.21	0.276	84.2%	15.8%
18	E. Džeko (Centre Forward - BIH)	19	1513	35	3.21	0.54	16.7%	5.6%	0.18	**0.46**	-0.28	0.16	0.142	64.8%	35.2%
19	A. Dzyuba (Centre Forward - RUS)	20	1750	33	2.47	0.98	39.6%	16.7%	0.41	**0.43**	-0.02	0.30	0.175	89.6%	10.4%
20	M. Dabbur (Centre Forward - ISR)	22	1530	29	1.76	0.94	53.3%	23.3%	0.41	**0.43**	-0.01	0.11	0.241	73.3%	26.7%
21	T. Pukki (Centre Forward - FIN)	27	2345	31	2.53	1.15	45.5%	16.7%	0.42	**0.43**	-0.00	0.09	0.168	81.8%	18.2%

Kuva 11. Teemu Pukin laukausmuuttujat muihin hyökkääjiin verrattuna vuosien 2019–2021 kilpailullisista otteluista (EM-karsinnat, UEFA Nations League, EM-kisat, MM-karsinnat). Rajattu vain yli 900 minuuttia pelanneisiin ja yli 10 laukausta ampuneisiin pelaajiin ja järjestetty xG/90 min-lukeman mukaan. Data: StatsPerform.

MAALINESTO

"Winning doesn't really matter as long as you win."

Vinnie Jones

Maalineston osalta Suomen miesten maajoukkue on ollut erittäin tehokas. Vaikka Suomi on päästänyt vastustajansa laukomaan keskiarvoa useammin (14,30 kertaa/90 min vs. 12,25 kpl/90 min) vuosien 2019–2021 kilpailullisissa otteluissa, maaliin asti vastustajien laukauksista on päätynyt vain 7,3 prosenttia vastustajien laukauksista (ka. 11,8 prosenttia) (kuva 12). Osittain tämä selittyy varmasti blokattujen laukausten määrällä, jossa Suomi on edelleen suoriutunut keskiarvoa paremmin (3,56 vs. 2,96 blokattua laukausta/90 min) (kuva 13). Suomi on myös päästänyt vastustajansa laukomaan kohtuullisen heikoista positioista, sillä vastustajan keskimääräinen maaliodottama / 90 min on jäänyt keskiarvoa pienemmäksi (1,37 vs. 1,45 xG/90 min). Edelleen myös maalivahtipelaaminen on ollut hyvää luokkaa: Suomen maalivahdit ovat estäneet torjunnoillaan maaliodottamalla mitattuna 0,30 maali/ 90 min keskiarvon ollessa 0,05 maalia. (Kuva 14.)

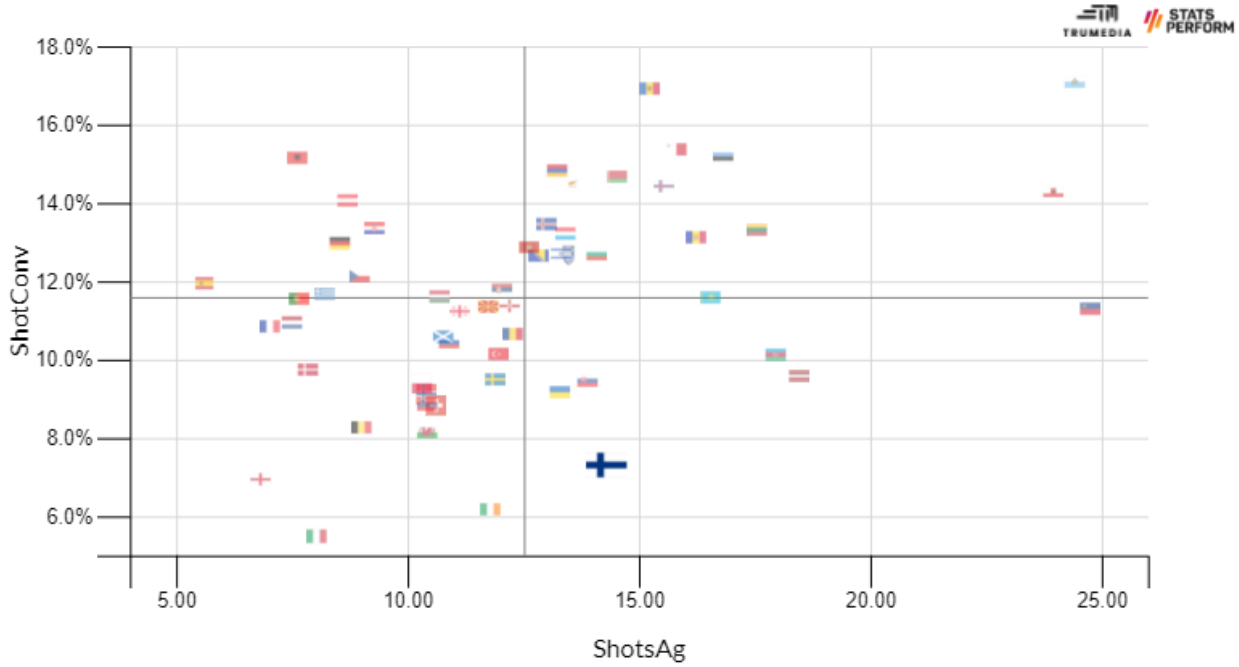

Kuva 12. Vastustajien laukaukset (kpl/90 min) ja maaliin johtaneet laukaukset (% kaikista) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

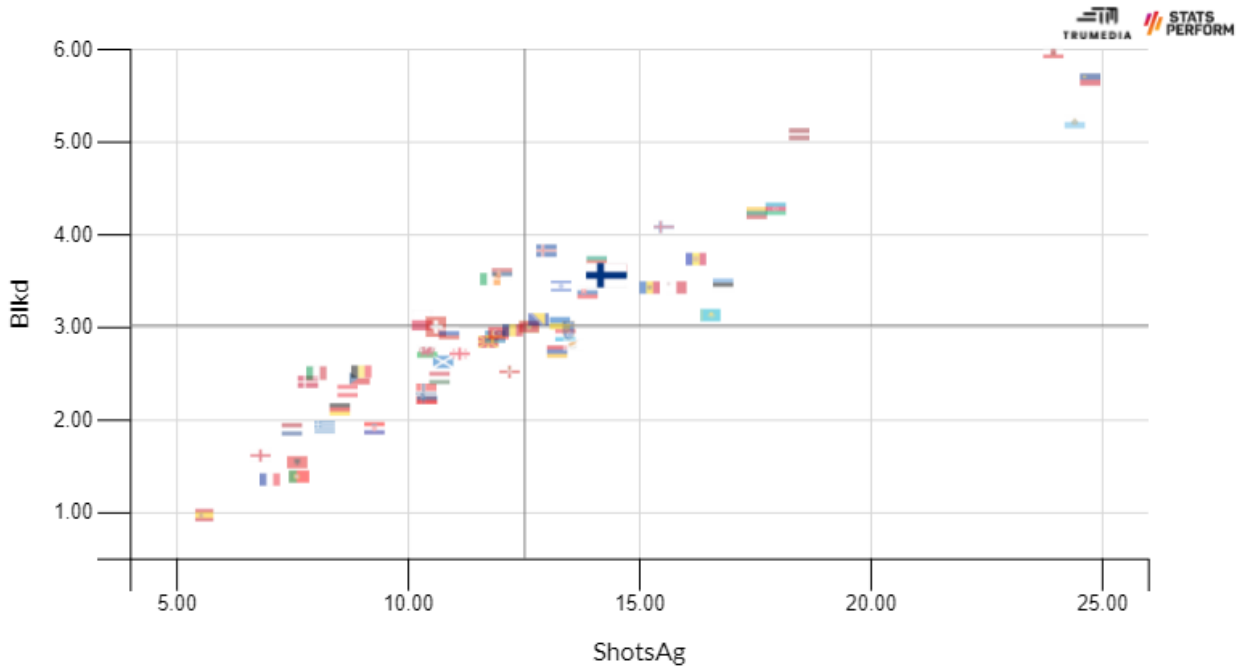

Kuva 13. Vastustajien laukaukset (kpl/90 min) ja blokatut laukaukset (kpl/90 min) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

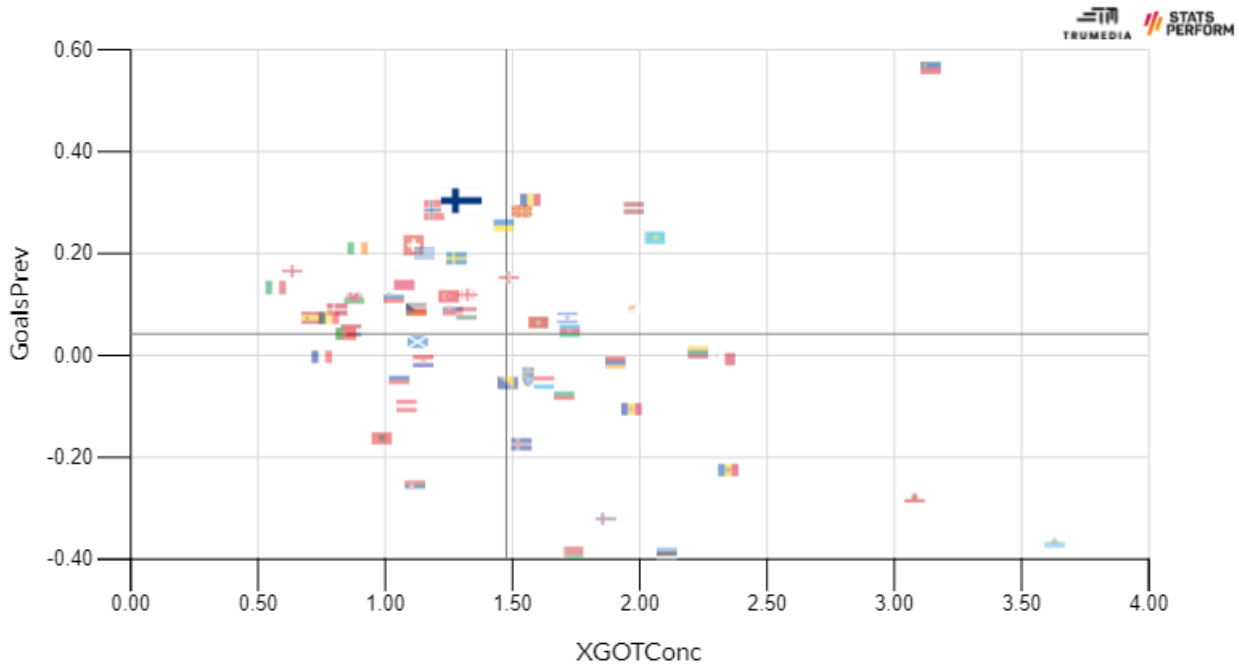

Kuva 14. Vastustajien laukausten maaliodottama (/90 min) ja maalivahtien torjunnoillaan estämät maalit (kpl/90 min) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Maalineston osalta Suomen lukemat kestävät siis vertailun eurooppalaisella tasolla. Suomen vuosien 2019–2021 kilpailullisissa otteluissa vastustaja on kyennyt luomaan maaliodottamaa keskimäärin 1,37 maalia / 90 min, mutta Suomi on päästänyt näissä otteluissa vain 1,04 maalia/ottelu. Tiiviillä joukkuepuolustamisella, laukausten blokkaamisilla ja torjunnoilla on siis saavutettu hyvä taso maalineston osalta. (Taulukko 2.)

Euroopan mestari Italia erottuu maalineston osalta ns. isoista maista 0,44 päästetyllä maalilla / 90 min, siinä missä vastustajien xG on ko. otteluissa ollut 0,80 / 90 min (taulukko 2). Italiaa vastaan myös esimerkiksi vastustajien konversio maalipaikoissa on ollut heikointa (kuva 12) ja ns. isoista maista Italia myös blokkaa kohtuullisen paljon laukauksia (kuva 13). Italian puolustajien toimintaa onkin usein ihailtu ns. oppikirjaesimerkkinä ja esimerkiksi Giorgio Chiellinin puolustamisen taidoista hyviä näytteitä EM-kisoista löytyy täältä:

Giorgio Chiellini - Euro 2020

Maa	Vastustajan maalit / 90 min	Vastustajan xG/90 min	Erotus
LIE	2,79	3,29	-0,49
ITA	**0,44**	**0,80**	**-0,36**
LVA	1,77	2,12	-0,35
FIN	**1,04**	**1,37**	**-0,33**
SWE	1,13	1,43	-0,30
NOR	0,95	1,24	-0,29
ROU	1,31	1,59	-0,28
ENG	0,47	0,72	-0,25
IRL	0,73	0,98	-0,25
MKD	1,32	1,55	-0,23
UKR	1,22	1,41	-0,20
WAL	0,85	1,05	-0,20
SUI	0,94	1,14	-0,20
KAZ	1,92	2,09	-0,18
AND	2,12	2,26	-0,15
TUR	1,21	1,32	-0,12
SVK	1,31	1,43	-0,12
ESP	0,67	0,79	-0,12
POL	0,97	1,07	-0,10
HUN	1,24	1,33	-0,09
GEO	1,25	1,33	-0,08
GRE	0,96	1,03	-0,07
LUX	1,77	1,84	-0,07
BEL	0,74	0,80	-0,06
NIR	1,38	1,44	-0,06
CYP	1,96	2,00	-0,04
DEN	0,76	0,79	-0,03
SVN	0,92	0,96	-0,03
POR	0,88	0,9	-0,02
AZE	1,82	1,84	-0,02
NED	0,82	0,84	-0,01
GER	1,11	1,10	0,01
FRA	0,76	0,73	0,02
CZE	1,07	1,03	0,04
GIB	3,41	3,34	0,06
RUS	1,14	1,08	0,06
SCO	1,14	1,07	0,07
CRO	1,24	1,15	0,08
BUL	1,78	1,70	0,08
BIH	1,62	1,53	0,09
MNE	1,63	1,50	0,13
ISR	1,68	1,56	0,13
MLT	2,42	2,28	0,14
LTU	2,32	2,16	0,16
RKS	1,70	1,52	0,17
ARM	1,96	1,79	0,18
ALB	1,15	0,96	0,19
SRB	1,42	1,18	0,24
AUT	1,22	0,96	0,26
FRO	2,23	1,82	0,41
BLR	2,13	1,69	0,44
ISL	1,75	1,3	0,45
EST	2,55	2,06	0,49
MDA	2,58	2,06	0,51
SMR	4,17	3,47	0,70

Taulukko 2. Vastustajien tekemät maalit, maaliodottama ja näiden erotus (/90 min) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Kaikkinensa vastustajan pelitilannemaaliin johtaneet laukaukset ovat pääsääntöisesti lähteneet aiemmin kuvatulta ”golden zonelta” ja olleet korkean maalinodottaman laukauksia (kuva 15.). Joukkoon mahtuu kuitenkin pienen maalinodottaman viimeistelyitä laadukkaiden maalintekijöiden toimesta, kuten esimerkiksi oheisessa videossa esitettävä Kylian Mbappén maali marraskuussa 2021.

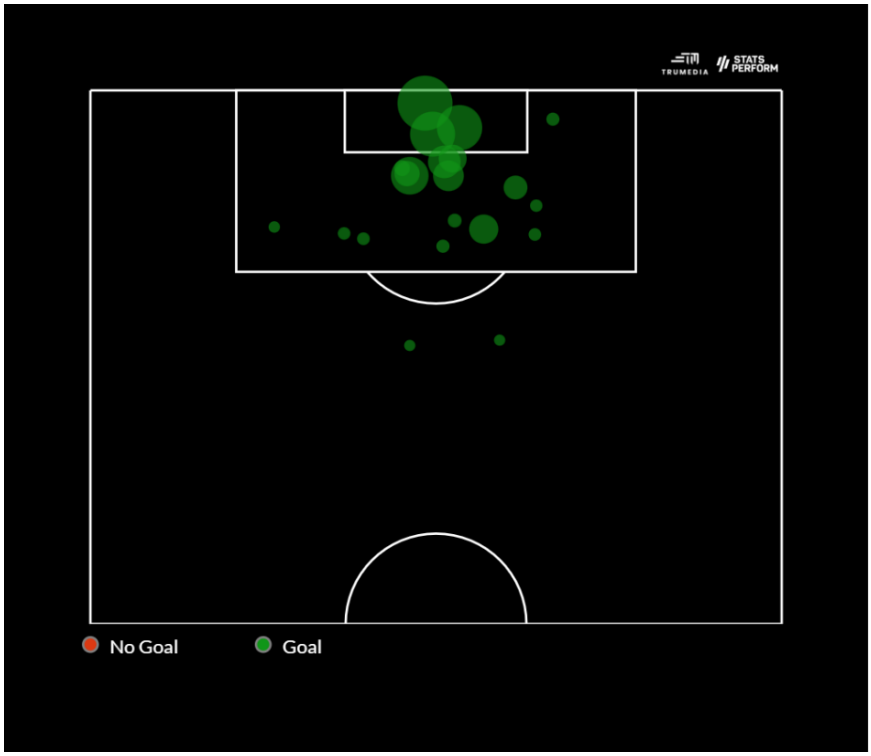

Kuva 15. Vastustajan pelitilannemaaliin johtaneet laukaukset Suomen miesten maaotteluissa EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Ympyrän koko kuvassa kuvastaa laukauksen maaliodottamaa (xG). Data: StatsPerform.

3 MAALINTEKOTILANTEIDEN LUONTI JA MAALINTEKOTILANTEIDEN ESTO

"One night, I went to a bar; I was with a woman. We talked all night. We laughed, we flirted, I paid for several drinks of hers. At around 5 am, a guy came in, grabbed her by the arm and took her to the bathroom. He made love to her and she left with him. That doesn't matter because I had most of the possession on that night."

Jorge Sampaoli

MAALINTEKOTILANTEIDEN LUONTI

Siinä missä Suomen miesten maajoukkueen laukausmäärä on ollut keskimääräistä pienempi vuosina 2019–2021 pelatuissa kilpailullisissa ottelussa (10,11 laukausta / 90 min), on kuitenkin maalipaikkojen laatu ollut keskimääräistä parempi, sillä yhden laukauksen keskimääräinen maaliodottama on ollut 0,139 (keskiarvo 0,118) (kuva 16). Kohtuullinen määrä korkean maaliodottaman laukauksia on nähtävissä myös Suomen laukauskartassa ko. otteluista (kuva 17). Edelleen Englannin maajoukkue nousee nelikenttävertailussa esiin poikkeuksena xG/laukaus- lukemalla 0,186 (kuva 16). Samalla on todettava, että Euroopan huippumailla myös absoluuttiset laukausmäärät ovat isoja ja esim. Italia, Espanja, Hollanti, Saksa ja Portugali laukovat keskimäärin noin 18–20 laukausta 90 minuuttia kohden.

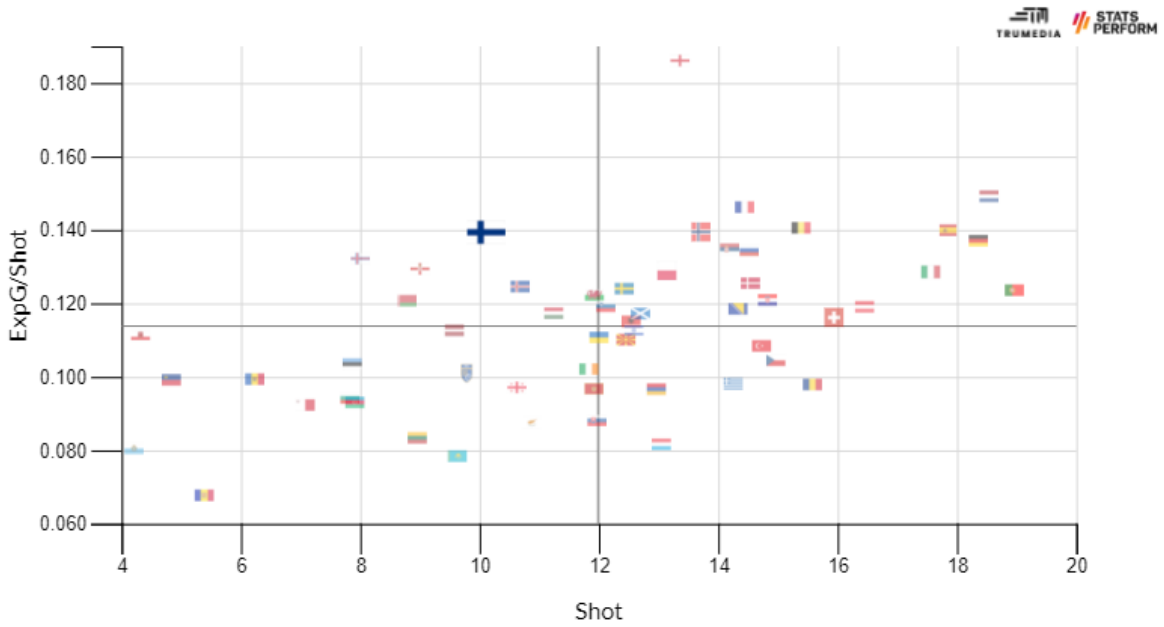

Kuva 16. Laukaukset (/90 min) ja yhden laukauksen keskimääräinen maaliodottama (xG/shot) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

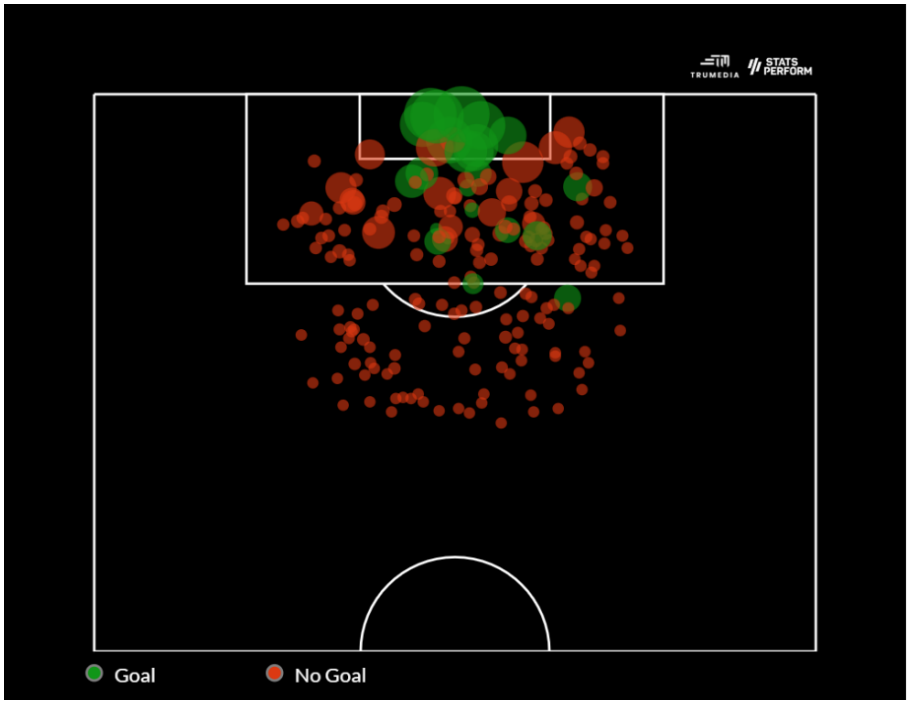

Kuva 17. Suomen miesten maajoukkueen pelitilannelaukaukset EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Ympyrän koko kuvassa kuvastaa laukauksen maaliodottamaa (xG). Data: StatsPerform.

Kansainvälisessä jalkapallossa iso osa maaliin johtavista syötöistä lähtee rangaistusalueen sisältä, ns. ”assist zonelta” (rangaistusalueen laita-alueet, rajautuen maalivahdin alueen rajojen mukaan) (kuva 18). Maalisyöttöjä edeltävät syötöt lähtevät puolestaan hyvin usein rangaistusalueen ulkopuolelta, keski- ja välikaistoilta (kuva 19).

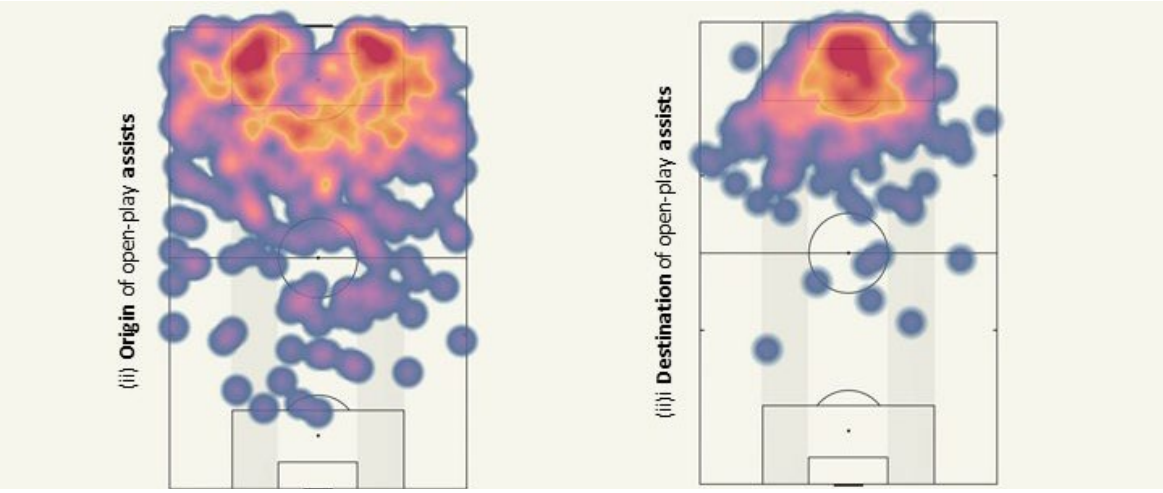

Kuva 18. Pelitilannemaaliin johtaneiden syöttöjen lähtö- ja kohdealueet Valioliigassa 2020–21. (Davidson 2021).

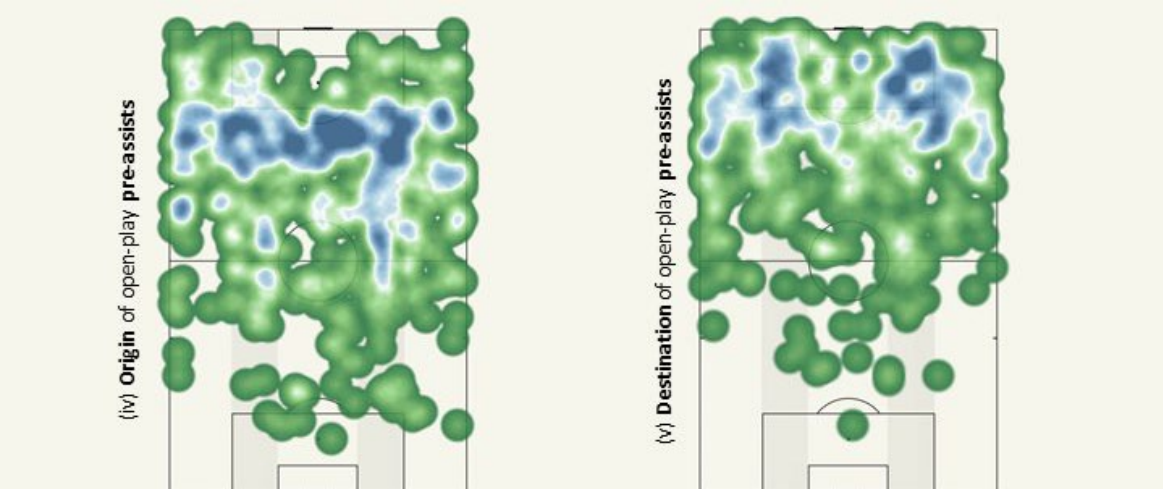

Kuva 19. Pelitilannemaaliin johtaneiden, maalisyöttöjä edeltävien syöttöjen lähtö- ja kohdealueet Valioliigassa 2020–21. (Davidson 2021).

Suomen miesten maajoukkueella näkyy kansainvälisen trendin mukaisesti jonkin verran ns. assist zonelta annettuja, pelitilannemaaliin johtaneita syöttöjä, mutta enimmäkseen Suomen maalisyötöt ovat lähteneet rangaistusalueen ulkopuolelta hieman pidempinä syöttöinä annettuna. Kykyä murtautua lähemmäs vastustajan maalia ja päästä antamaan viimeiset syötöt välikaistojen assist zonelta on siis varmasti kehitettävä. (Kuva 20.)

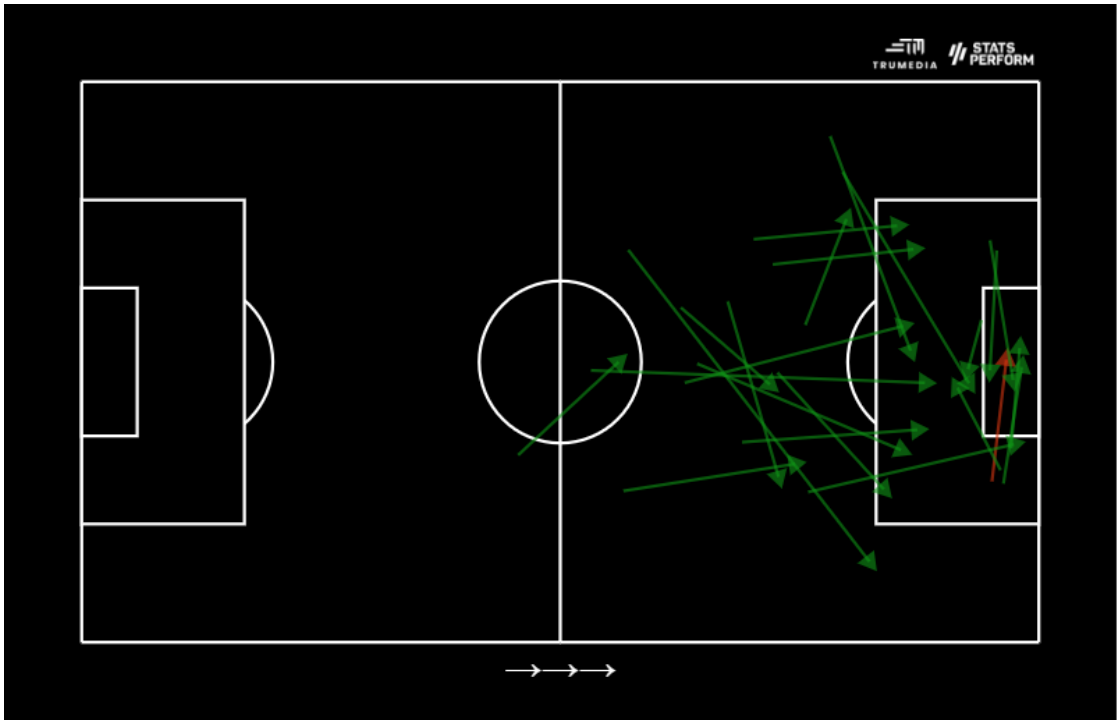

Kuva 20. Suomen miesten maajoukkueen pelitilannemaaliin johtaneet syötöt (edeltävä syöttö) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Hyviä esimerkkejäkin trendien mukaan rakennetuista maaleistakin toki löytyy, viimeisimpänä MM-karsintaottelussa Bosniaa vastaan tehty maali, jossa Suomi sai hallinnan rangaistusalueen ulkopuolelle keskustaan, viimeinen syöttö annettiin ns. assist zonelta ja Marcus Forssin viimeistely tapahtui maalinteon ”golden zonelta”.

Kun tarkastellaan laajemmin kaikkien pelitilannelaukaukseen johtaneiden syöttöjen lähtöaluetta, huomataan samaa trendiä Suomen miesten maajoukkueen osalta kuin maalin johtaneissa syötöissäkin. Iso osa syötöistä on lähtenyt rangaistusalueen ulkopuolelta, joskin positiivisesti, kohtuullisen keskeltä/välikaistoilta. Boksin sisältä pelattuja, laukaukseen johtaneita syöttöjä on määrällisesti vähemmän. Näissä korostuu melko vahvasti etenkin oikean puolen assist zonen hyödyntäminen. (Kuva 21.)

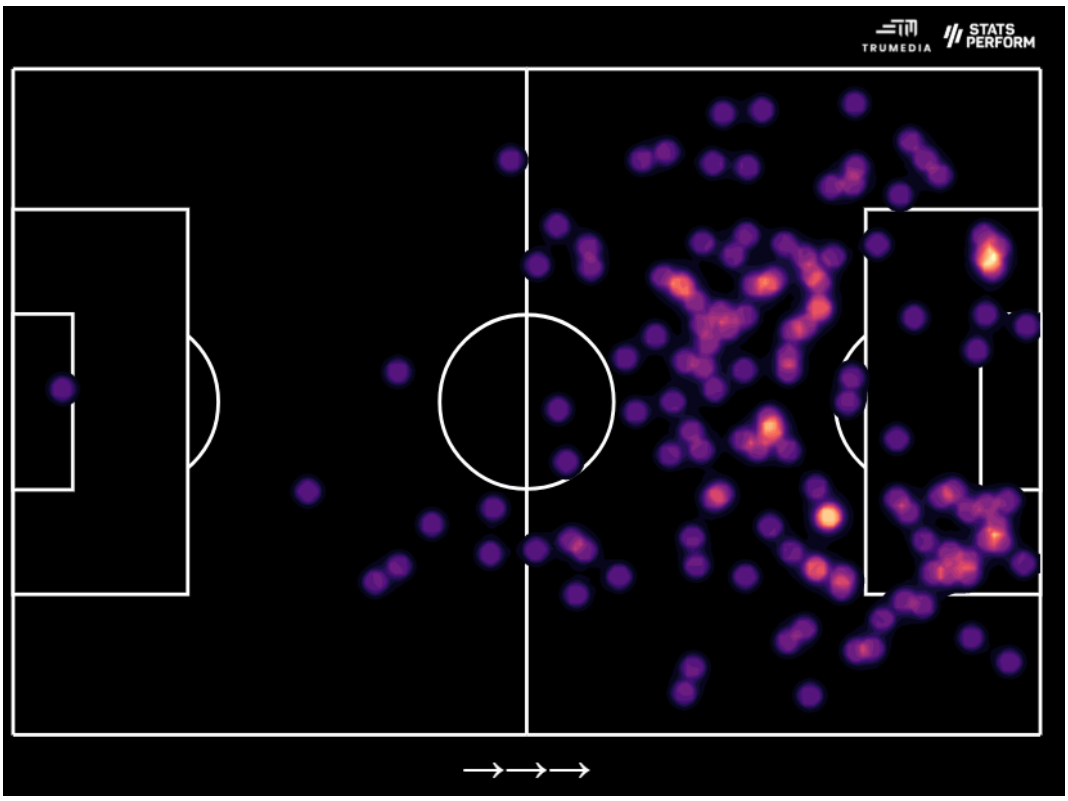

Kuva 21. Suomen miesten maajoukkueen pelitilannelaukaukseen johtaneet syötöt (edeltävä syöttö) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Maalipaikkojen luomisen osalta Suomen maajoukkueella on kaikkinensa vielä hieman kehitettävää. Hyökkäyskolmannekselle pelattujen syöttöjen osalta Suomi jää määrässä hieman eurooppalaisesta keskiarvosta (51,4 kpl/90 min vs. 53,2 kpl/90 min) ja myös maalipaikkoja Suomi on kyennyt luomaan hieman keskiarvoa vähemmän 90 minuuttia kohden (7,7 vs. 9,1 kpl/90 min). (Kuva 22).

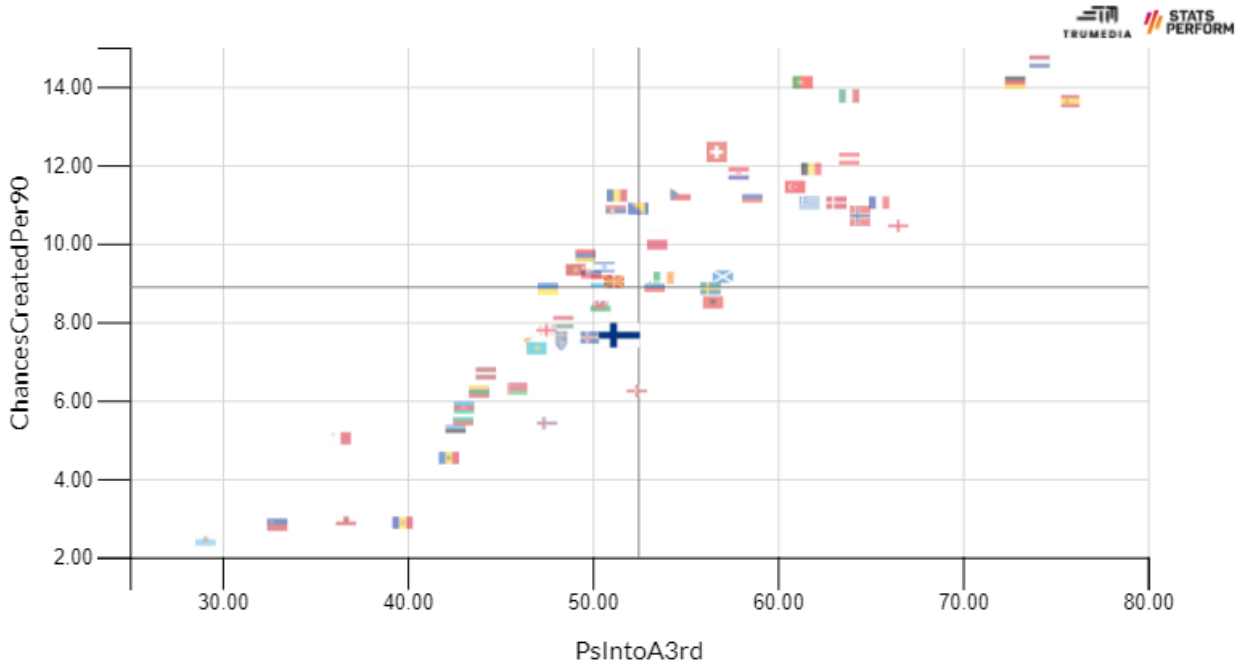

Kuva 22. Syötöt hyökkäyskolmannekselle (/90 min) ja luodut maalipaikat (/90 min) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Edelleen myös rangaistusalueelle pelattujen syöttöjen kokonaismäärässä ja onnistuneiden syöttöjen määrässä Suomi jää eurooppalaisesta keskiarvosta (Kuva 23.)

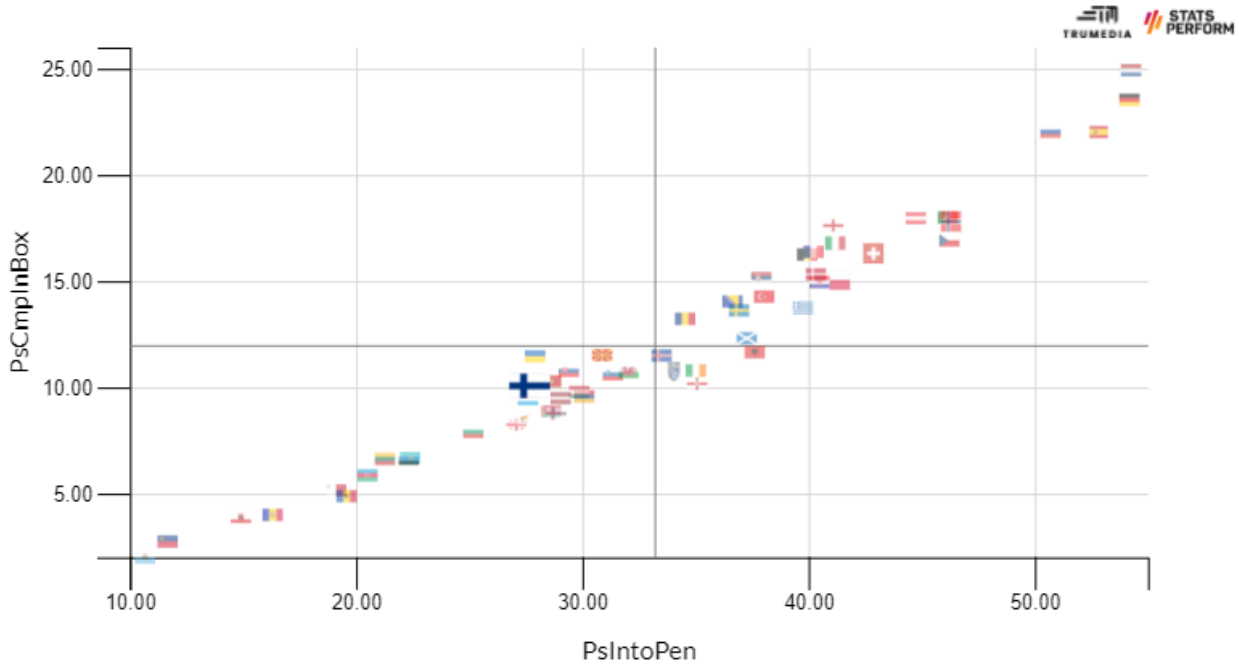

Kuva 23. Syötöt rangaistusalueelle (/90 min) ja onnistuneet syötöt rangaistusalueelle (/90 min) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

On toki luonnollista, että vastustajan linjan ollessa korkealla, mahdollisuudet hyödynnetään ja murtavat syötöt annetaan linjan taakse suuntautuviin juoksuihin (esim. topparin ja laitapakin/wingbackin väliin) eikä jäädä odottelemaan murtautumista rangaistusalueelle ennen maalisyötön antamista. Kykenemme tähän myös nuoremmissa maajoukkueessa kohtuullisella tasolla koviakin maita vastaan ja kenties parhaan esimerkin vuodelta 2021 meille tarjosi U19-maajoukkue ottelussaan Puolaa vastaan. Myös Casper Terhon viimeistely tilanteessa on laadukas.

MAALINTEKOTILANTEIDEN ESTO

"In football everything is complicated by the presence of the opposite team."

Jean-Paul Sartre

Keskimäärin Suomi on pelaamissaan kilpailullisissa maaotteluissa vuosina 2019–2021 onnistunut ohjaamaan vastustajansa hieman vaarattomammille maalipaikoille, sillä vaikka vastustajat ovat päässet laukomaan keskiarvoa useammin otteluissaan Suomea vastaan (14,30 kpl/90 min vs. 12,25 kpl/90 min), on vastustajien keskimääräinen maaliodottama ollut laukausta kohden ainoastaan 0,096 (ka. 0,118) (kuva 24). Tämä nähdään myös vastustajien laukaisukartasta, jossa korostuu kohtuullisen paljon kauempaa ja myös rangaistusalueen laita-alueilta ammutut laukaukset (kuva 25).

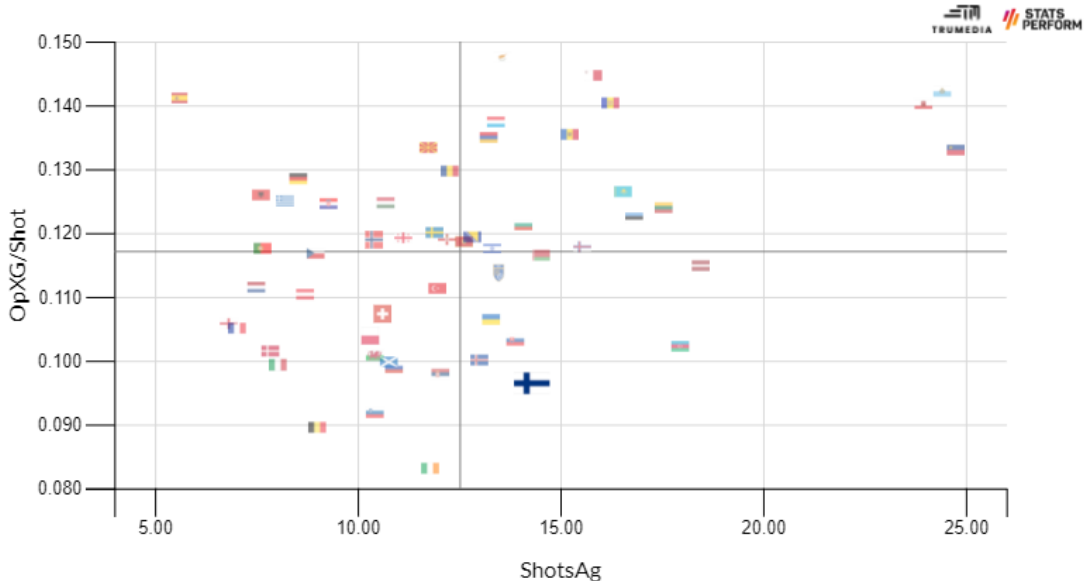

Kuva 24. Vastustajan laukaukset (/90 min) ja yhden vastustajan laukauksen keskimääräinen maaliodottama (xG/shot) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

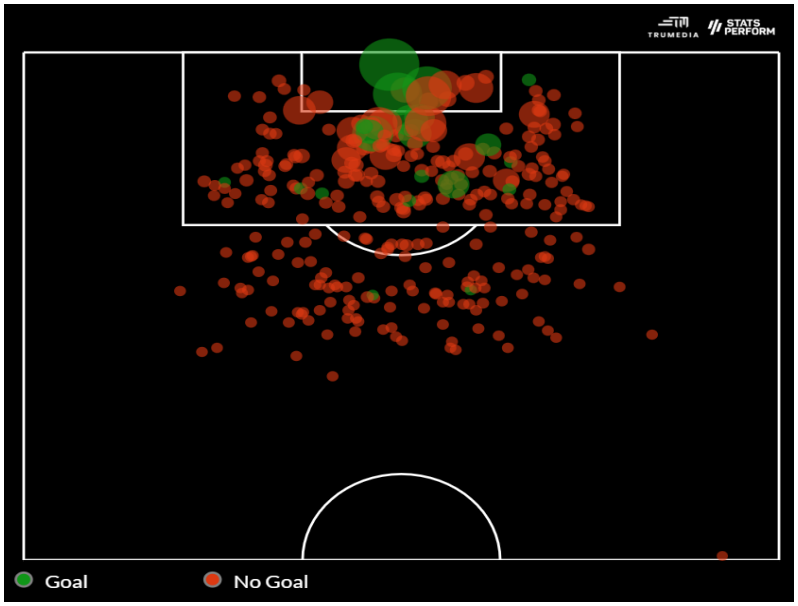

Kuva 25. Vastustajan pelitilannelaukaukset Suomen miesten maaotteluissa EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Ympyrän koko kuvassa kuvastaa laukauksen maaliodottamaa (xG). Data: StatsPerform.

Vastustajan pelitilannemaaliin johtaneista syötöistä kohtuullisen iso osa on lähtenyt laita-alueilta, jonkin verran myös oikean puolen ”assist zonelta” (kuva 26). Kun tarkastellaan kaikkia laukaukseen johtaneita syöttöjä, nähdään samanlaista trendiä kuin Suomen laukaukseen johtaneissa syötöissäkin: iso osa on lähtenyt rangaistusalueen ulkopuolelta keskisektoreilta, mutta kohtuullisen harvoin vastustaja on päässyt antamaan laukaukseen johtaneita syöttöjä rangaistusalueen sisältä. Vasemman puolen ”assist zonen” käyttö korostuu jonkin verran rangaistusalueen sisältä annetuissa syötöissä. (Kuva 27.)

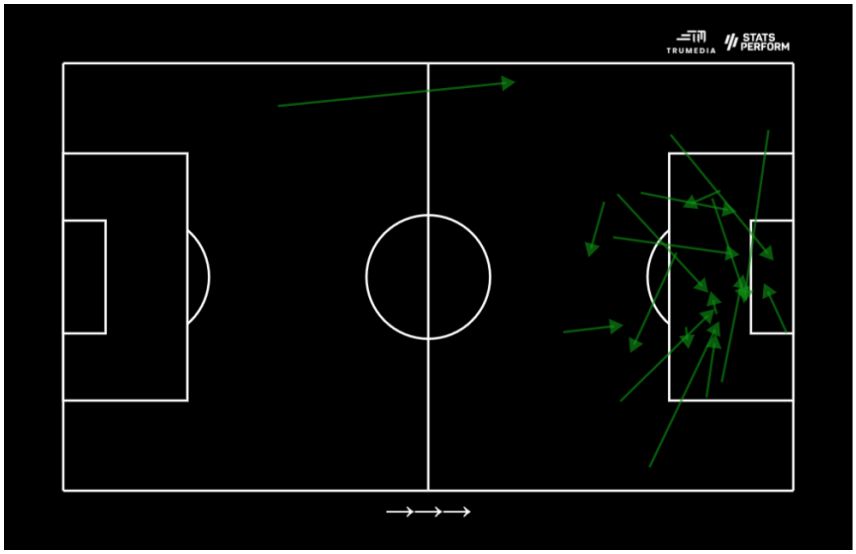

Kuva 26. Vastustajan pelitilannemaaliin johtaneet syötöt Suomen miesten maaotteluissa EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

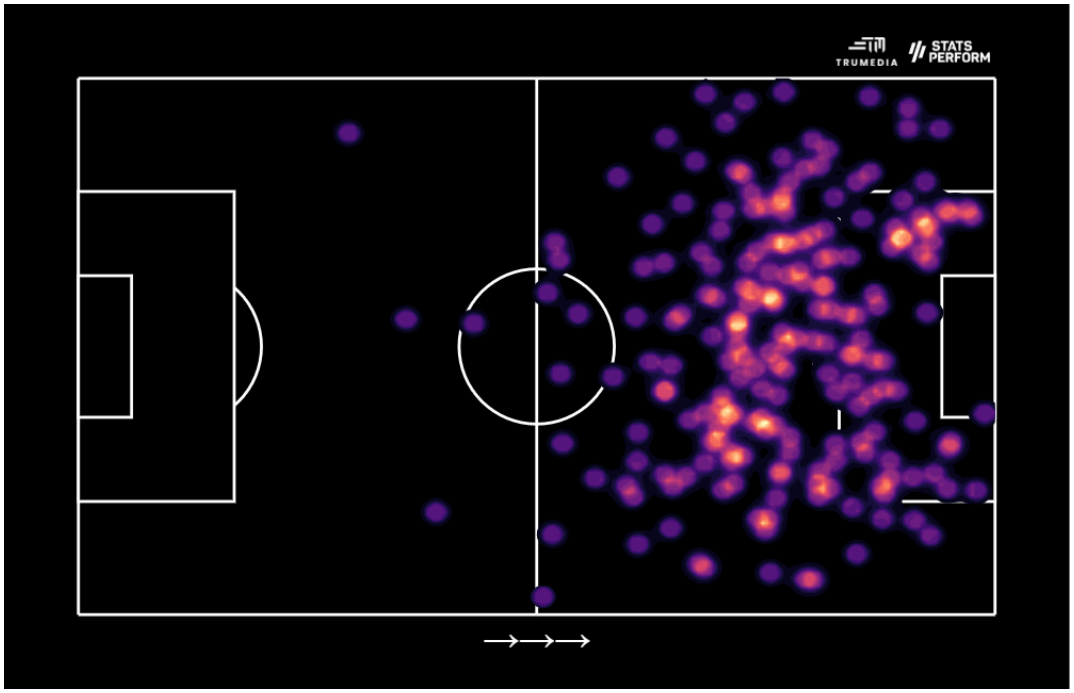

Kuva 27. Vastustajan laukaukseen johtaneiden syöttöjen lähtöpaikat Suomen miesten maaotteluissa EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

4 ETENEMINEN JA ETENEMISEN ESTÄMINEN

"Elä laakase, naatitaan!"

Jukka Virtanen

ETENEMINEN

Jotta joukkue voi edetä kentällä, täytyy sen luonnollisesti hallita palloa ajoittain. Toki kentällä voi ja tulee yrittää edetä mahdollisuuksien näin salliessa ja luoda uhkaa maalintekotilanteisiin etenemistä varten. Kun tarkastellaan miesten kilpailullisia maaotteluita vuosilta 2019–2021, havaitaan että Suomen miesten maajoukkueen keskimääräinen pallonhallintaprosentti (47,9 %) ja hyökkäyskolmannekselle päätyneiden pallonhallintojen lukumäärä/90 min (53,3 kpl/90 min) jäävät hieman jälkeen eurooppalaisesta keskiarvosta. (Kuva 28.)

Huom.! Tässä tapauksessa pallonhallintajaksolla tarkoitetaan yksittäistä perättäisten syöttöjen ketjua, joka voi katketa esim. syötönkatkoon tai pallon mennessä yli rajojen, vaikka sama joukkue jatkaisikin seuraavalla erikoistilanteella: *"Sequence: a string of uninterrupted passes" (StatsPerform).*

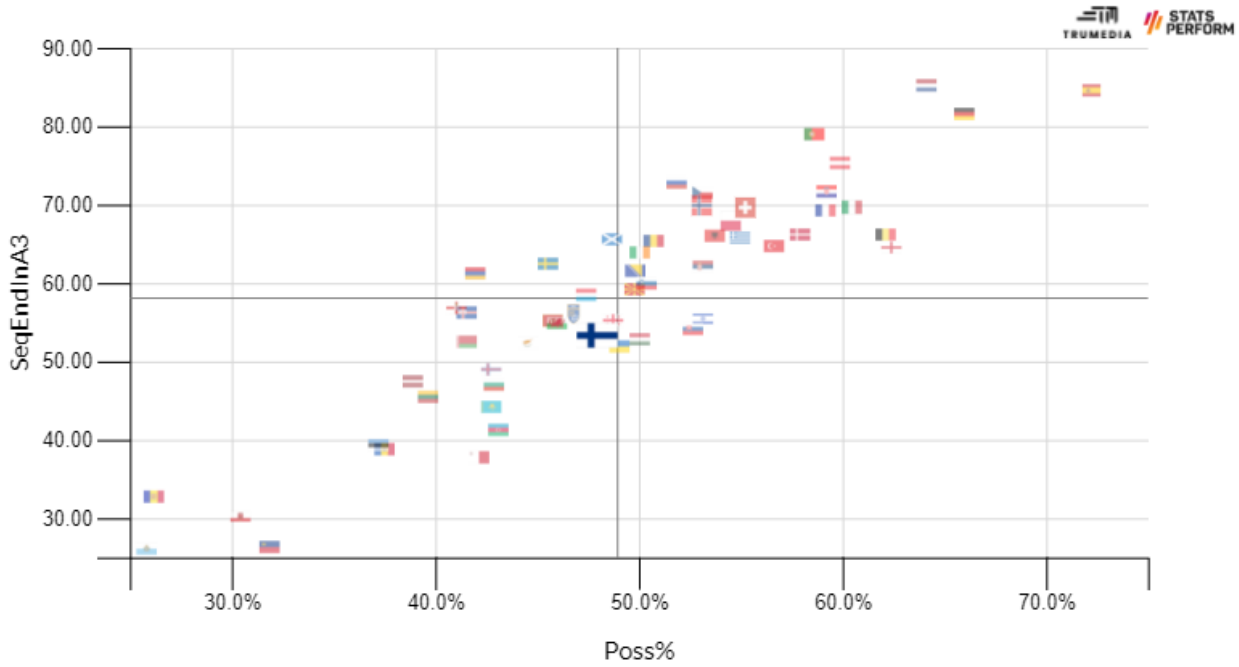

Kuva 28. Pallonhallintaprosentti ja hyökkäyskolmannekselle päättyneet pallonhallinnat / 90 min EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Suomen otteluissa pallo on vaihtanut omistajaa keskimääräistä vähemmän ottelun aikana, sillä Suomen (ja siten myös vastustajien) yksittäisten pallonhallintajaksojen kokonaismäärä / 90 minuuttia on jäänyt tarkastelluissa otteluissa keskimääräistä pienemmäksi. Suomen keskimääräinen syöttömäärä yhtä hallintaa kohden on ollut otteluissa hieman keskiarvoa korkeampi (3,7 vs. 3,5 syöttöä/pallonhallinta) (kuva 29). Samoja havaintoja tehdään, kun tarkastellaan joukkueiden syöttömäärien jakaumaa hallintajaksojen aikana: Suomella on ollut keskimääräistä vähemmän 0–2 syötön hallintoja, mutta keskimääräistä enemmän yli 9 syötön hallintaketjuja (taulukko 3).

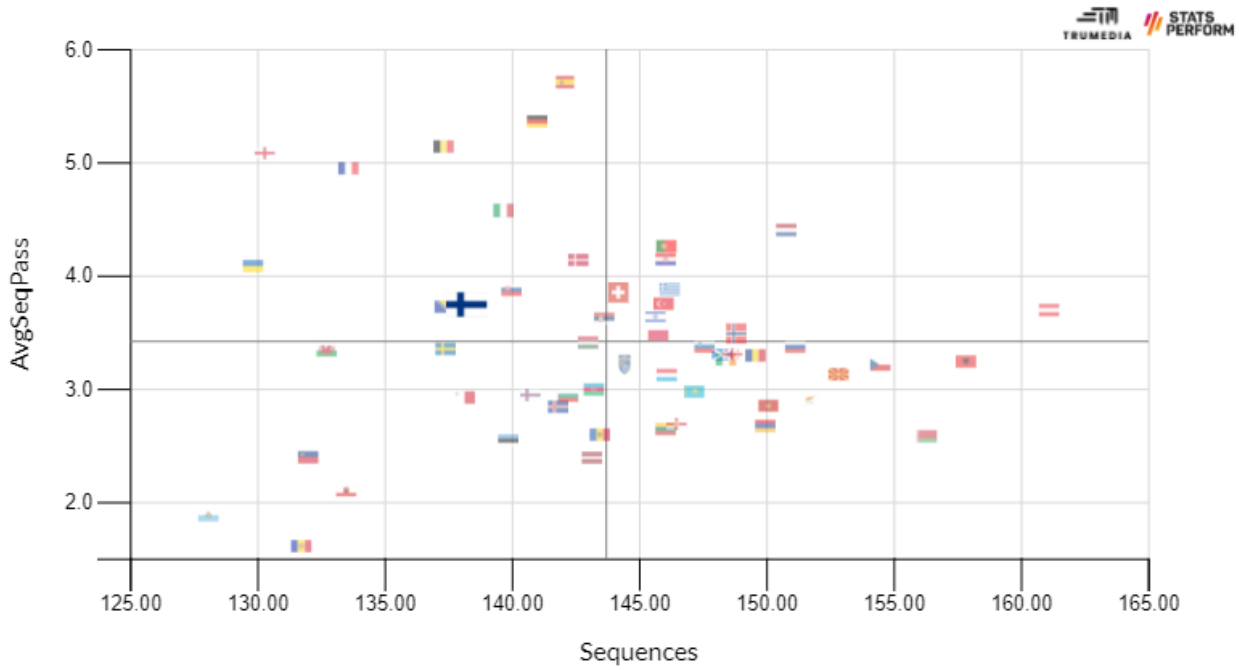

Kuva 29. Pallonhallintojen lukumäärä ja yhden hallinnan keskimääräinen syöttömäärä EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Taulukko 3. Pallonhallintaketjujen syöttömäärä (% kaikista hallinnoista) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Joukkue	0-2 syöttöä	3-5 syöttöä	6-8 syöttöä	9+ syöttöä
ESP	40 %	22 %	14 %	24 %
GER	40 %	25 %	13 %	22 %
BEL	43 %	23 %	13 %	21 %
ENG	48 %	22 %	10 %	20 %
FRA	47 %	22 %	11 %	20 %
ITA	46 %	24 %	12 %	17 %
NED	48 %	24 %	12 %	16 %
POR	48 %	25 %	12 %	15 %
DEN	51 %	23 %	11 %	14 %
CRO	49 %	25 %	12 %	14 %
UKR	53 %	24 %	10 %	14 %
SVK	52 %	24 %	11 %	12 %
GRE	52 %	24 %	12 %	12 %
TUR	54 %	24 %	10 %	12 %
SUI	51 %	25 %	12 %	12 %
FIN	**56 %**	**23 %**	**10 %**	**12 %**
BIH	54 %	25 %	10 %	11 %
SRB	55 %	24 %	10 %	11 %
NOR	57 %	24 %	9 %	11 %
AUT	50 %	28 %	12 %	10 %
ISR	53 %	26 %	11 %	10 %
HUN	57 %	25 %	9 %	10 %
KA.	**58 %**	**24 %**	**9 %**	**9 %**
POL	55 %	25 %	11 %	9 %
SWE	58 %	23 %	9 %	9 %
SVN	57 %	24 %	9 %	9 %
WAL	60 %	22 %	9 %	9 %
GEO	58 %	24 %	9 %	9 %
SCO	59 %	23 %	9 %	9 %
ALB	58 %	25 %	9 %	8 %
RUS	55 %	27 %	11 %	8 %
IRL	57 %	25 %	9 %	8 %
ROU	57 %	25 %	11 %	8 %
RKS	56 %	27 %	9 %	8 %
MKD	60 %	24 %	8 %	7 %
FRO	65 %	21 %	7 %	7 %
CZE	57 %	27 %	9 %	7 %
LUX	58 %	25 %	10 %	7 %
AZE	62 %	24 %	8 %	6 %
BUL	63 %	22 %	8 %	6 %
KAZ	61 %	24 %	8 %	6 %
CYP	62 %	24 %	9 %	6 %
ISL	63 %	24 %	7 %	6 %
MLT	60 %	26 %	8 %	5 %
MNE	62 %	24 %	8 %	5 %
NIR	66 %	23 %	6 %	5 %
LTU	65 %	23 %	7 %	5 %
ARM	64 %	24 %	7 %	5 %
BLR	66 %	24 %	6 %	4 %
MDA	66 %	23 %	7 %	4 %
EST	67 %	23 %	6 %	4 %
LIE	70 %	21 %	6 %	4 %
LVA	68 %	23 %	6 %	3 %
GIB	78 %	16 %	3 %	3 %
AND	85 %	12 %	2 %	1 %
SMR	77 %	19 %	3 %	1 %

Keskimäärin Suomen pallonhallintajaksot ovat käynnistyneet keskiarvoa lähempänä oman joukkueen maalia (44,5 m omasta maalista), mutta Suomi on kuitenkin kyennyt etenemään hallintajaksojensa aikana keskiarvoa paremmin kentällä (keskimäärin 12,6 metriä/pallonhallinta) (kuva 30).

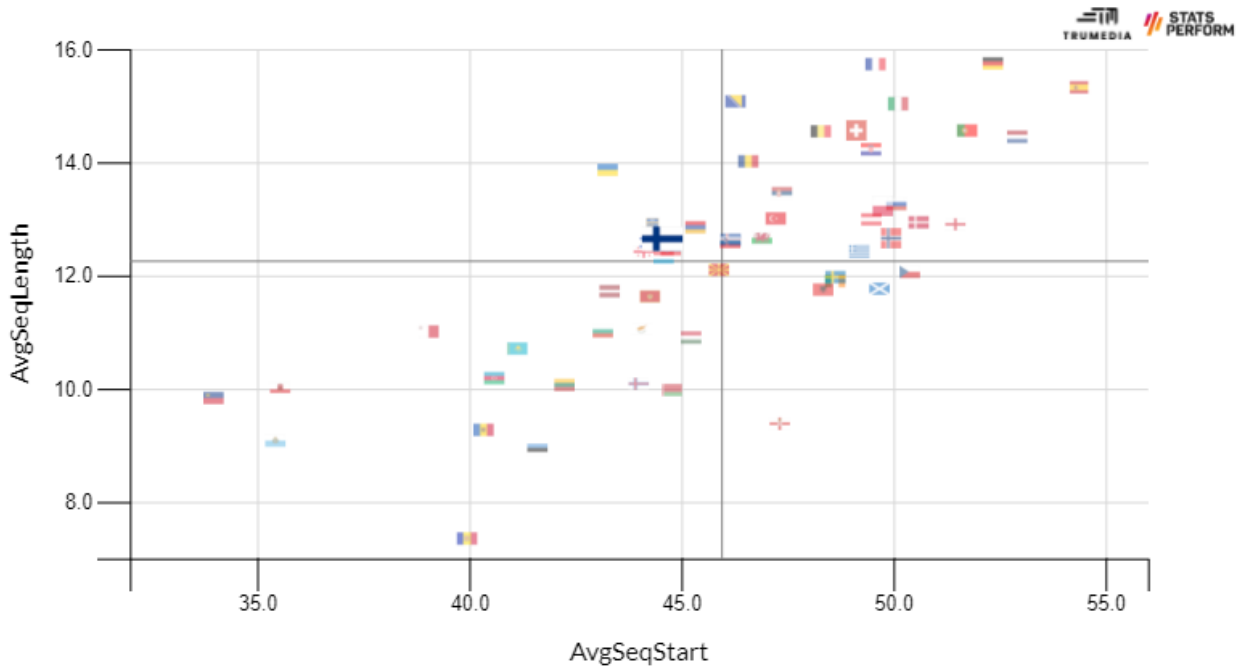

Kuva 30. Pallonhallintajakson keskimääräinen alkukohta (m omasta maalista) ja hallintajakson aikana edetyt metrit (m) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Yhden pallonhallintajakson aikainen etenemisnopeus voidaan laskea pallonhallinnan aikana edettyjen metrien ja hallintajakson keston kautta. Kuten kuvasta 31 nähdään, Suomen hallintajaksojen keskimääräinen etenemisnopeus jää eurooppalaisesta keskiarvosta ja Suomi vertautuu eurooppalaisessa vertailussa hieman lähemmäs ns. isoja maita, joilla on otteluissaan paljon hallintaa ja siten myös keskimääräinen etenemisnopeus jää usein keskiarvoa alhaisemmaksi. Etenemisnopeuden osalta kärkipäässä ovat Euroopan pienet maat (San Marino, Latvia, Moldova jne.), joiden eteneminen perustuu hyvin pitkälti pallon nopeaan toimittamiseen eteenpäin, kun kenties kyvyt pallonhallintaan eivät ole riittäviä. (Kuva 31.)

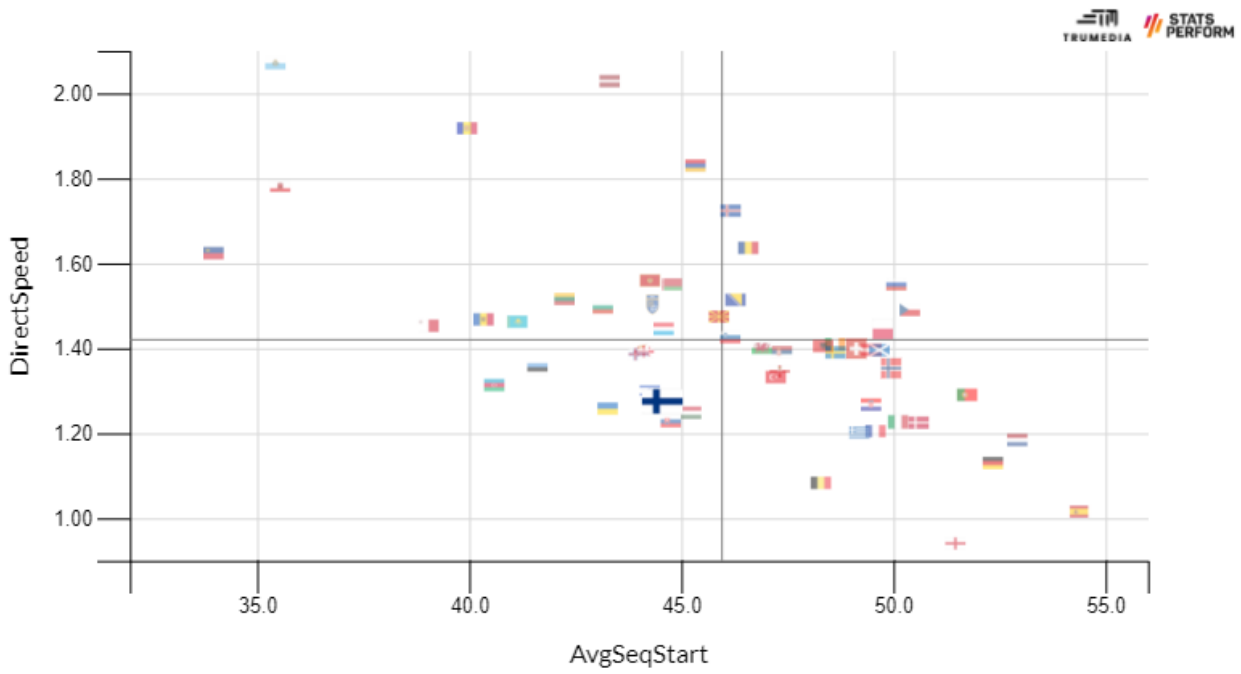

Kuva 31. Pallonhallintajakson keskimääräinen alkukohta (m omasta maalista) ja etenemisnopeus hallintajakson aikana (m/s) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Mikäli taas tarkastellaan vain niitä pallonhallintoja, joiden aikana Suomi on saanut aikaiseksi laukauksen, huomataan että nyt Suomen etenemisnopeuden keskiarvo nousee hieman keskiarvon yläpuolelle. Keskimääräinen alkukohta on puolestaan reilusti keskiarvon alapuolella (kuva 32). Myös Suomen syöttömääräjakauma laukaukseen johtaneissa pallonhallinnoissa eroaa hieman kaikista pallonhallinnoista ja 0–2 syötön hallintojen kokonaisosuus on hieman suurempi laukaukseen johtaneissa hyökkäyksissä kaikkiin hallintoihin verrattuna (62 % vs. 56 %) (taulukko 4). Tulokset antavat siis viitteitä siitä, että Suomi on kyennyt luomaan laukaisupaikkojaan kenties keskimääräistä enemmän nopeiden hyökkäysten päätteeksi. Toki eurooppalaisessa keskiarvossa 0–5 syötön hallintajaksot ovat muutenkin vahvasti korostuneet laukaukseen johtaneissa pallonhallinnoissa.

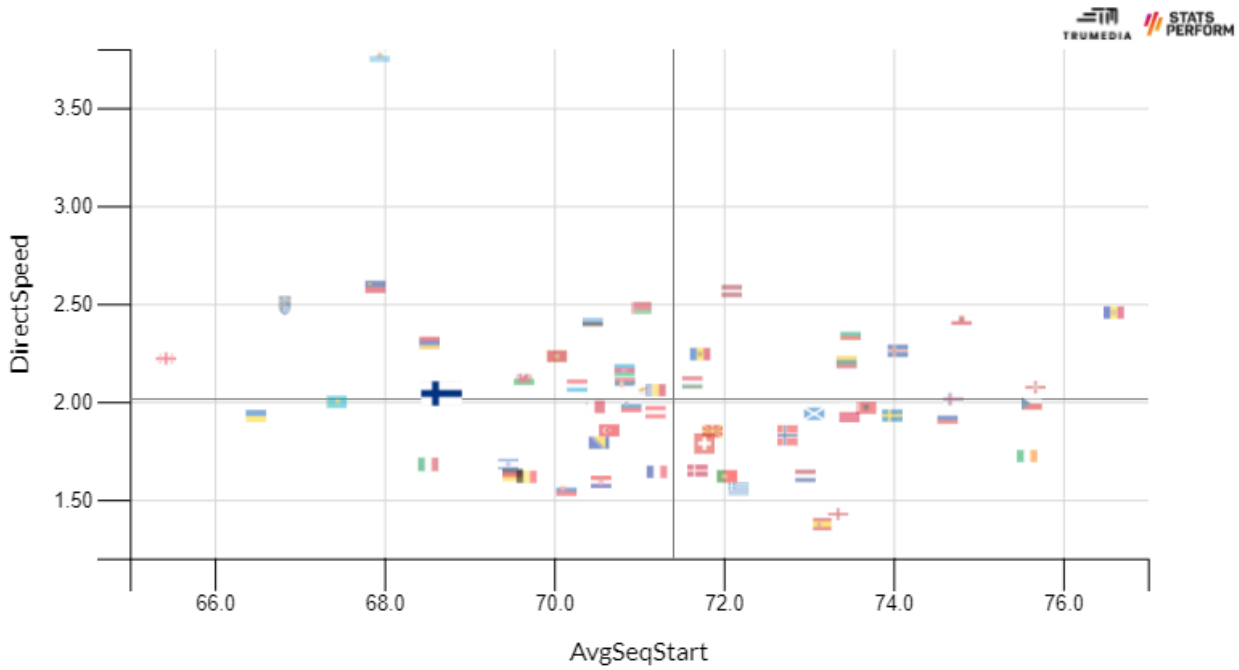

Kuva 32. Laukaukseen johtaneiden pallonhallintajakson keskimääräinen alkukohta (m omasta maalista) ja etenemisnopeus hallintajakson aikana (m/s) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Taulukko 4. Laukaukseen johtaneiden pallonhallintaketjujen syöttömäärä (% kaikista hallinnoista) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Joukkue	0-2 syöttöä	3-5 syöttöä	6-8 syöttöä	9+ syöttöä
GER	55 %	17 %	8 %	19 %
ESP	58 %	15 %	8 %	19 %
BEL	55 %	19 %	8 %	18 %
ENG	60 %	16 %	6 %	17 %
ITA	53 %	19 %	10 %	17 %
FRA	58 %	17 %	11 %	15 %
SVK	59 %	14 %	12 %	15 %
CRO	55 %	20 %	10 %	15 %
GRE	62 %	17 %	7 %	14 %
UKR	55 %	23 %	8 %	14 %
POR	60 %	20 %	6 %	14 %
BIH	61 %	17 %	8 %	14 %
NED	58 %	20 %	9 %	13 %
DEN	57 %	20 %	10 %	13 %
SUI	62 %	18 %	8 %	12 %
ISR	59 %	19 %	10 %	12 %
FIN	**62 %**	**17 %**	**11 %**	**11 %**
TUR	63 %	18 %	8 %	11 %
NOR	62 %	21 %	6 %	11 %
KAZ	61 %	21 %	8 %	10 %
SRB	61 %	23 %	6 %	10 %
AUT	58 %	21 %	11 %	10 %
KA.	**65 %**	**18 %**	**8 %**	**9 %**
IRL	67 %	16 %	8 %	9 %
POL	64 %	18 %	9 %	9 %
MKD	63 %	22 %	5 %	9 %
WAL	66 %	16 %	10 %	9 %
SWE	68 %	17 %	7 %	9 %
RUS	60 %	22 %	10 %	8 %
ALB	69 %	19 %	4 %	8 %
SVN	62 %	22 %	9 %	8 %
GEO	62 %	20 %	11 %	7 %
SCO	66 %	19 %	8 %	7 %
ROU	66 %	18 %	9 %	7 %
HUN	67 %	18 %	8 %	7 %
MLT	69 %	16 %	9 %	6 %
NIR	74 %	16 %	4 %	6 %
RKS	60 %	22 %	12 %	6 %
FRO	71 %	16 %	7 %	6 %
CYP	72 %	16 %	6 %	6 %
BUL	71 %	18 %	5 %	5 %
ISL	69 %	18 %	8 %	5 %
ARM	70 %	17 %	8 %	5 %
CZE	67 %	20 %	8 %	5 %
LUX	66 %	19 %	9 %	5 %
EST	73 %	17 %	6 %	5 %
AZE	69 %	19 %	7 %	5 %
MNE	63 %	22 %	10 %	5 %
LVA	71 %	16 %	9 %	4 %
LIE	73 %	16 %	7 %	4 %
GIB	83 %	12 %	1 %	4 %
LTU	75 %	15 %	6 %	4 %
BLR	70 %	20 %	6 %	4 %
MDA	69 %	20 %	9 %	2 %
AND	89 %	9 %	0 %	1 %
SMR	83 %	10 %	6 %	1 %

Kaikkinensa Suomella on kuitenkin tekemistä etenemisen tehokkuuden kanssa, sillä keskimäärin 7,3 % Suomen syöttöketjuista on päättynyt laukaukseen, eurooppalaisen keskiarvon ollessa 8,5 % (kuva 33).

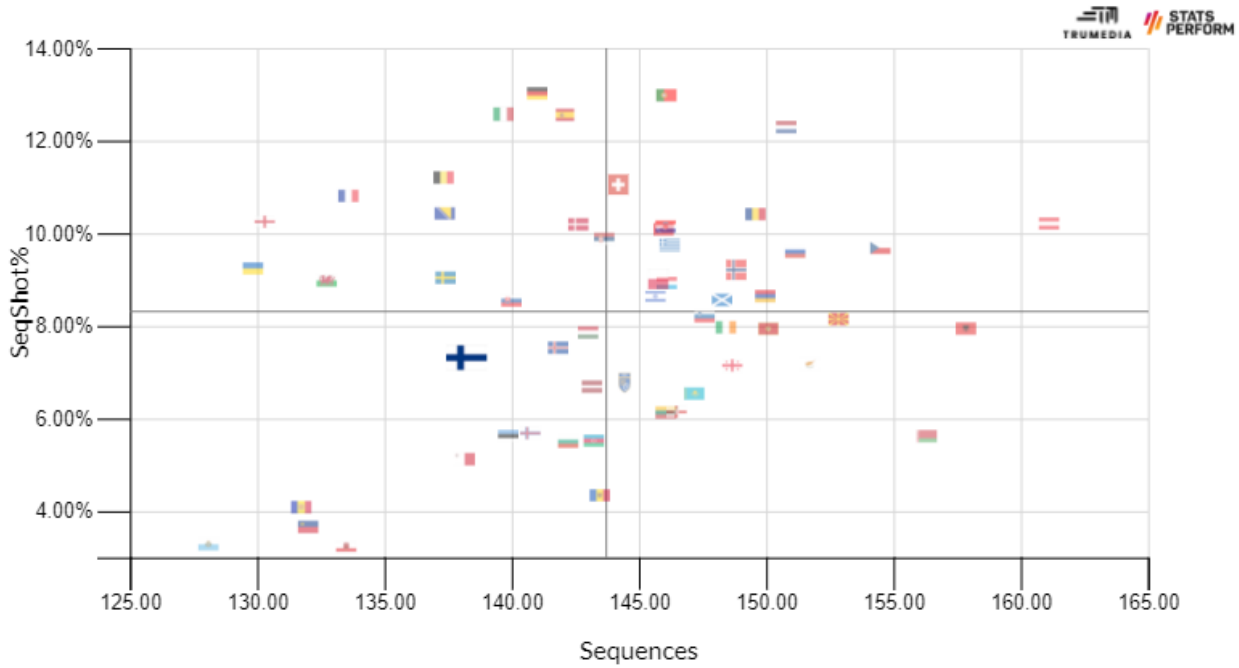

Kuva 33. Kaikki pallonhallintaketjut (kpl/90 min) ja laukaukseen johtaneiden hallintaketjujen suhteellinen osuus (% kaikista) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Pallonhallintaan ja etenemiseen läheisesti liittyvän syöttämisen osalta Suomen miesten maajoukkue on onnistunut kohtalaisesti otteluissaan verrattuna muiden Euroopan maiden keskiarvoon. Keskimäärin Suomi on syöttänyt hieman enemmän syöttöjä otteluidensa aikana keskiarvoon verrattuna (490,5 kpl/90 min vs. 469,0 kpl/90 min) ja onnistunut näissä myös keskiarvoa paremmin (82,9 % vs. 81,9 %) (kuva 35). Hyökkäyskolmannekselle pelatuissa syötöissä Suomi jää kuitenkin hieman keskiarvosta (51,4 kpl/90 min vs. 53,2 kpl/90 min), onnistuen kuitenkin syötöissä hyökkäyskolmannekselle keskimääräistä paremmin (70,4 % vs. 66,9 % syötöistä onnistuneita) (kuva 36).

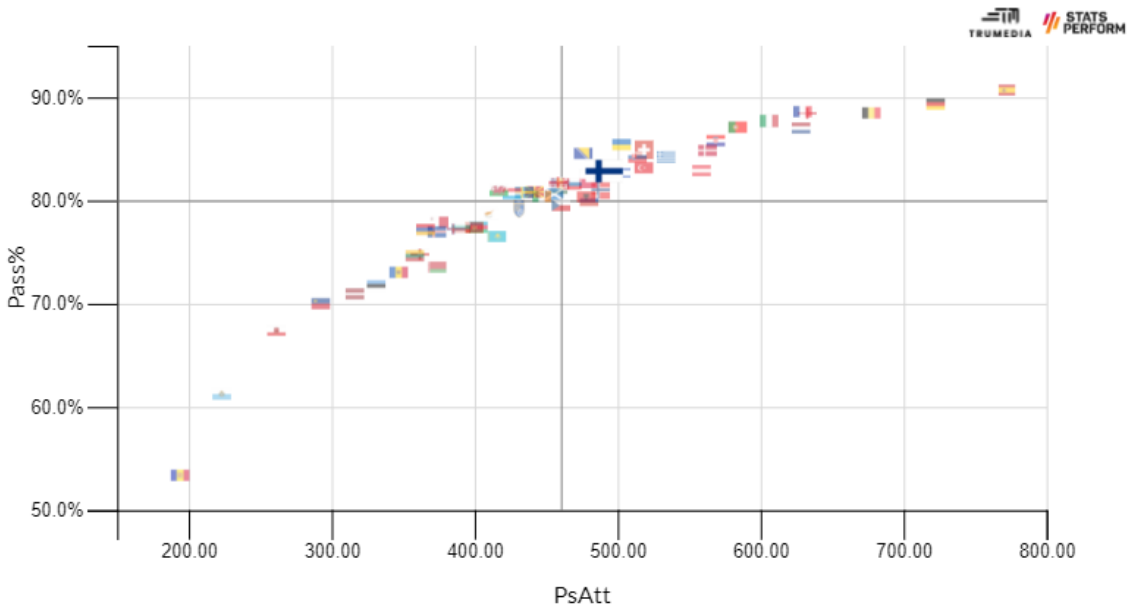

Kuva 35. Syöttöjen lukumäärä (kpl/90 min) ja syöttöjen onnistuminen (% onnistuneita) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

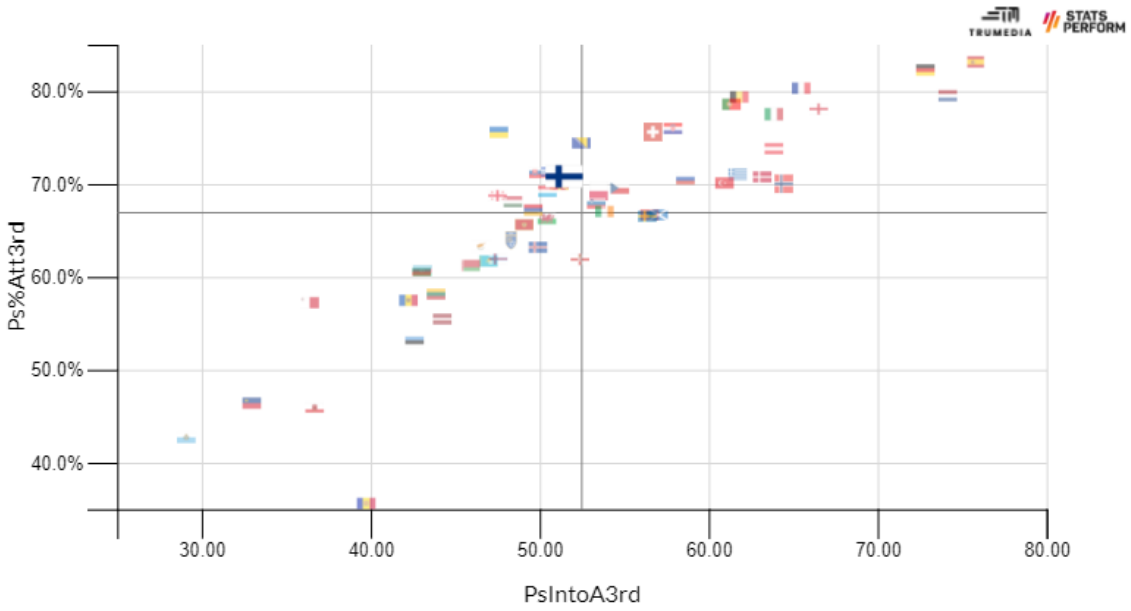

Kuva 36. Hyökkäyskolmannekselle pelatut syötöt (kpl/90 min) ja hyökkäyskolmannekselle pelattujen syöttöjen keskimääräinen onnistuminen (% onnistuneita) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Syöttötempon tarkastelun osalta käytettiin apuna InStatin dataa ja vertailtiin annettujen syöttöjen määrää yhtä hallittua ja tehokasta peliminuuttia kohden. Tässä kohtaa InStatin dataa hyödynnettiin etenkin siitä syystä, että saatiin vertailudataa myös myöhempää liigatarkastelua varten.

Kuten huomataan kuvasta 37, Suomi sijoittuu eurooppalaisessa keskiarvossa kohtuullisen kärkipäähän ja syöttää hieman keskimääräistä enemmän syöttöjä hallittua minuuttia kohden. Kärjessä tässä tilastossa ovat, vähemmän yllättävästi, isot maat Saksa, Espanja ja Belgia.

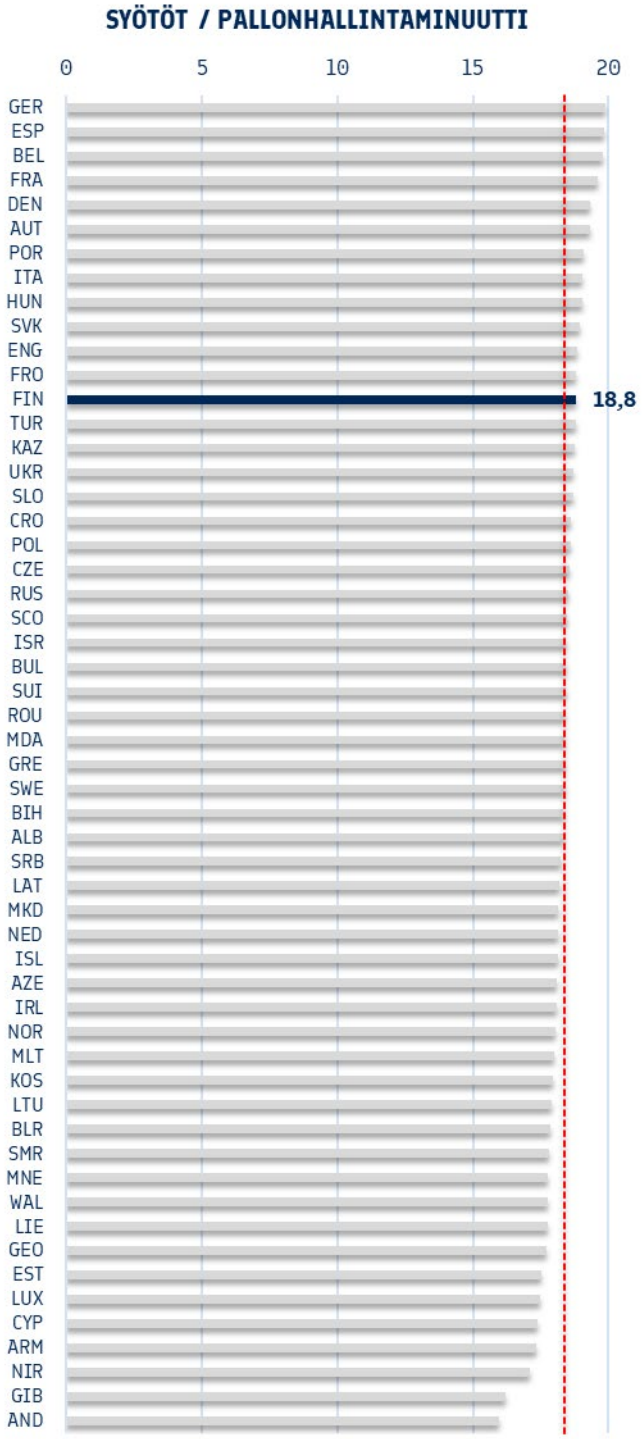

Kuva 37. Syötöt yhtä hallittua ja tehokasta peliminuuttia kohden. Data: InStat.

Syöttämisen lisäksi kentällä voi edetä toki kuljettamallakin. Kaikkinensa Suomi on kuljettanut otteluissaan hieman keskimääräistä enemmän, mutta edennyt yhdellä kuljetuksellaan keskiarvoa vähemmän metrejä kerrallaan, tarkalleen 4,8 metriä yhtä kuljetusta kohden (kuva 38). Varsinaisten 1v1-haastojen osalta Suomi sijoittuu eurooppalaisessa tarkastelussa keskikastiin sekä määrän että onnistumisen osalta (kuva 39). Jos rajataan haastojen määrä ja onnistuminen puolestaan ainoastaan hyökkäyskolmannekselle, havaitaan että nyt Suomen pelaajien onnistumisprosentti jää hieman jälkeen eurooppalaisesta keskiarvosta (kuva 40).

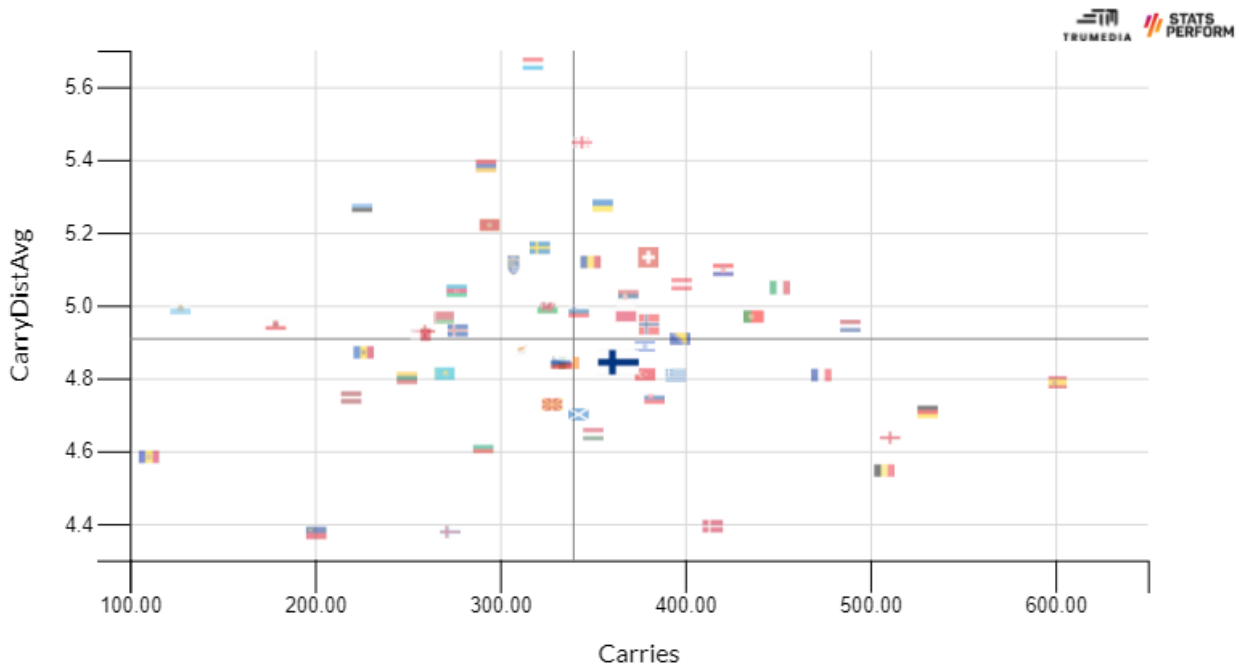

Kuva 38. Kuljetusten lukumäärä (kpl / ottelu) ja yhtä kuljetusta kohden edetyt metrit (m keskimäärin). Data: StatsPerform.

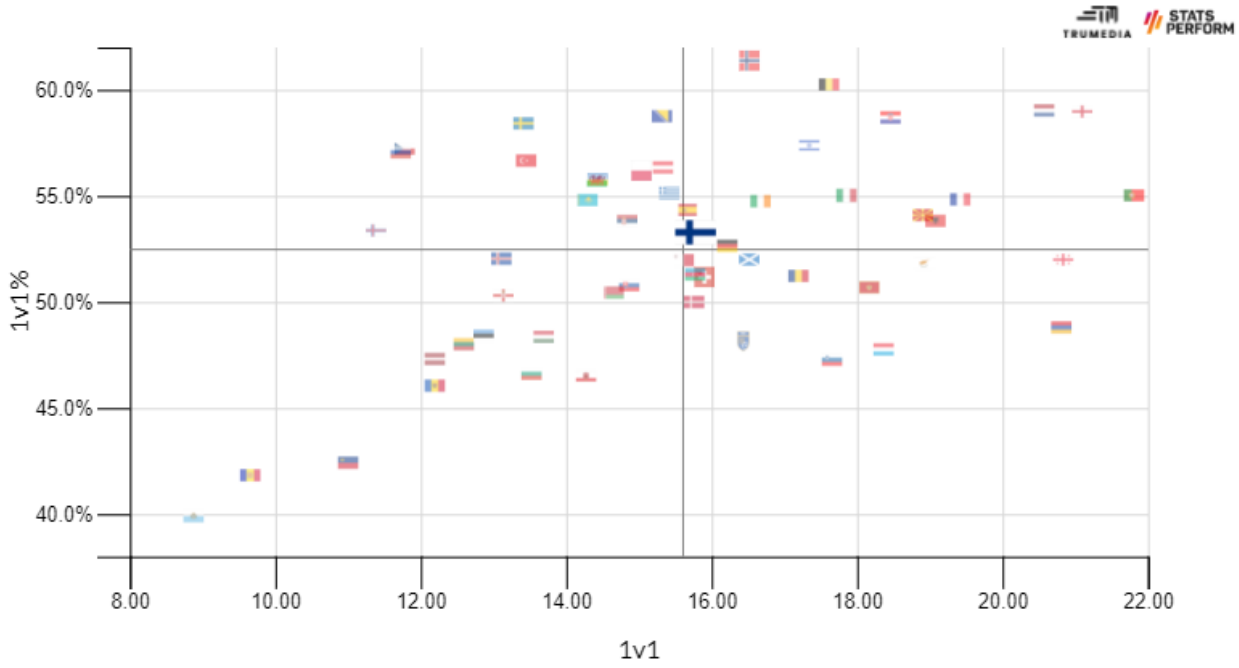

Kuva 39. 1v1-haastojen lukumäärä (kpl / ottelu) ja onnistuminen (% onnistuneita). Data: StatsPerform.

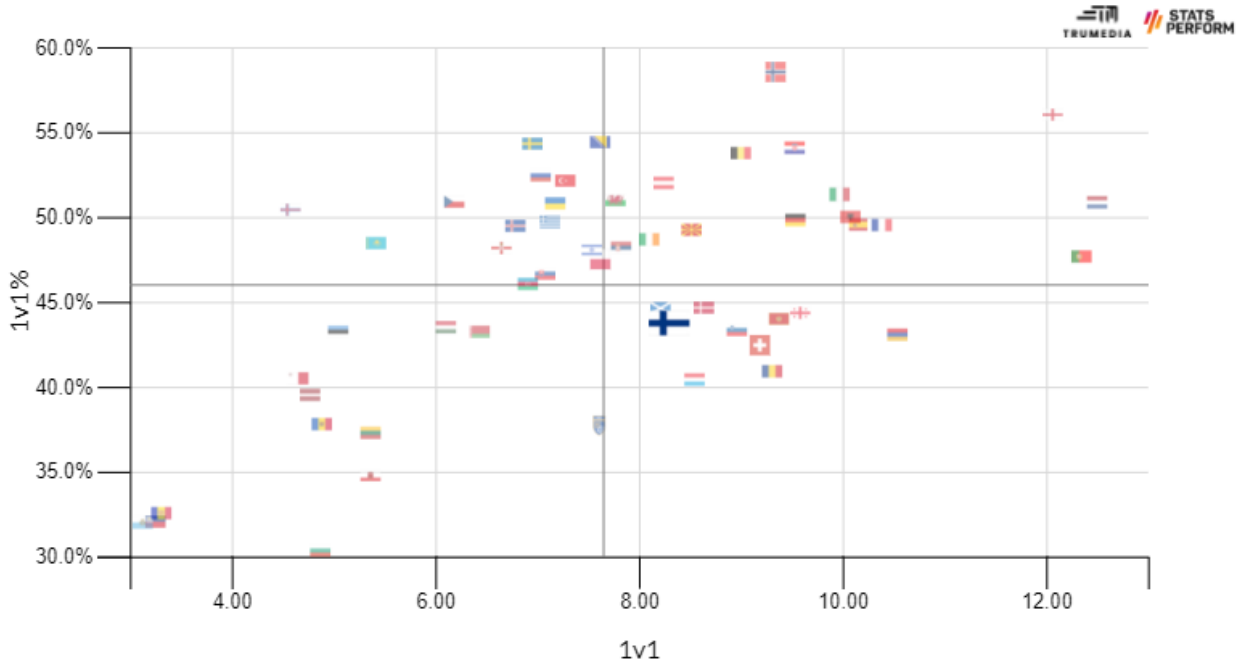

Kuva 40. 1v1-haastojen lukumäärä (kpl / ottelu) ja onnistuminen (% onnistuneita) hyökkäyskolmanneksella. Data: StatsPerform.

ETENEMISEN ESTÄMINEN

"We must have had 99 percent of the game. It was the other three percent that cost us the match."

Ruud Gullit

Vastustajat ovat päässeet etenemään Suomen puolustuskolmannekselle vuosina 2019–2021 pelatuissa kilpailullisissa otteluissa hieman keskiarvoa enemmän (kuva 41) ja myös päättämään useimmin hallintaketjunsa laukaukseen (kuva 42). Kuten aiemmin käytiin jo läpi, Suomen onneksi laukaukset ovat sinällään lähteneet hieman keskimääräistä vaarattomammilta paikoilta.

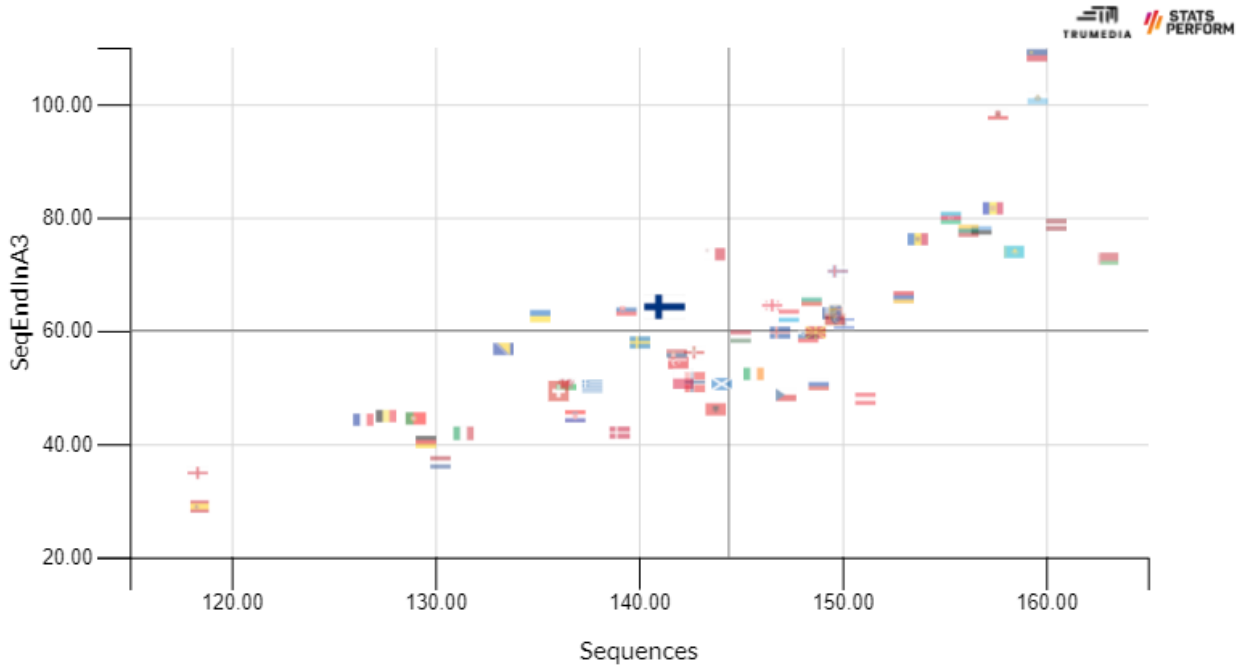

Kuva 41. Vastustajan pallonhallintaketjujen ja hyökkäyskolmannekselle päättyneiden pallonhallintaketjujen lukumäärä (kpl/90 min) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

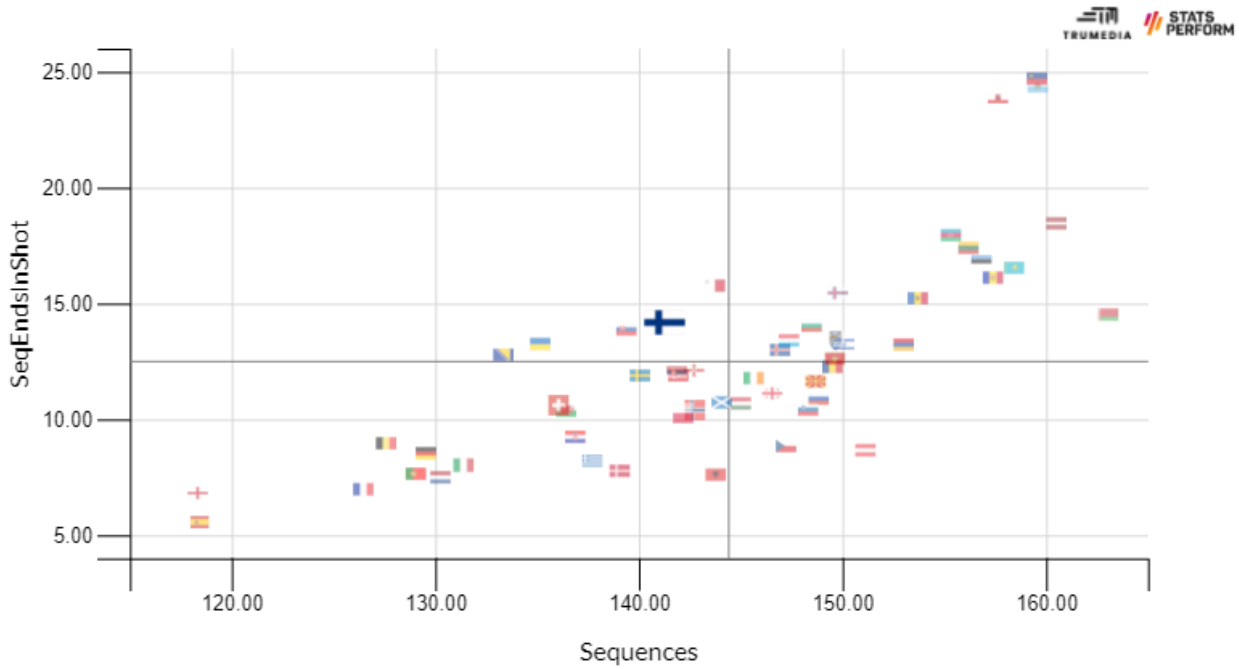

Kuva 42. Vastustajan pallonhallintaketjujen ja laukaukseen päättyneiden pallonhallintaketjujen lukumäärä (kpl/90 min) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Kaikkinensa Suomi on usein tyytynyt puolustamaan kohtuullisen syvällä pitkiäkin aikoja, sillä vastustajan keskimääräinen hallintaketjun pituus sekunneissa on keskiarvoa reilusti pidempi ja toisaalta Suomen prässin intensiteettiä kuvaava PPDA-arvo on keskiarvoa korkeampi (kuva 43). Vastustajat ovat myös päässeet etenemään kentällä keskiarvoa enemmän metreissä yhtä hallintaa kohden mitattuna (kuva 44) ja toisaalta Suomen pallonriistojen määrä kokonaisuudessaan ja hyökkäyskolmanneksella jää eurooppalaista keskiarvoa pienemmäksi (kuva 45).

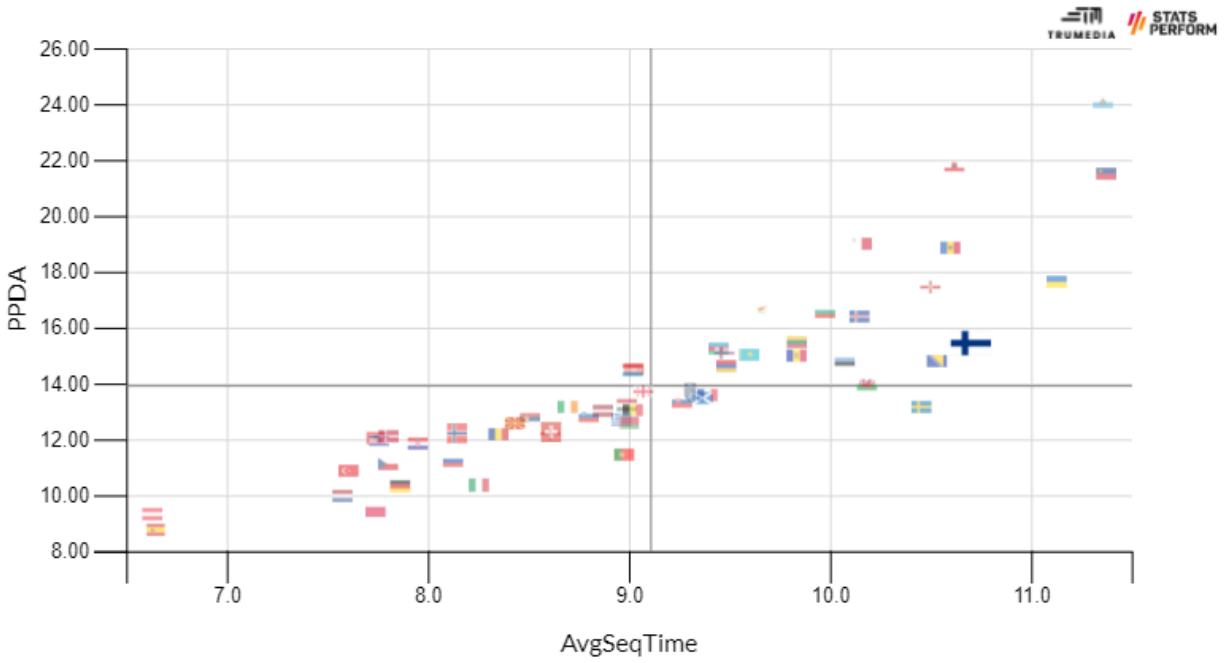

Kuva 43. Vastustajan pallonhallintaketjujen keskimääräinen kesto (s) ja syöttöjen lukumäärä ennen puolustussuoritusta (PPDA=Opponent's passes allowed per defensive action) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

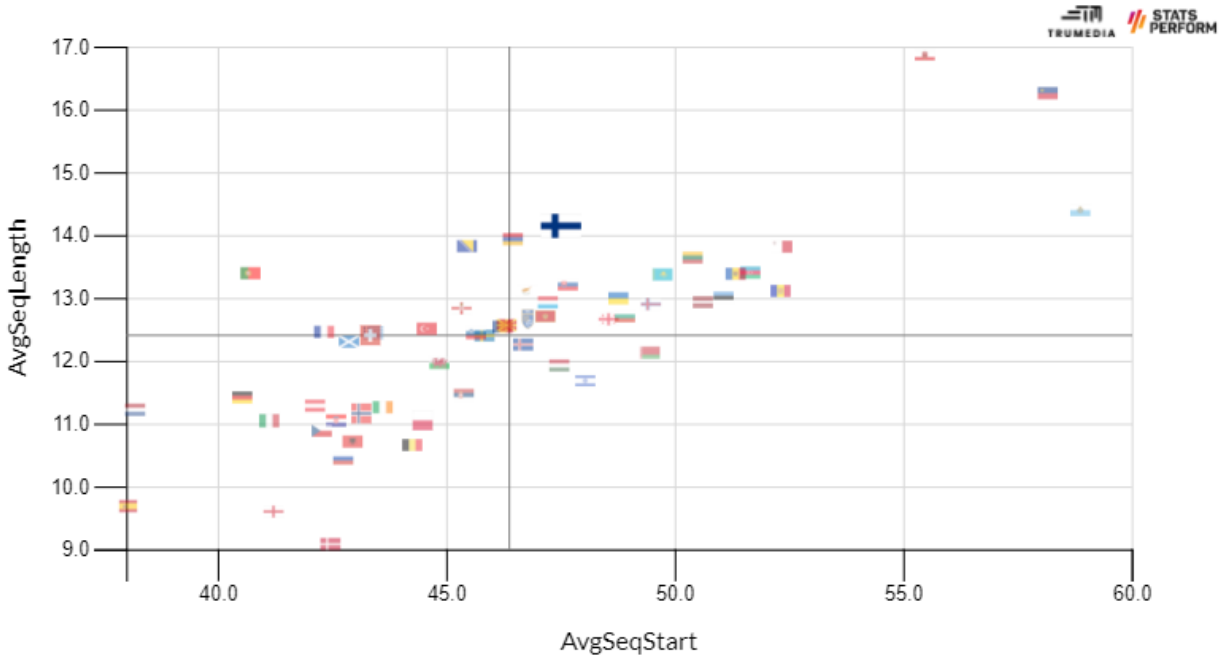

Kuva 44. Vastustajan pallonhallintaketjujen keskimääräinen alkukohta (m omasta maalista) ja pallonhallintaketjujen aikana edetty metrimäärä (m) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

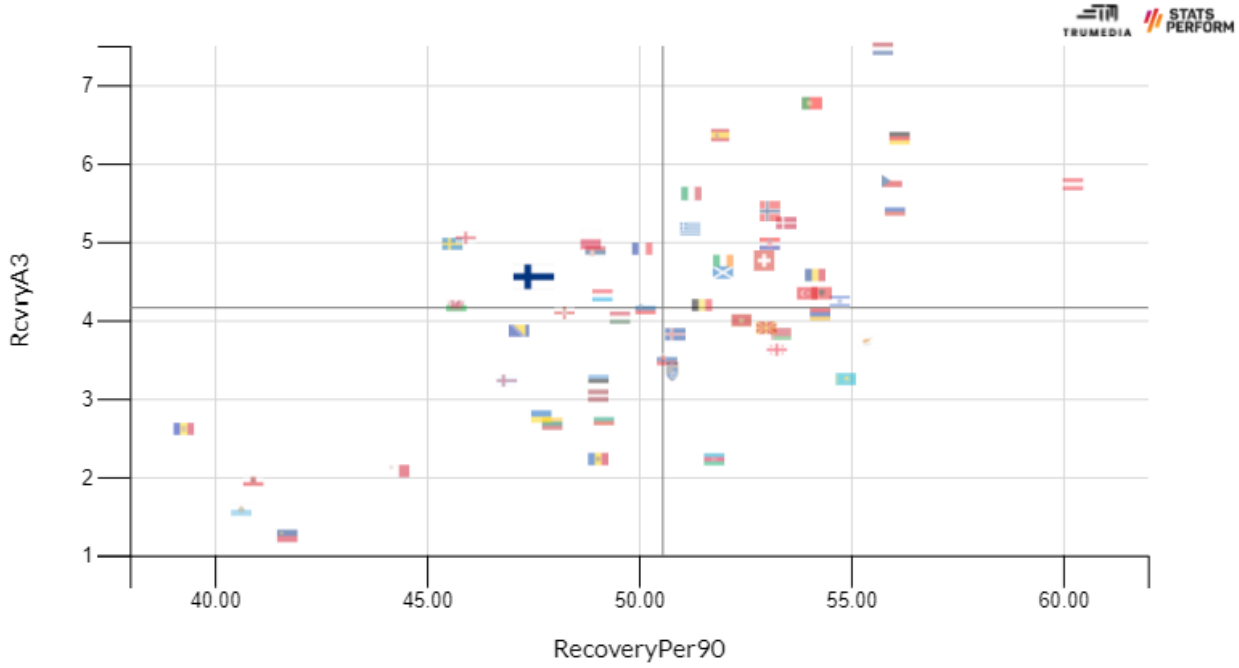

Kuva 45. Pallonriistojen ja hyökkäyskolmanneksella saatujen pallonriistojen määrä (kpl/90 min) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Toki viime ajoilta on myös hyviäkin esimerkkejä siitä, kuinka Suomi onnistuu kollektiivisella korkealla prässillään voittamaan pallon itselleen, koviakin maita vastaan.

Kaikkinensa esimerkiksi EM-kisoissa Suomi tyytyi hyvin usein puolustamaan matalammalla ja esimerkiksi vastustajan kenttäpuoliskolla tehtyjen prässisuoritusten suhteellinen osuus oli turnauksen kolmanneksi pienin (kuva 46). Sinällään kuitenkin puhtaissa vastaprässitilanteissa Suomi oli kuitenkin hieman aktiivisempi ja lähempänä turnauksen keskiarvoa (kuva 47).

Jo aiemmin on puhuttu Euroopan mestari Italian tehokkaasta maalinestämiseen liittyvästä tekemisestä. Osittain tämä selittyy myös Italian tehokkalla ja aktiivisella prässipelaamisella, kuten nähdään kuvista 46 ja 47.

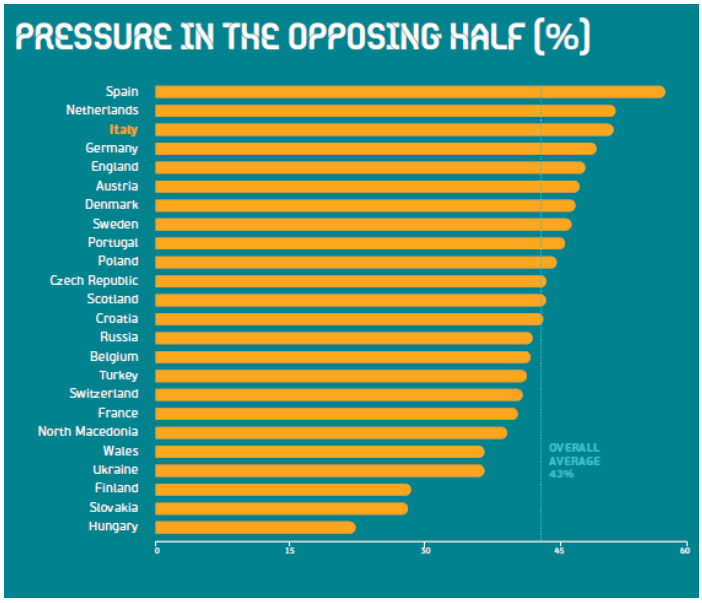

Kuva 46. Vastustajan kenttäpuoliskolla tehdyt prässisuoritukset (% kaikista). Kuva: UEFA Euro 2020 Technical report.

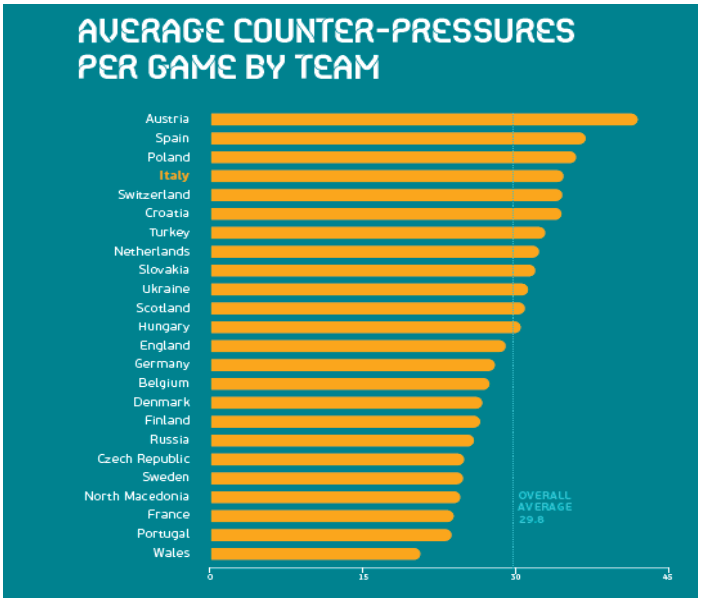

Kuva 47. Pallonmenetystä seuranneen 5 sekunnin aikana tehdyt prässit (kpl/joukkue) EM-kisoissa 2020. Kuva: UEFA Euro 2020 Technical report.

5 TILANTEENVAIHDOT

"Football is a simple game. You win the ball, you pass the ball, you score a goal..."

Jimmy Murphy

Edelliseen kappaleeseen peilaten, ei ole yllättävää, että suurin osa Suomen positiivisista tilanteenvaihdoista on alkanut omalla kenttäpuoliskolla. Kuvassa 48 on esitetty ”ball recovery”-, ”interception”, ”tackle”- tai “defensive action”-tilanteista alkaneet Suomen pallonhallintajaksot. Kuten nähdään, näistä 50,5 prosenttia on tapahtunut omalla puolustuskolmanneksella. Tehokkaimmillaan Suomi on ollut, vähemmän yllättävästi, niissä tilanteenvaihtotilanteissa, jotka ovat alkaneet vastustajan kenttäpuoliskolla (kuva 49).

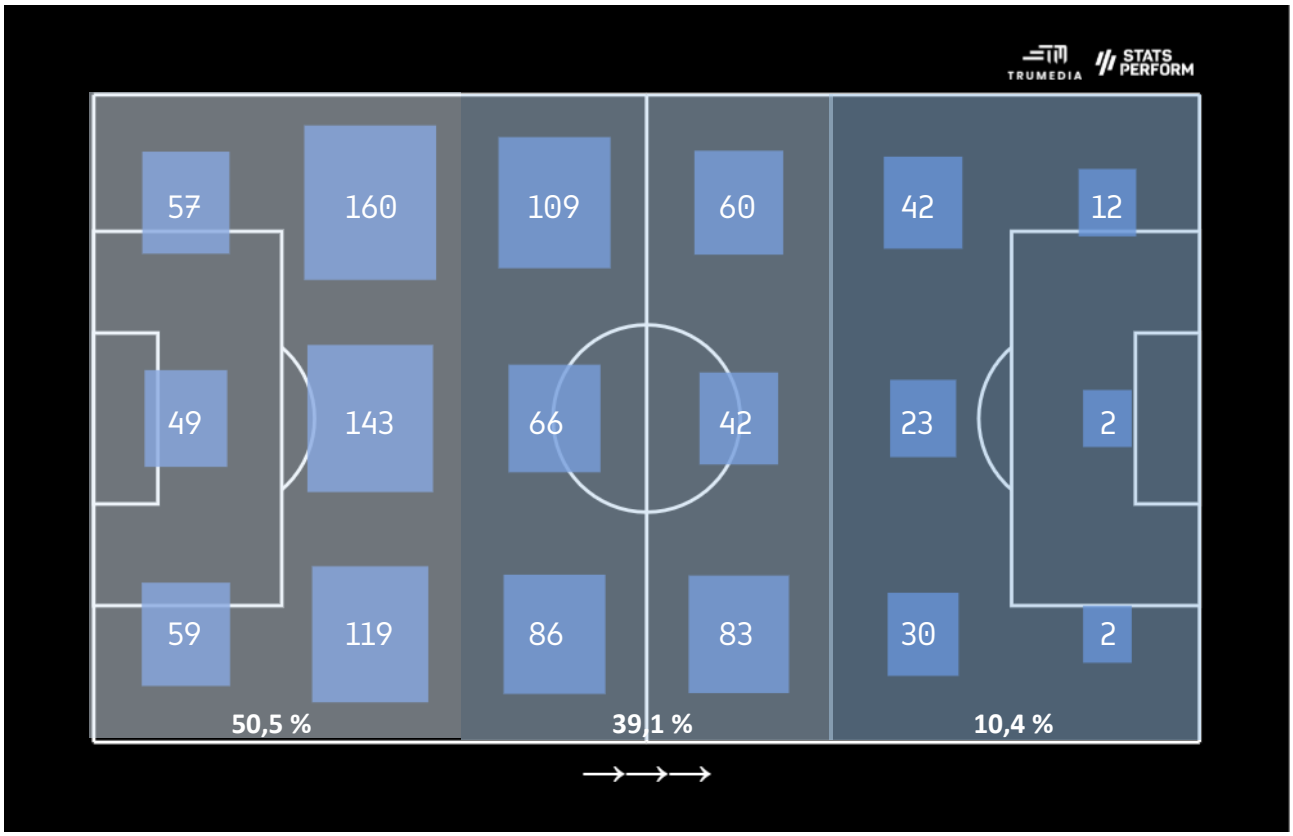

Kuva 48. Suomen miesten maajoukkueen hallintajaksot, jotka ovat alkaneet ”ball recovery”-, ”interception”-, ”tackle”- tai ”defensive action”-tilanteesta EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Hyökkäyssuunta kuvattu nuolilla. Data: StatsPerform.

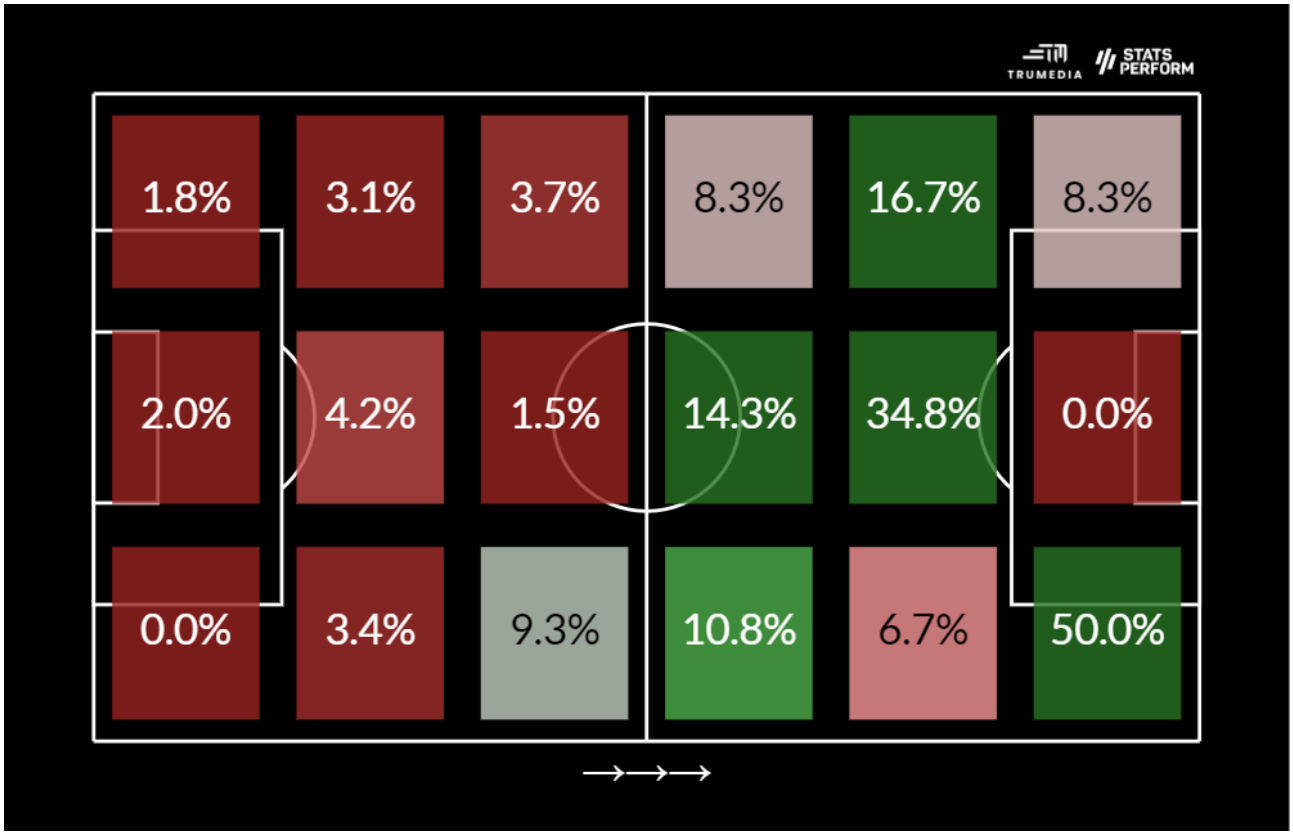

Kuva 49. Suomen miesten maajoukkueen laukaukseen johtaneet hallintajaksot, jotka ovat alkaneet "ball recovery", "interception", "tackle" tai "defensive action"-tilanteesta. Prosenttiluku kuvastaa ko. alueelta alkaneen ja laukaukseen johtaneiden hallintojen osuuden kaikista ko. alueella alkaneista hallinnoista. Data EM-karsinnoista 2019, UEFA Nations Leaguesta 2020, EM-kisoista 2021 ja MM-karsinnoista 2021. Data: StatsPerform.

Vaikka positiivisista tilanteenvaihdoista syntyneitä tehtyjä maaleja muistetaan useita Suomen maajoukkueen edellisten vuosien otteluista, on näissä varmasti petrattavaakin. Suomi on ollut keskiarvoisella tasolla, kun tarkastellaan niitä hallintoja, jotka ovat alkaneet pallonvoittamisella ja päättyneet laukaukseen (6,0 % hallinnoista) tai maaliin (0,6 % hallinnoista). Maailman huipulta mainittakoon hyvänä esimerkkinä Saksa, joka on kyennyt päättämään 10,5 % laukaukseen ja 1,9 % maaliin niistä hallinnoistaan, jotka ovat alkaneet Saksan voittaessa pallon. (Kuvat 50 ja 51.) Varsinaista aikamäärettä ei näissä hallinnoissa ole asetettu hallinnan maksimikestolle.

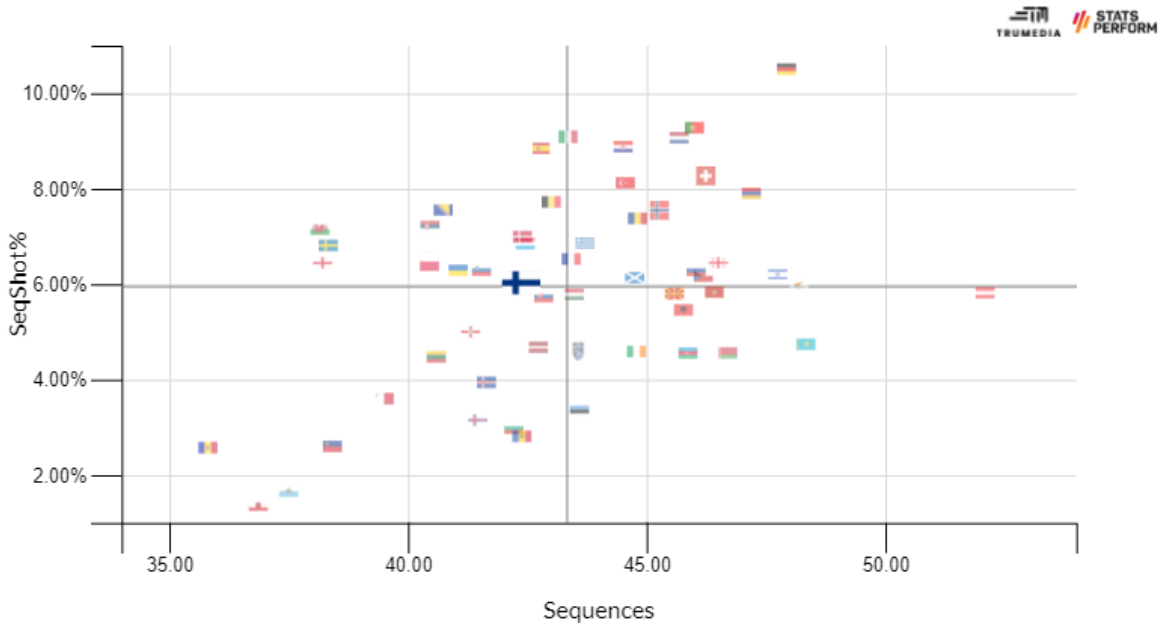

Kuva 50. Sellaisten hallintajaksojen lukumäärä (kpl/90 min), jotka ovat alkaneet "ball recovery"-, "interception"-, "tackle"- tai "defensive action"-tilanteesta ja näiden hallintajaksojen laukaukseen päättyneiden jaksojen suhteellinen osuus (% kaikista) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

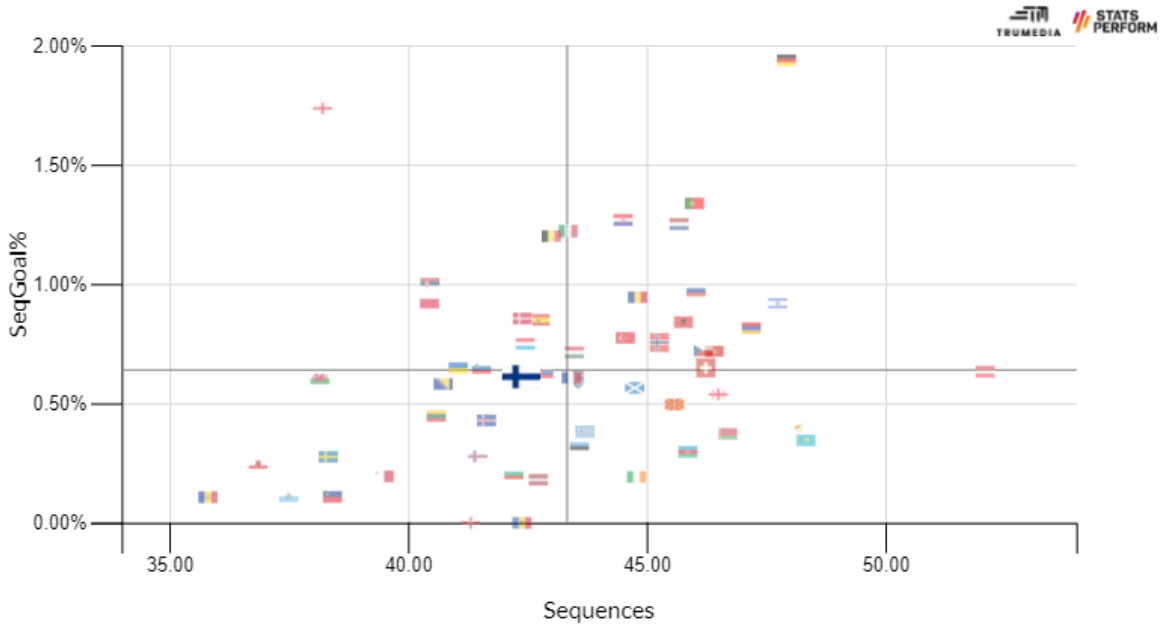

Kuva 51. Sellaisten hallintajaksojen lukumäärä (kpl/90 min), jotka ovat alkaneet "ball recovery"-, "interception"-, "tackle"- tai "defensive action"-tilanteesta ja näiden hallintajaksojen maaliin päättyneiden jaksojen suhteellinen osuus (% kaikista) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Datantuottajista InStat analysoi erikseen myös ns. ”counter attack”-hyökkäykset ja niiden päättymisen laukaukseen. Kuten nähdään kuvasta 52, myös InStatin datassa Suomen tehokkuus vastahyökkäysten päättämisessä laukaukseen on ollut eurooppalaisella keskitasolla vuosien 2019–2021 kilpailullisissa otteluissa, joskin hieman sen yläpuolella. Isoista maista etenkin Belgia on ollut muihin maihin verrattuna erityisen tehokas päättämään vastahyökkäyksensä laukaukseen. (Kuva 52.)

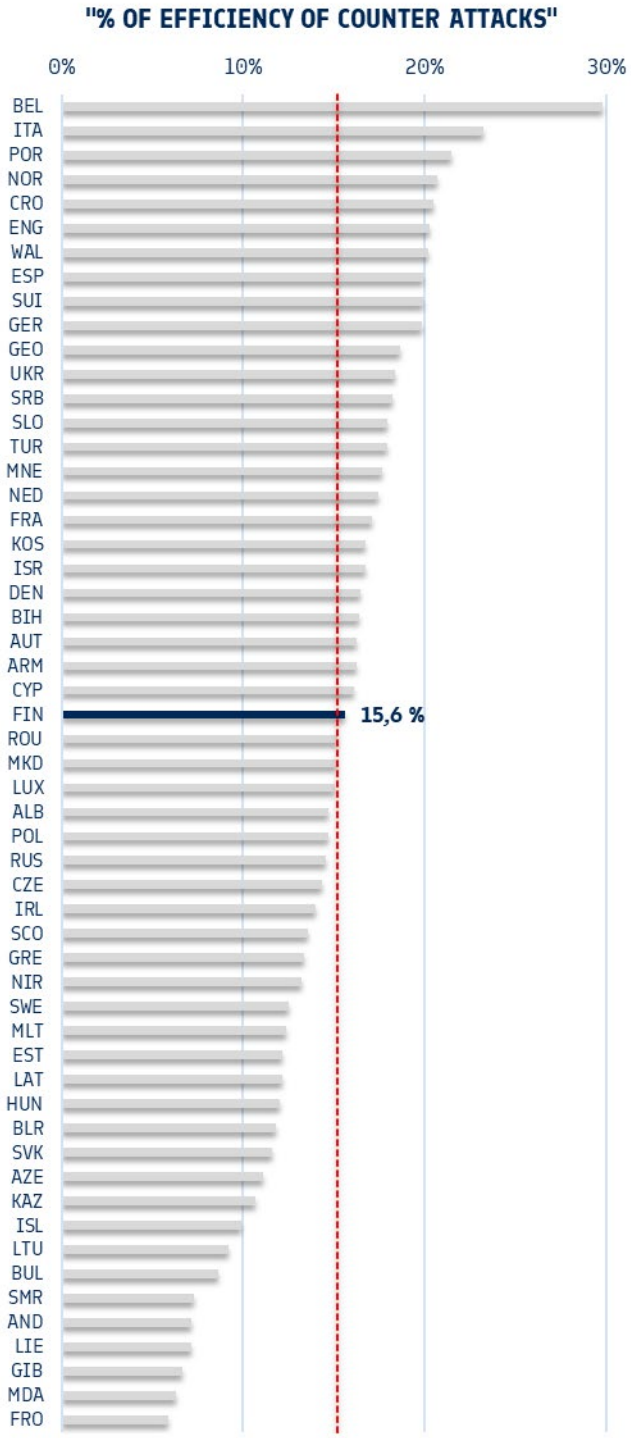

Kuva 52. Laukaukseen päättyneet ”counter attacks”-hyökkäykset (% kaikista). Data: InStat.

Negatiiviset tilanteenvaihdot noudattelevat samoja trendejä. Suomi on harvoin menettänyt palloa omalla kolmanneksellaan, sillä keskimäärin 51,6 % vastustajan pallonriistolla alkaneista hallintajaksoista ovat alkaneet heidän omalla puolustuskolmanneksellaan (kuva 53). Edelleen myös vastustaja on ollut tehokkaimmillaan päättämään hyökkäyksiä voittaessaan pallon hyökkäyskolmanneksella. Syvemmältä lähteneiden tilanteenvaihtojen osalta Suomi on ollut kenties jopa hieman tehokkaampi näissä tilanteissa. (Kuva 54.)

Kuva 53. Vastustajan hallintajaksot, jotka ovat alkaneet "ball recovery", "interception" tai "defensive action"-tilanteesta miesten maajoukkuetta vastaan vuosina 2019–2021. Vastustajan hyökkäyssuunta kuvattu nuolilla. Data: StatsPerform.

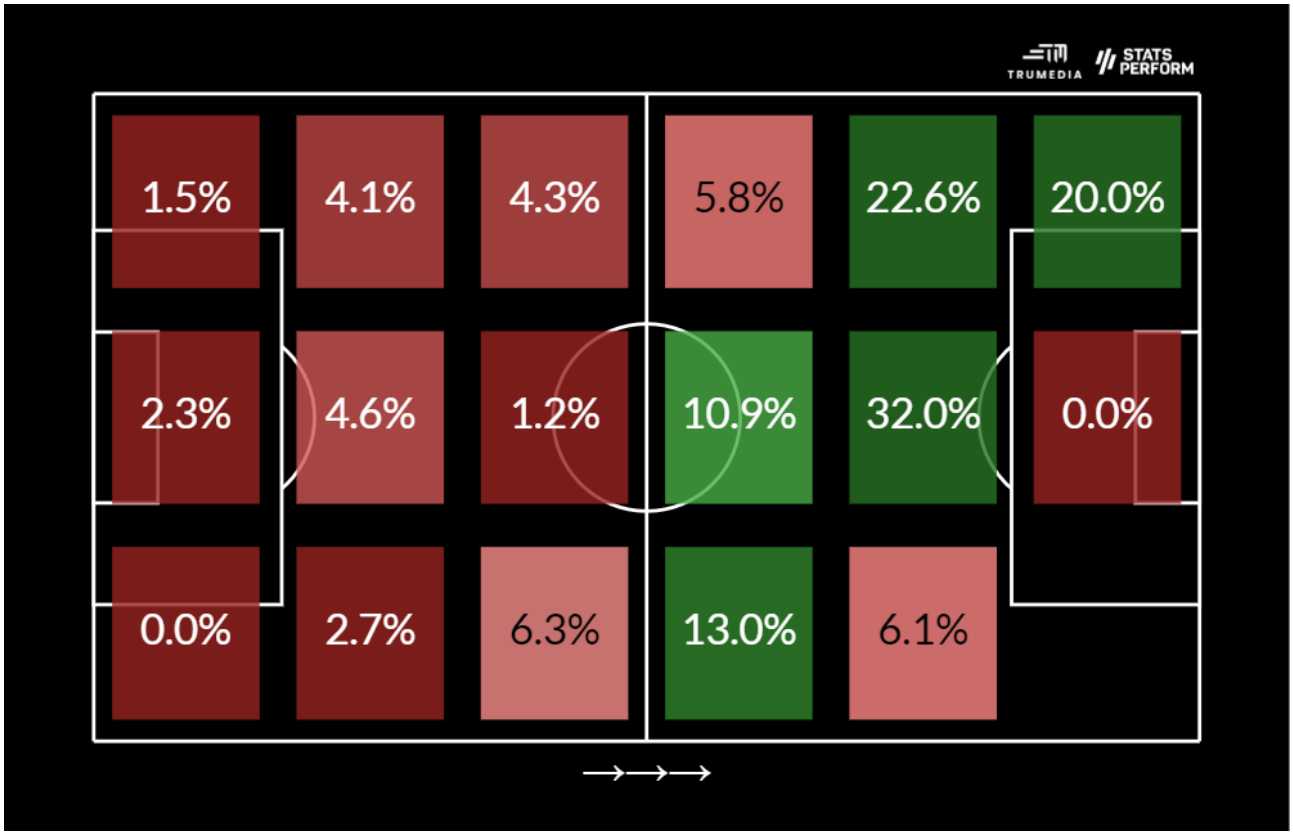

Kuva 54. Suomen miesten maajoukkueen vastustajien laukaukseen johtaneet hallintajaksot, jotka ovat alkaneet "ball recovery", "interception", "tackle" tai "defensive action"-tilanteesta. Prosenttiluku kuvastaa ko. alueelta alkaneen ja laukaukseen johtaneiden hallintojen osuuden kaikista ko. alueella alkaneista hallinnoista. Data EM-karsinnoista 2019, UEFA Nations Leaguesta 2020, EM-kisoista 2021 ja MM-karsinnoista 2021. Data: StatsPerform.

Negatiivisten tilanteenvaihtojen osalta Suomen puolustuspelaaminen noudattelee aiemmin läpikäytyjä trendejä: Suomi on päästänyt vastustajansa keskimääräistä useammin laukomaan (3,30 vs. 2,65 kpl/90 min) vastustajan pallonhallintajakson alettua heidän voittamallaan pallolla, mutta keskimääräistä harvemmin maalintekoon (0,15 vs. 0,29 kpl/90 min) näistä tilanteista. Vaikuttaa siis siltä, että Suomi on saanut ohjattua vastustajansa myös negatiivisissa tilanteenvaihdoissa pois vaarallisimmilta alueilta (Kuvat 55–56).

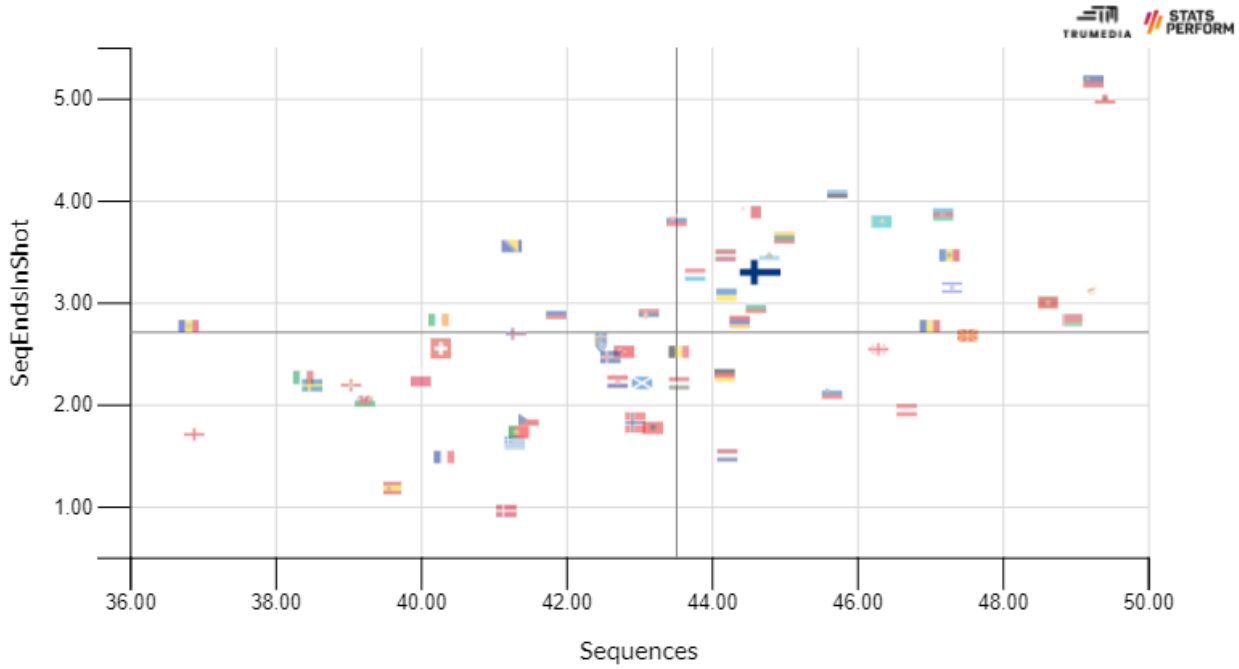

Kuva 55. Vastustajan ”ball recovery”-, ”interception”-, ”tackle”- tai ”defensive action”-tilanteesta alkaneet pallonhallintajaksot yhteensä ja näistä tilanteista alkaneiden ja laukaukseen päättyneiden hallintajaksojen määrä (kpl/90 min) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

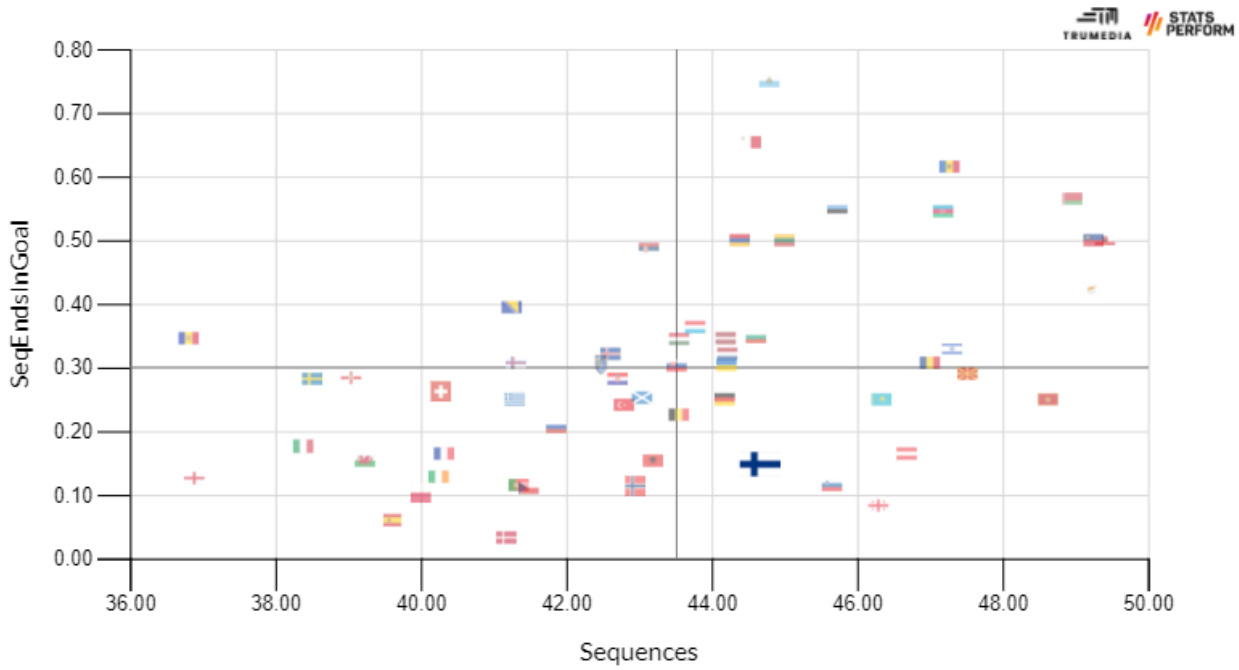

Kuva 56. Vastustajan ”ball recovery”-, ”interception”-, ”tackle”- tai ”defensive action”-tilanteesta alkaneet pallonhallintajaksot yhteensä ja näistä tilanteista alkaneiden ja vastustajan maaliin päättyneiden hallintajaksojen määrä (kpl/90 min) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

InStatin määritelmien mukaan Suomi on ollut hieman keskiarvotason alapuolella eli parempi, kun katsotaan laukaukseen päättyneitä vastahyökkäyksiä vastustajien osalta. Isoista maista etenkin Ranska on ollut tehokas ehkäisemään vastustajansa laukaukset vastahyökkäyksistä. (Kuva 57.)

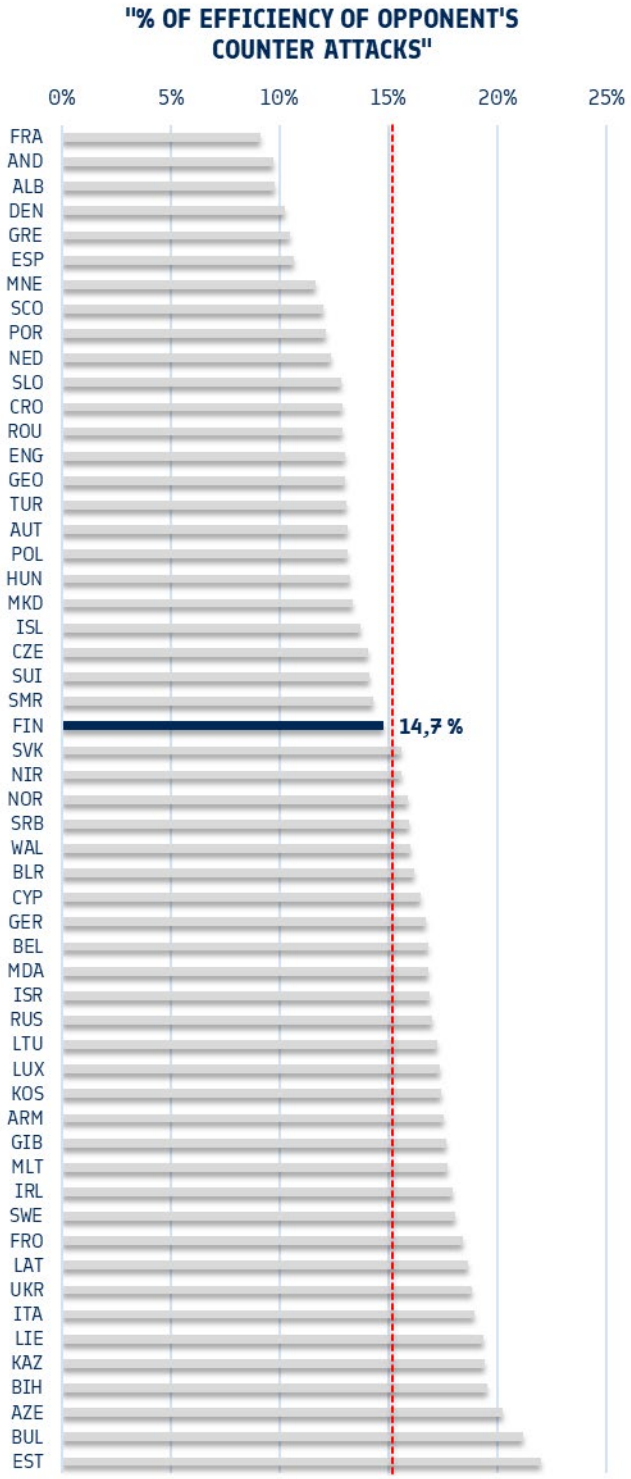

Kuva 57. Laukaukseen päättyneet vastustajan "counter attacks"-hyökkäykset (% kaikista). Data: InStat.

Etenkin tilanteenvaihtotilanteissa korostuu myös pelaajien fyysiset ominaisuudet ja kyky suorittaa korkean intensiteetin liikkeitä ja on varmasti selvää, että näitä ominaisuuksia on suomalaispelaajien osalta kehitettävä entistä tehokkaammin. Alla oiva esimerkki Ranskan laitapuolustaja Theo Hernandezin korkean intensiteetin juoksusta Ranskan positiivisessa tilanteenvaihdossa ja toisaalta myös esimerkki siitä, kuinka suomalaispelaajat, vaikka lähtiessään hieman etumatkalta, jäävät jälkeen tässä nopeassa maksiminopeutta vaativassa tilanteessa.

Toki ainakin joiltakin suomalaispelaajiltakin tätä kykyä tarvittaessa löytyy ja esimerkiksi Teemu Pukki oli EM-kisoissa 20 eniten sprinttejä ottelua kohden tehneen pelaajan joukossa (kuva 58). Kuten aiemmin on kuvattu, ottelun tempo muodostuu yksittäisistä tasaisesti toistetuista korkean intensiteetin suorituksista ja tarvittaessa pelaajien on myös fyysisissä suorituksissa kyettävä ylläpitämään intensiivisten juoksujen määrä mahdollisimman tasaisena ottelun loppua kohden.

AVERAGE SPRINTS PER GAME

PLAYER	TEAM	AVE SPRINTS
Aleksandr Golovin	Russia	66
Benjamin Pavard	France	52.3
Ezgjan Alioski	North Macedonia	52
Vladimír Coufal	Czech Republic	49.2
Leonardo Spinazzola	Italy	49
Stephen O'Donnell	Scotland	47.7
Vitaliy Mykolenko	Ukraine	46.8
Joakim Mæhle	Denmark	46.2
Thorgan Hazard	Belgium	45.5
Giovanni Di Lorenzo	Italy	45.3
Denzel Dumfries	Netherlands	45.3
Stefan Lainer	Austria	44.8
Aaron Ramsey	Wales	44
Nélson Semedo	Portugal	43.3
Andy Robertson	Scotland	42.7
Ciro Immobile	Italy	42.3
Memphis Depay	Netherlands	42.3
Konrad Laimer	Austria	42.3
Raheem Sterling	England	42
Teemu Pukki	Finland	42

Minimum 3 games played

Kuva 58. Pelaajien sprintit/ottelu EM-kisoissa 2020. Kuva: UEFA Euro 2020 Technical report.

6 ERIKOISTILANTEET

"The margin is very marginal"

Sir Bobby Robson

Sir Bobby Robsonin sitaattia mukaillen, jalkapallossa kannattaa hyödyntää kaikki marginaalit ja erikoistilanteet kuuluvat osaltaan näihin asioihin. Hyökkäyserikoistilanteiden osalta Suomella riittää vielä tehostettavaa. Kaikkinensa Suomi on kyennyt luomaan omista hyökkäyserikoistilanteistaan keskimääräisesti maaliodottamaa (0,43 xG/90 min), mutta viimeistelemään keskimäärin vain 0,22 maalia / 90 min (kuva 59). Esimerkiksi kulmien osalta Suomi jää jälkeen eurooppalaisesta keskiarvosta ja huippumaista Suomen maaliin johtaneiden kulmien osuuden ollessa 2,0 %, keskiarvon 3,5 % ja kärjessä olevalla Puolalla 7,3 % (kuva 60).

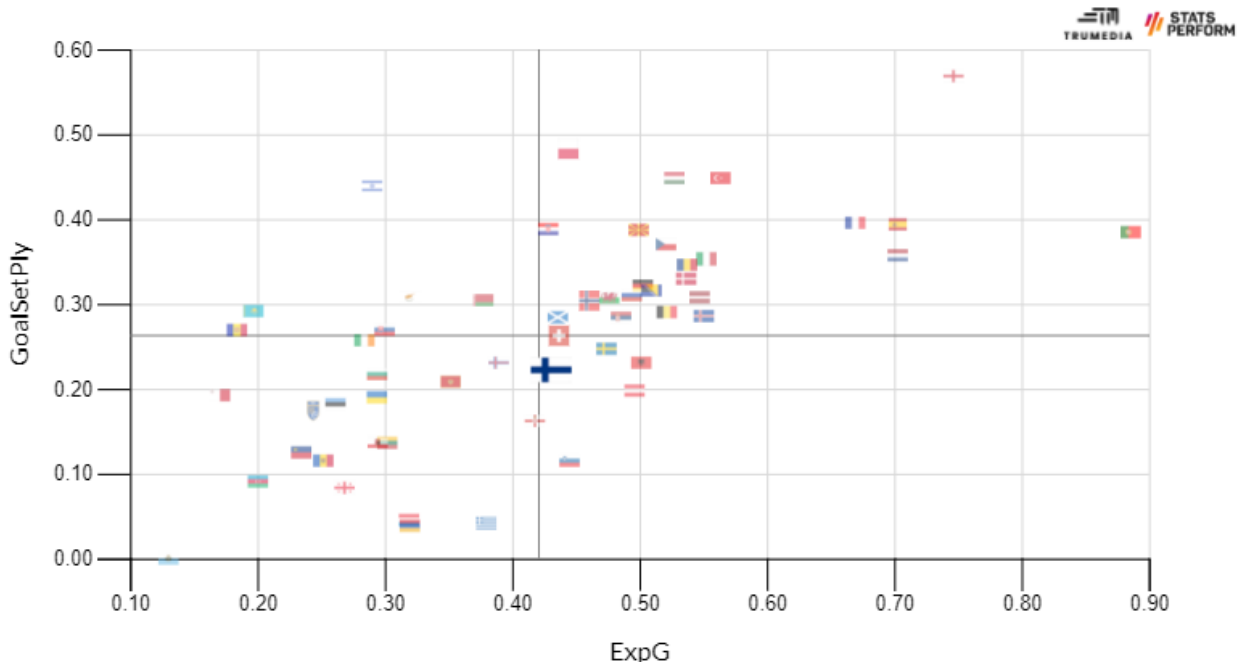

Kuva 59. Erikoistilanteista luotu maaliodottama ja erikoistilanteista tehdyt maalit (/90 min) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

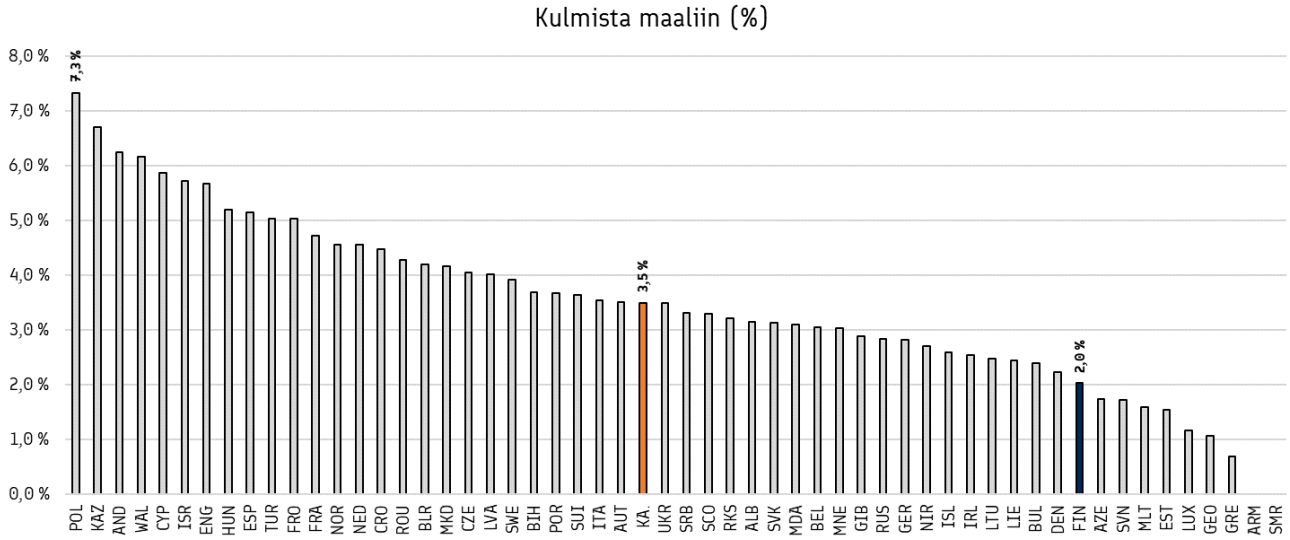

Kuva 60. Maaliin johtaneiden kulmien osuus (% kaikista) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

InStat-dataan pohjautuen voidaan arvioida kaikkien erikoistilanteiden tehokkuutta. Kuvasta 61 havaitaan, että Suomi on reilusti keskiarvon alapuolella ja vain 26,6 prosenttia sen erikoistilanteista kilpailullisissa otteluissa vuosina 2019–2021 on päättynyt laukaukseen, eurooppalaisen keskiarvon ollessa 32,3 prosenttia ja kärjessä olevan Portugalin päättäessä 48,0 prosenttia erikoistilanteistaan laukaukseen.

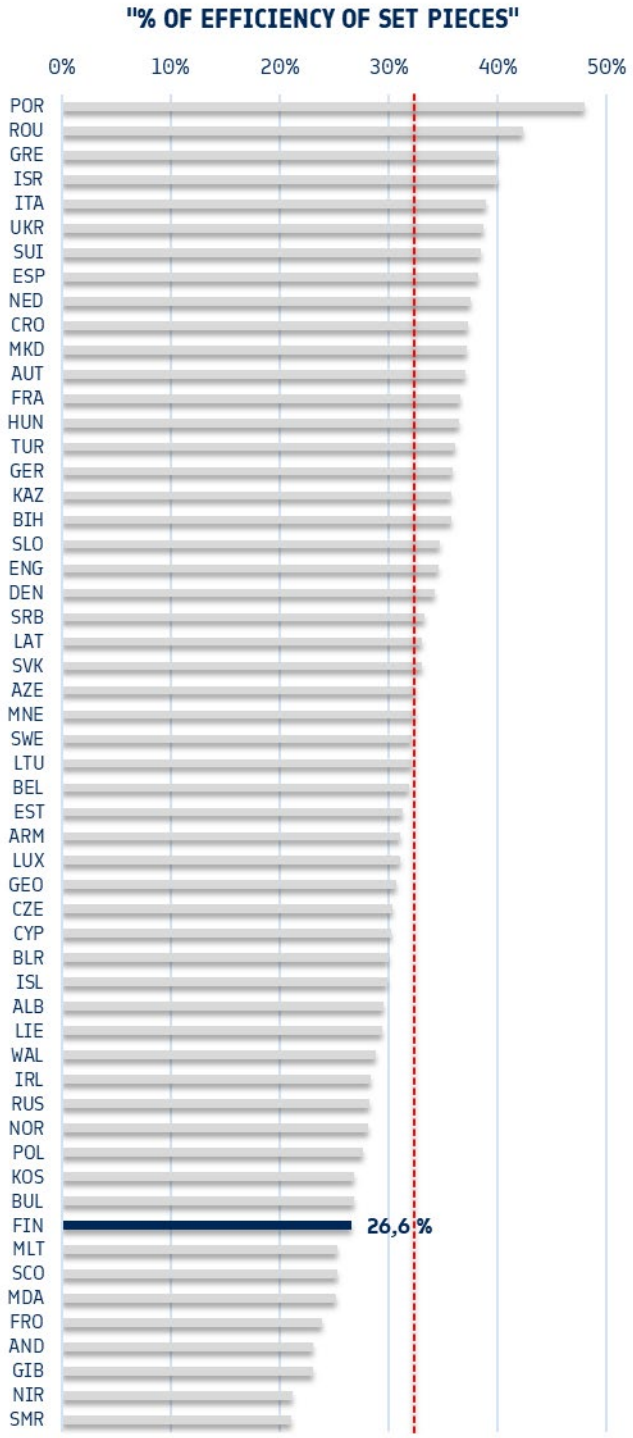

Kuva 61. Laukaukseen päättyneet erikoistilanteet (% kaikista). Data: InStat.

Puolustuserikoistilanteiden osalta Suomi on kuitenkin ollut vahva. Se on päästänyt 10. vähiten maaleja erikoistilanteista (0,11 kpl/90 min) ja maaliodottamaakin vastustaja on pystynyt luomaan keskiarvoa vähemmän (xG 0,34 vs. 0,43 / 90 min) (kuva 62).

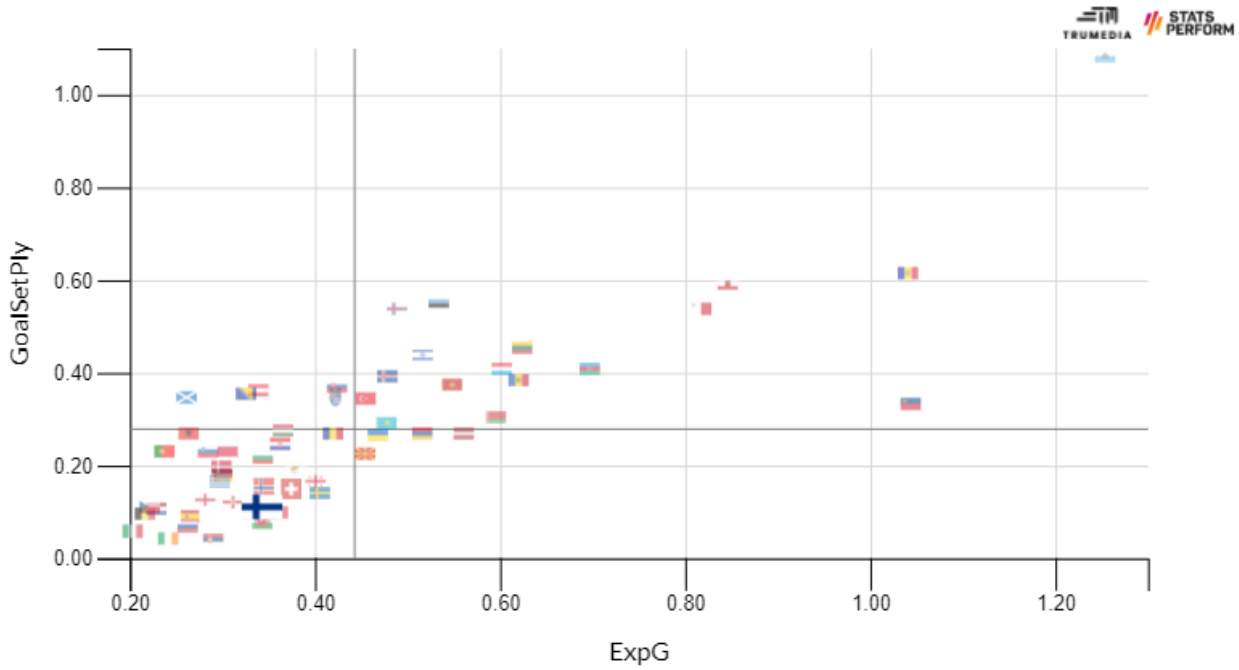

Kuva 62. Vastustajan erikoistilanteista luoma maaliodottama ja vastustajan erikoistilanteista tekemät maalit (/90 min) EM-karsinnoissa 2019, UEFA Nations Leaguessa 2020, EM-kisoissa 2021 ja MM-karsinnoissa 2021. Data: StatsPerform.

Samaa asiaa todistaa myös InStatin data. Suomi on vertailussa Euroopan neljänneksi paras maa, kun katsotaan, kuinka monta prosenttia vastustajan erikoistilanteista on päättynyt laukaukseen. Keskimäärin vastustaja on saanut laukauksen aikaiseksi siis noin joka neljännestä erikoistilanteestaan. Hyökkäyserikoistilanteissa tilastoja hallinnut Portugali on ollut vahva myös omissa puolustuserikoistilanteissaan. (Kuva 63.)

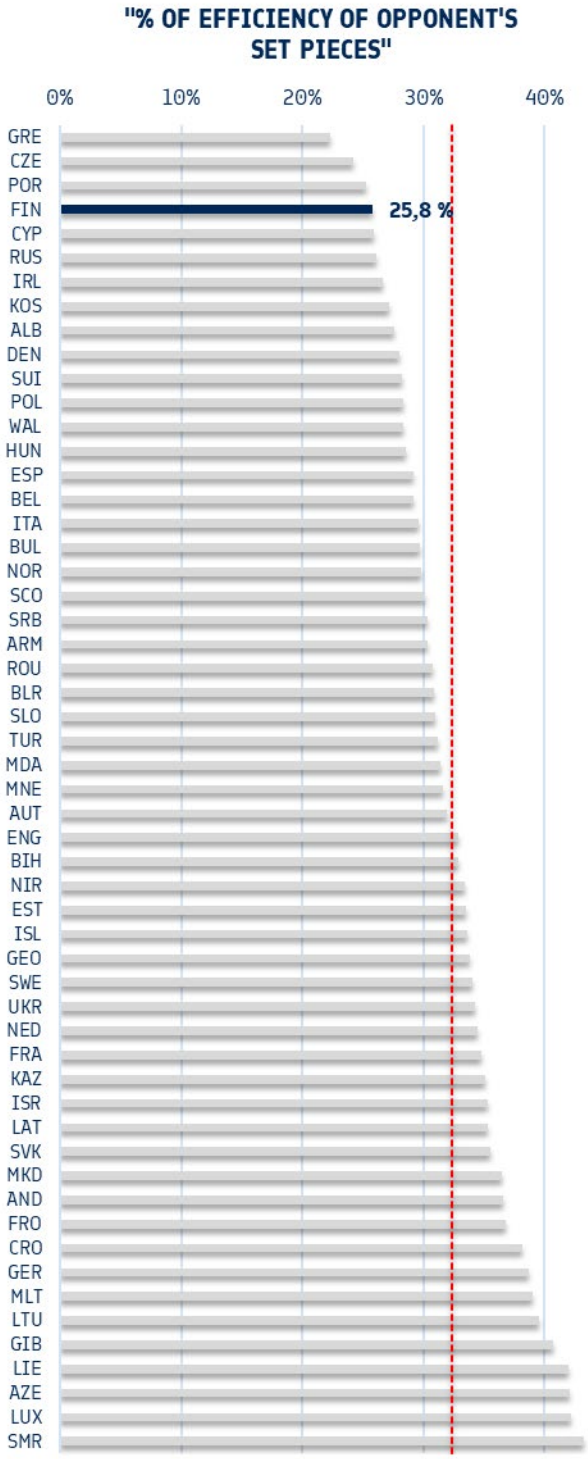

Kuva 63. Laukaukseen päättyneet vastustajan erikoistilanteet (% kaikista). Data: InStat.

7 MUITA TRENDEJÄ

"Players must be capable of varying their functions between defence and attack; they adapt their play according to the strength and weaknesses of the opposing sides."

FIFA World Cup Technical report 1970

The numbers (4-3-3, 4-4-2, 3-5-2) that ought to correspond to the tactical systems apparently do not say much about the actual organization. The functions of the players can be constantly modified during the match according to the possession of the ball, the score line and the opposing way of performing.

FIFA World Cup Technical report 1986

KOLMEN TOPPARIN JÄRJESTELMÄT JA LAITAPUOLUSTAJIEN/WINGBACKIEN ROOLIT

Yhtenä yleistyneenä (tai edelliseen sitaattiin vuodelta 1986 peilaten, paluun tehneenä) trendinä voidaan pitää kolmen topparin käyttöä peliformaatioista puhuttaessa. Kolmen topparin järjestelmän käyttö on lisääntynyt viime aikoina ja esimerkiksi UEFA:n EURO 2020-turnauksessa 15 turnauksen 24 joukkueesta käytti kolmen topparin järjestelmää jossakin vaiheessa turnausta. Myös Veikkausliigassa kolmen topparin järjestelmien käyttö on yleistynyt kahden edellisen kauden aikana merkittävästi (Kuva 64). TOP 5-sarjoissa kolmen topparin järjestelmät yleistyivät kenties hieman Veikkausliigaa aiemmin ja myös hieman maltillisemmin vuosien saatossa (Kuva 65).

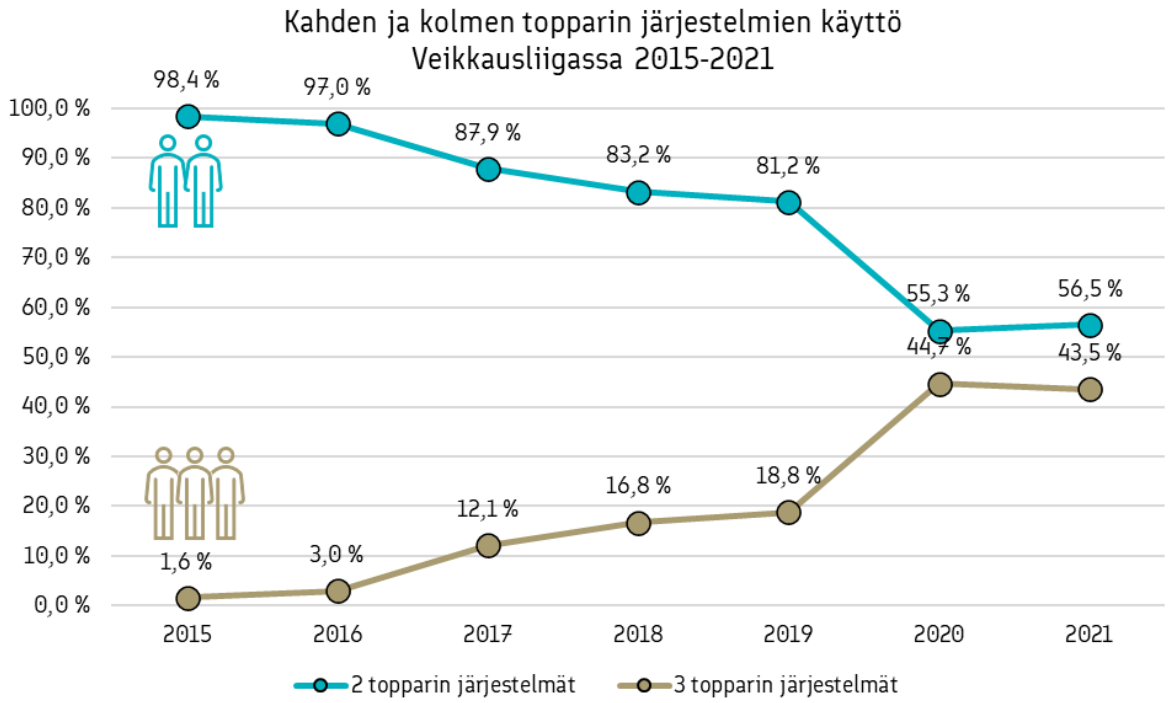

Kuva 64. Kahden ja kolmen topparin järjestelmien käyttö Veikkausliigassa kausilla 2013–2021 (prosenttiosuus järjestelmistä, joilla joukkueet ovat aloittaneet ottelun). Data: InStat.

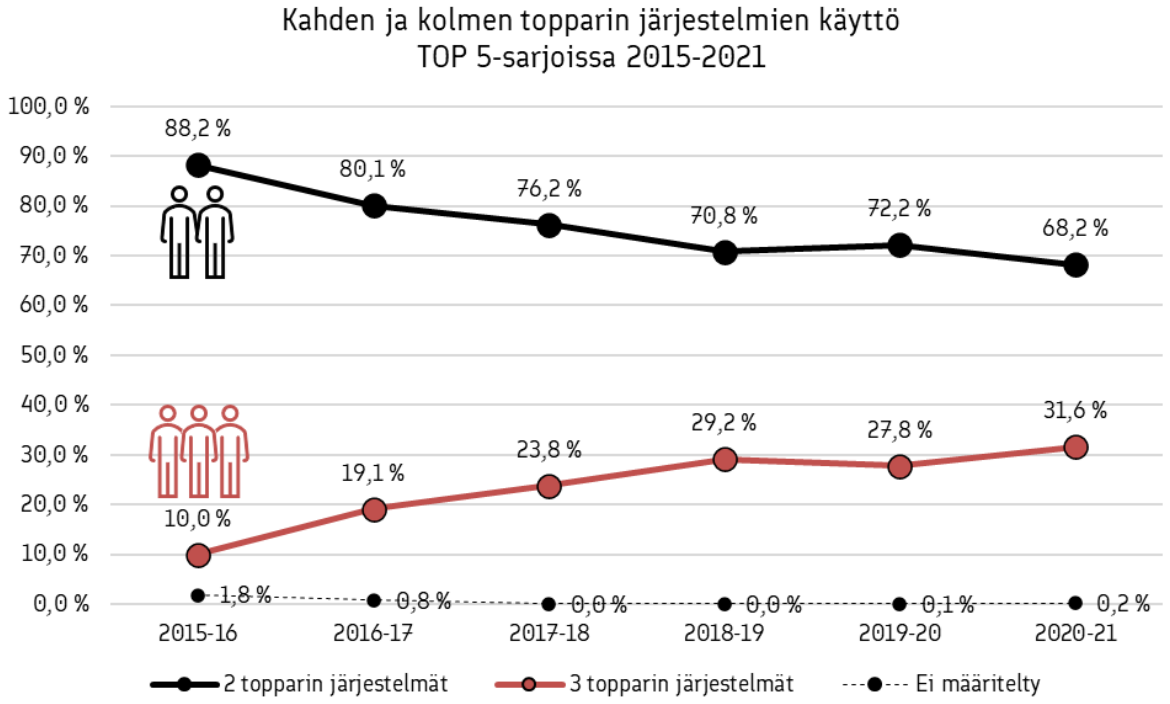

Kuva 65. Kahden ja kolmen topparin järjestelmien käyttö TOP 5-sarjoissa (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kausilla 2015–2021 (prosenttiosuus järjestelmistä, joilla joukkueet ovat aloittaneet ottelun). Data: InStat.

Sen sijaan, että keskusteltaisiin puhtaasti numerosarjoista tai toppareiden määrästä, keskustelua tulisi kuitenkin viedä siihen suuntaan, miten joukkueet täyttävät eri tilat kentällä – hyökätessään ja puolustaessaan. Etenkin hyökkäysvaiheen osalta pelaajien sijainnit kentällä vaihtelevat jatkuvasti ja voi olla jopa vaikeaa tunnistaa, millä varsinaisella numerojärjestelmällä joukkueet ottelussa pelaavat.

Oheisissa kuvissa on kuvattu neljän eri joukkueen syöttöverkot eri EM-kisojen otteluissa. Näistä joukkueista Suomi (vihreällä) ja Belgia (punaisella) pelasivat mainituissa otteluissa kolmella, Italia (sinisellä) ja Ruotsi (keltaisella) kahdella topparilla. Kuten huomataan, syöttöverkot ovat sinällään hyvin samantyyppisiä, sillä niin Italialla kuin Ruotsillakin vasempien puolustajien roolina on nousta avaus-, rakentelu- ja murtautumisvaiheessa aktiivisesti ylöspäin. Italian Leonardo Spinazzolan (4) keskisijainti on kentällä huomattavasti ylempänä oikeaan puolustajaan Giovanni Di Lorenzoon (2) verrattuna ja sama näkyy Ruotsin osalta Ludwig Augustinssonin (6) ja Mikael Lustigin (2) sijainteja vertailtaessa. (Kuvat 66–69.)

Kolmen topparin järjestelmässä wingbackien roolina on hyvin usein täyttää laitakaistat leveydessä, siinä missä laitimmaiset keskikentät miehittävät välikaistat (esimerkiksi Belgialla 14-Mertens ja 11-Carrasco). Vastaavasti kyseiset tilat voidaan kuitenkin täyttää myös laitapuolustajien ja keskikenttien toimesta, esimerkkinä Italian vasemmalla laidalla 4-Spinazzola ja 10-Insigne tai Ruotsilta 6-Augustinsson ja 10-Forsberg. Toisaalta, jos joukkue pelaa kahdella topparilla ja avatessa jättää yhden puolustajista alas (2-Di Lorenzo, 2-Lustig), laitimmaisten keskikenttäpelaajien roolina on usein pitää leveys omalla puolellaan (11-Berardi, 7-Larsson). (Kuvat 66–69.)

KUVAT 66-69. Belgian (punainen) syöttöverkko EM-kisojen ottelussa Belgia-Venäjä, Suomen (vihreä) syöttöverkko EM-kisojen ottelussa Suomi-Venäjä, Italian (sininen) syöttöverkko EM-kisojen ottelussa Italia-Sveitsi ja Ruotsin (keltainen) syöttöverkko EM-kisojen ottelussa Ruotsi-Ukraina. Data: StatsPerform.

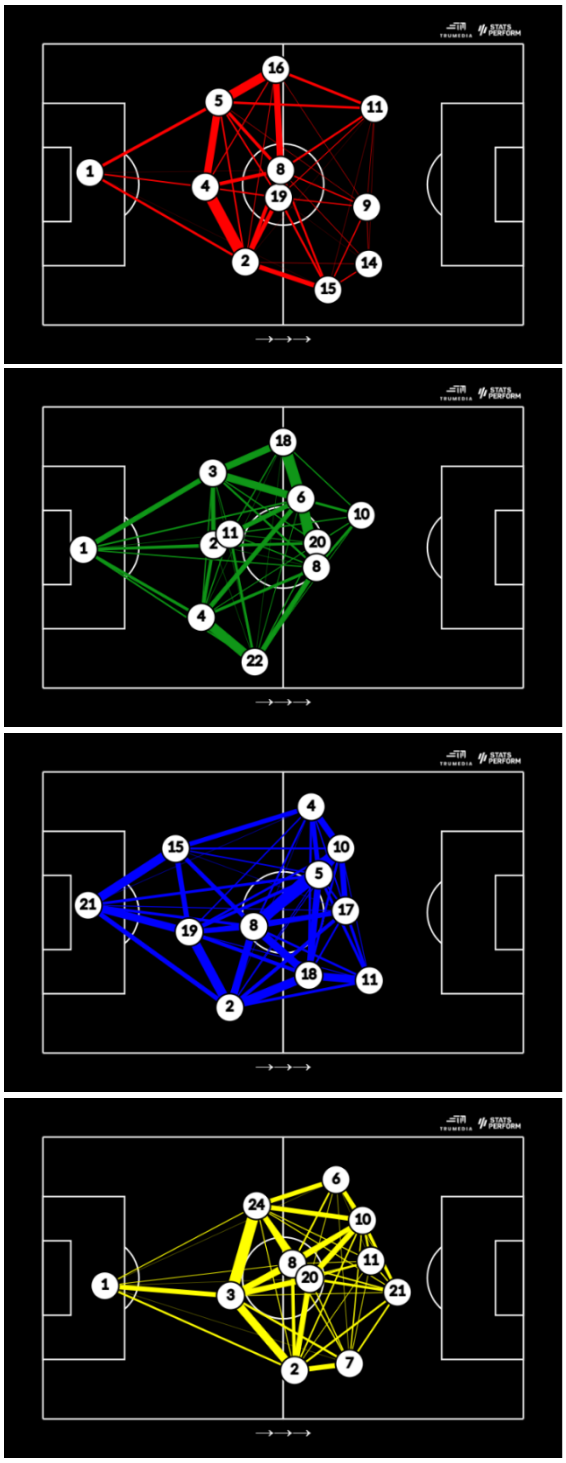

Todella tärkeää on toki muistaa, että vaikka hyökkäyssuuntaan kenttä voidaankin täyttää eri pelijärjestelmillä hyvinkin samalla tavalla, puolustuspelaamisen osalta eroja löytyy. Vaatimukset ja roolitukset eri pelipaikoille voivat olla hyvinkin erilaisia riippuen siitä, pelataanko kahdella vai kolmella topparilla ja miten muut pelaajat kentälle asetetaan. Pelaajilta vaaditaan siis taktista mukautumiskykyä ja eri roolien omaksumista, mikäli joukkue haluaa järjestelmäänsä vaihdella.

"We need to be careful about categorizing too precisely when systems are versatile and are changing between in-possession and out-of-possession play." (David Moyes, Euro 2020 Technical report)

"They (Switzerland toim. huom.!) displayed high tactical flexibility in different situations of the game and provided a very good example that it is not the system they're playing in defending or attacking, it's about the players and the tactical principles that the coach is giving." (Willi Rottensteiner, Euro 2020 Technical report)

Systeemistä riippumatta, laitapuolustajille tai wingbackeille asetetut vaatimukset hyökkäyspelin osalta ovat entisestään kasvaneet. EM-kisoissa nähtiin hyviä esimerkkejä myös siitä, että laitapuolustajien tai wingbackien tulee myös tarvittaessa kyetä leikkaamaan sisään ja pelata myös ns. välikaistalla. Kuvista 70–72 nähdään, että siinä missä Jere Uronen omassa wingbackin roolissaan pysytteli hyvin pitkälti laitakaistallaan, Tanskan Joakim Mæhle (vaihtelevasti wingback tai laitapuolustaja) ja Italian Leonardo Spinazzola (laitapuolustaja) leikkasivat myös hyvin usein sisään ja operoivat myös välikaistoilla, tehden paljon myös ns. underlap-juoksuja.

Kaikkinensa vaikuttaa siltä, että laitapuolustajille / wingbackeille asetetut vaatimukset myös hyökkäyspelaamisen tukemisesta, luomisesta ja päättämisestä ovat entisestään nousseet. Wingbackien ja laitapuolustajien osalta tärkeässä roolissa on myös kyky murtautua boksin sisään ja antaa ns. cutback-syöttöjä aiemmin mainitulta assist zonelta tai olla myös päättämässä hyökkäyksiä. EM-kisoissa 2021 laitapuolustajat tai wingbackit tekivät 16 turnauksen 142 maalista, siinä missä edellisissä EM-kisoissa 2016 lukema oli tasan yksi. Kuten EM-kisojen teknisessä raportissa todetaan, hyökkäyspelaamiseen osallistumisen ja paikkojen luonnin lisäksi laitapuolustajilta tai wingbackeilta voidaan odottaa myös viimeistelytilanteisiin hakeutumista.

> *” At EURO 2020, the wing-backs’ job descriptions included internal runs into scoring positions and a willingness to get ahead of the ball…” (Euro 2020 Technical report)*

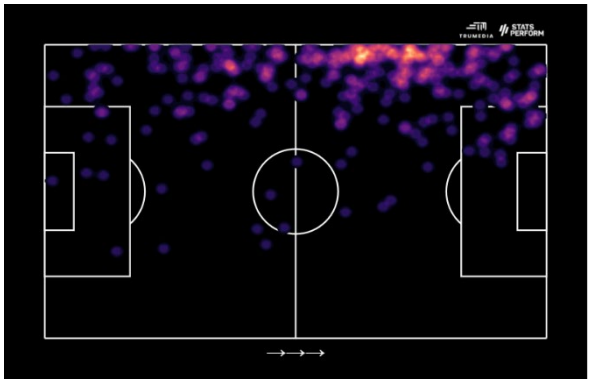

Kuva 70. Leonardo Spinazzolan kosketukset EM-kisoissa 2021. Data: StatsPerform.

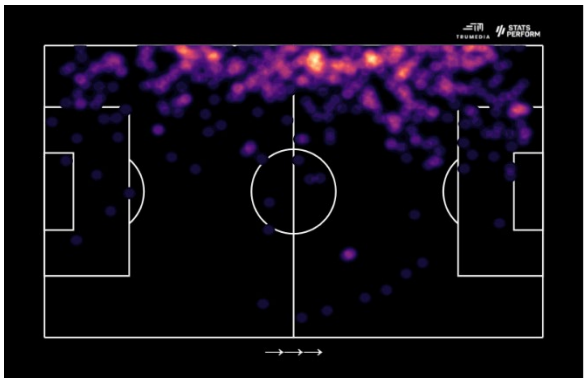

Kuva 71. Joakim Mæhlen kosketukset EM-kisoissa 2021. Data: StatsPerform.

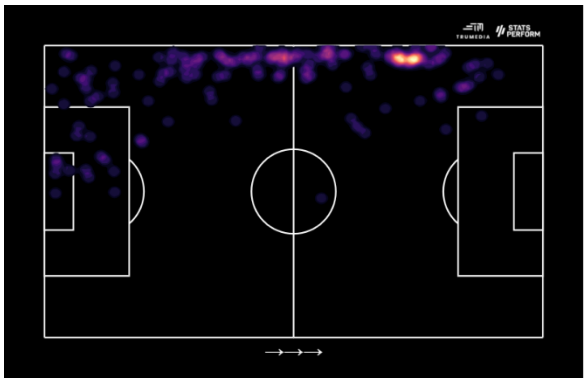

Kuva 72. Jere Urosen kosketukset EM-kisoissa 2021. Data: StatsPerform.

Laitapuolustajien ns. underlap-juoksut ovat olleet myös nousussa Valioliigatasollakin, kuten nähdään oheisesta The Athleticin kuvasta. Vaikka edelleen yli 80 prosenttia laitapuolustajien nousuista on ns. overlap-juoksuja, tämän selvityksen mukaan underlap-juoksujen osuus on kasvanut 2010-luvun reilusta 10 prosentista vuosikymmenen loppuun mennessä jo 17,5 prosenttiin kaudella 2020–21. (Kuva 73.)

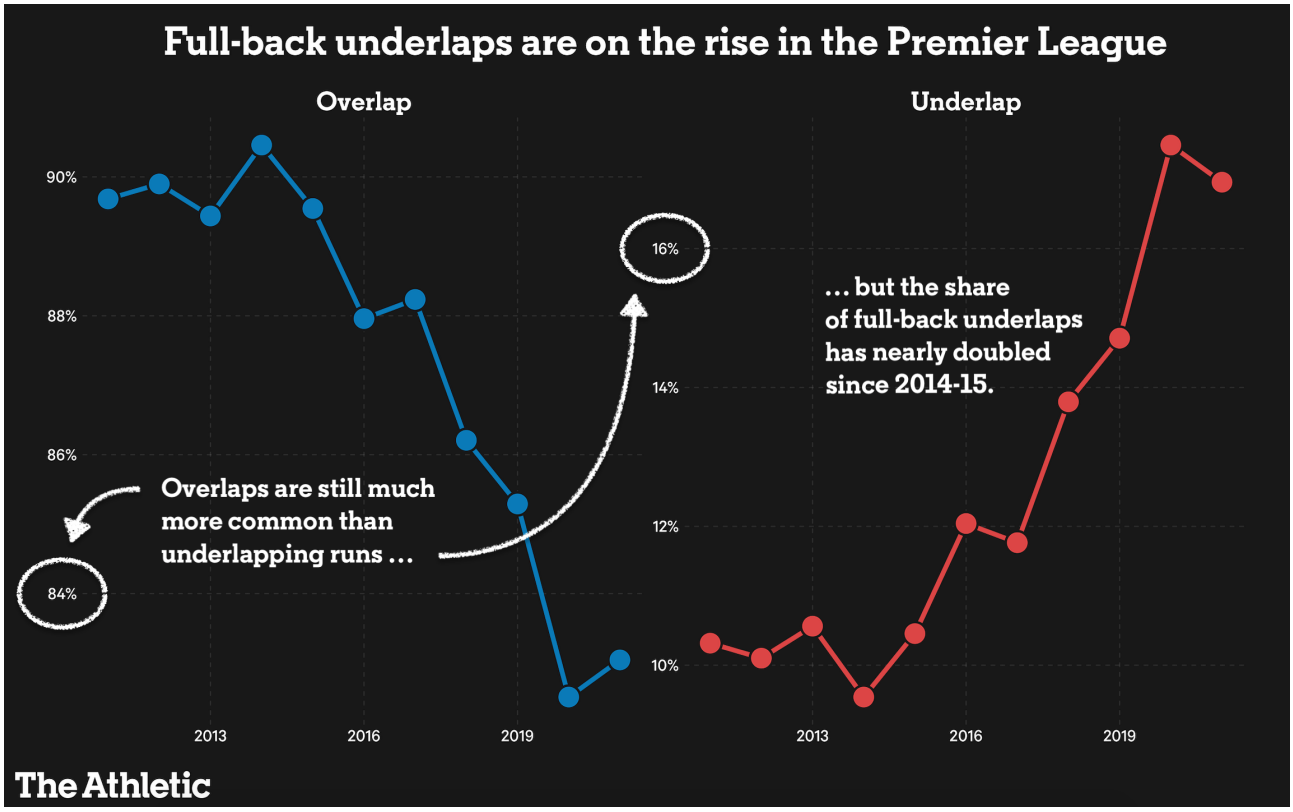

Kuva 73. Laitapuolustajien overlap- ja underlap-juoksujen suhteellinen osuus Valioliigassa. Kuva: O'Neill, The Athletic.

Isommassa kuvassa nämäkin tulokset heijastelevat varmasti hieman yleisempää taktista trendiä, jossa tietynlainen pelipaikattomuus tai ainakin eri paikkojen rotaatiot ovat vahvasti yleistymässä. Pelaajien on kyettävä tunnistamaan kentältä tiloja ja myös omien joukkuepelaajiensa liikkeitä ja täyttämään kentän eri kaistat ja syntyvät tilat eri tilanteissa hieman eri tavoin ajoittain sekä ajoittain toimimaan myös eri pelipaikan roolien vaatimusten mukaan.

Tämä asia tulee hyvin esiin, kun tarkastellaan esimerkiksi Liverpoolin laitapuolustaja Trent Alexander-Arnoldin maalisyöttöjä ja luotuja maalipaikkoja kaudella 2021–22 (14.1.2022 mennessä). Kuten nähdään, iso osa Alexander-Arnoldin maalitilanteisiin johtaneista syötöistä on lähtenyt oikean puolen välikaistalta (Kuva 74). Alexander-Arnoldin oma kommentti ohessa summaa löydökset.

"There has been a lot of focus this season on the two triangles out wide – so, we have the No 8 in midfield, the full-backs and the wingers on each side. It is about making sure, at all times, there should be someone occupying the width, someone high up on the last line and someone in a half-space or in a midfield eight. The manager says it is not too important who it is, just as long as we are occupying those three spaces. With that flexibility, you can do what you want – just make sure that there is someone in those positions." (Trent Alexander-Arnold: My game in my words. By Trent Alexander-Arnold. The Athletic)

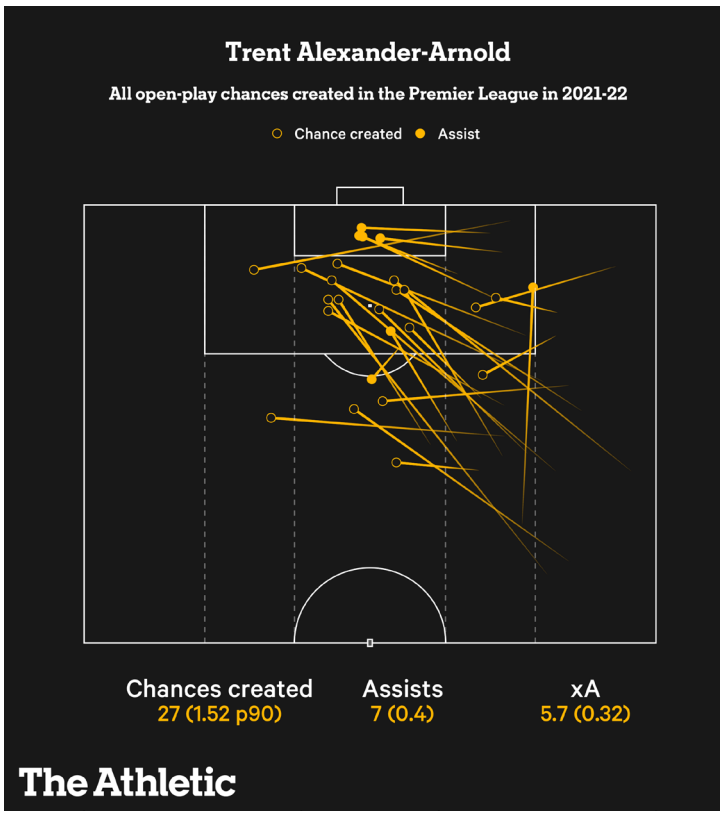

Kuva 74. Trent Alexander-Arnoldin maalisyötöt ja luodut maalipaikat Valioliigakaudella 2021–22 (14.1.2022 mennessä). Kuva: O'Neill, The Athletic.

KESKITYKSET

Vaikka kansainvälisen trendin mukaan maalisyötöistä iso osa lähtee rangaistusalueen sisältä, niin sanotulta ”assist zonelta”, myös keskityksistä tehdään edelleen maaleja ja luodaan tilanteita. Varsinkin lisääntynyt kolmen topparin ja wingbackien käyttö on johtanut tilanteisiin, jossa murtautumista yritetään usein laitakaistojen kautta vastustajan tukkiessa keskustan tehokkaasti. Esimerkiksi UEFA EURO 2020-turnauksessa 35 % maaleista syntyi keskityksistä tai cutback-syötöistä. (UEFA EURO 2020 technical report.)

Merkittävä muutos on kuitenkin ilmeisesti tapahtumassa keskitysten tyypeissä ja viimeistelyn laadussa. Vuoden 2012 EM-kisoissa päällä tehtyjen maalien osuus oli 28,9 %, vuoden 2016 kisoissa 22,2 % ja EURO 2020-turnauksessa enää 19,0 %. Samalla keskitykseksi laskettavat maalisyötöt ovat hyvin usein joko aikaisia keskityksiä tai syvempää pelattuja, matalia ja kovia palloja maalin eteen, kuten nähdään kuvasta 75. (UEFA EURO 2020 technical report.) Kaikkinensa keskitystyyppien muutokset liittyvät osaltaan laitapelaajien muuttuneisiin liikkeisiin ja rooleihin, joita on käsitelty aiemmin ja joista Mixu Paatelaisen kommentti ohessa antaa hyvän käsityksen.

> *“We saw wingers and full-backs who, when they got near the box, had their heads high and tried to deliver a pass. It’s much more about passes inside the box, low crosses or cutbacks. So, we were looking at the type of winger or full-back who tried to deliver an accurate pass rather than the hopeful high cross.” (Mixu Paatelainen, Euro 2020 Technical report)*

KUVA 75. Maaleihin johtaneet keskitykset ja cutbackit miesten EURO 2020-turnauksessa. Kuva: UEFA Euro 2020 Technical report.

VASTAPRÄSSIT JA ”REST DEFENSE”

Joukkueiden vastaprässien onnistumisen tärkeyttä ja pelaajien kykyä reagoida ja prässätä nopeasti menetyksen jälkeen ei sinällään voida pitää uutena trendinä, mutta esimerkkejä tehokkaan vastaprässin hyödyistä saatiin jälleen kerran miesten EM-kisoissa. Esimerkiksi Euroopan mestari Italia oli turnauksessa todella tehokas vastaprässeissään ja loi myös maalintekotilanteita tehokkaiden vastaprässiensä seurauksena. UEFA:n tarkkailija Esteban Cambiasson kommentit ja oheinen video summaavat löydökset. Aiemmin kuvassa 47 on jo esitetty Italian ja muiden EM-kisamaiden vastaprässien lukumäärät ottelua kohden.

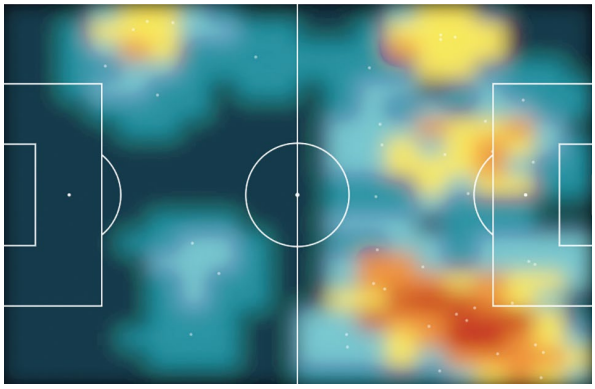

Kuva 76. Italian vastaprässien heatmap EM-kisojen Itävalta-ottelussa. Kuva: UEFA Euro 2020 Technical report.

” Whenever they lost the ball, they pressed very quickly with all of the players in the vicinity”

“When we are speaking of the importance of transitions in modern football, a key point of Italy is their pressure after losing the ball…One thing about this Italy is the pressure they give after losing the ball in the opponents’ half – they attack with many players and the time between losing and winning the ball back is very short. It’s difficult to concede a goal when you are losing the ball only two or three times. They prevent all the [opposition’s offensive] transitions and they have the quality to win games. (Esteban Cambiasso, Euro 2020 Technical report)

Italian vastaprässi

Vastaprässien onnistumisen kannalta joukkueiden on varauduttava pallonmenetyshetkiin jo oman pallonhallintansa aikana ja ryhmitettävä pelaajansa kentälle siten, että he kontrolloivat menetyshetkillä tilaa ja vastustajan vastahyökkäyspelaajia, antaen samalla tukea oman joukkueensa pallonhallintavaiheelle ja esimerkiksi vaihtoehdon pallon kierrätykselle. Englanninkielinen termi tälle toiminnalle on ”rest defence” (Tactical Theory: Rest-Defence and Counter-Marking) , saksaksi vastaavaa kutsutaan termillä ”Restfeldsicherung” (spare field coverage)(Tactical theory: the various forms of rest-defence) . Tarkan suomenkielisen käännöksen (vielä) puuttuessa käytetään tässä tapauksessa nyt englanninkielistä termiä.

Yleisesti ”rest defence”-tilanteissa joukkueet jättävät numeraalisen ylivoiman pallon alle ja varautuvat täten ehkäisemään vastustajan vastahyökkäykset ylivoimansa avulla. Toki rohkeammat joukkueet voivat

luottaa myös puolustavien pelaajiensa 1v1-osaamiseen ja puolustaa nämä tilanteet tasamäärällä pelaajia. Kattava ja tarkempi selitys ”rest defense”-periaatteista löytyy täältä: Tactical theory: the various forms of rest-defence.

Vastaprässien osalta hyvänä esimerkkinä käytetyn Italian ”rest defence”-puolustamista EM-kisoissa on analysoitu hyvin tässä artikkelissa: Tactical Theory: Rest-Defence and Counter-Marking. Italia ryhmittyi hallitessaan palloa siten, että pallonpuoleisella topparilla (kuvassa 77 Chiellini, pallon ollessa Italian vasemmalla laidalla) oli lupa tukea hyökkäyksiä syvälläkin ja samalla kontrolloida vastustajan laitapelaajaa tilanteenvaihtojen varalta. Toinen toppari ja pallottoman puolen laitapuolustaja varmistivat Chiellinin selustaa ja toisaalta kontrolloivat ja olivat valmiina prässäämään omia suoria vastustajiaan. Keskikentän pohjapelaajat (kuvan 77 esimerkissä Locatelli ja Jorginho) sijoittuivat siten, että he olivat toisaalta valmiudessa liittymään vastaprässiin pallonmenetyshetkellä ja toisaalta peittivät yläpuolelta syöttöjä vastustajan hyökkääville pelaajille, ns. ”cover shadow”-periaattella. (Kuva 77., lähde Running the Show-blogi)

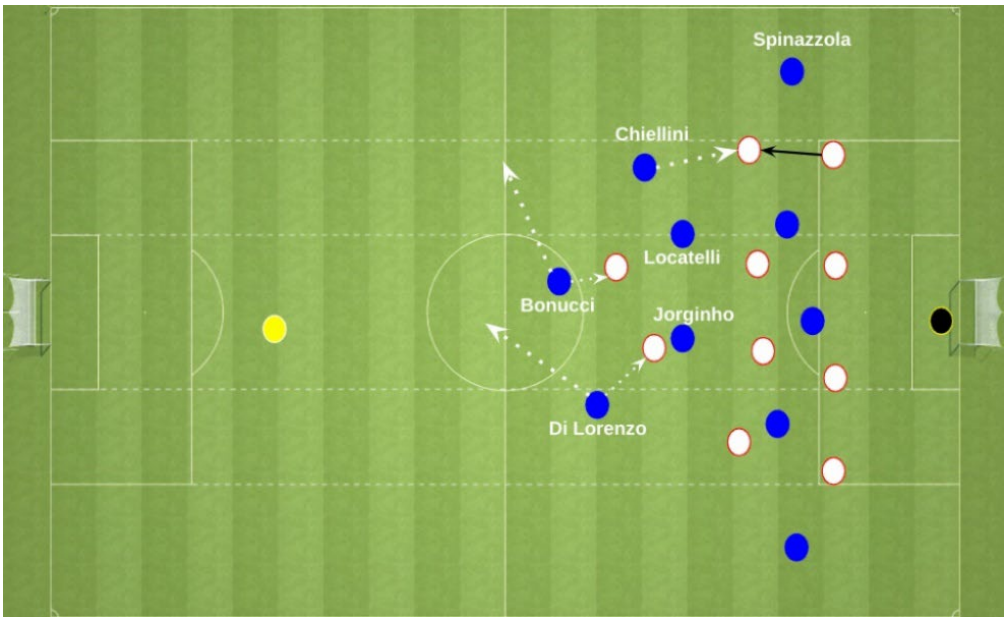

Kuva 77. Italian ”rest defense”. Kuva: Tactical Theory: Rest-Defence and Counter-Marking

Italian menetettyä pallon ja palloa vastaanottavan pelaajan joutuessa välittömän prässin alle (kuvan 78 esimerkissä pallonpuoleisen topparin, Chiellinin toimesta), lähimmät pelaajat (esimerkissä Locatelli, Spinazzola ja Insigne) reagoivat myös kollektiivisesti ja pystyivät luomaan pallollisen pelaajan lähelle nopeasti numeraalisen ylivoiman ja parhaassa tapauksessa, voittamaan pallon itselleen. (Kuva 78., lähde Running the Show-blogi.)

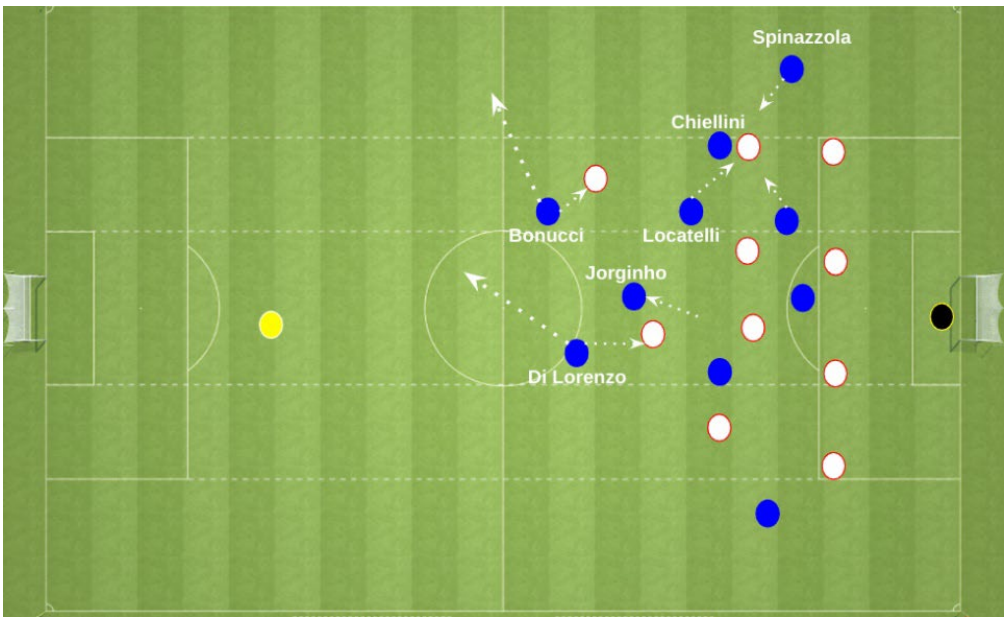

Kuva 78. Italian vastaprässi. Kuva: Tactical Theory: Rest-Defence and Counter-Marking

Myös FIFA on käsitellyt rest defence-konseptia omissa taktisissa nostoissaan Tokion olympiajalkapallosta julkaisussaan:

FIFA Training Centre - rest defence

Hyviä esimerkkejä rest defence-konseptin hyödyntämisestä ja tehokkaista vastaprässeistä löytyy myös seuratasolta. Esimerkiksi Erik Ten Hagin Ajax on viime vuosina toteuttanut näitä periaatteita menestyksekkäästi ja näitä periaatteita on käsitelty kattavasti tässä kirjoituksessa vuodelta 2019: A view on Ajax Amsterdam's astonishing 2018/19 season.

Ten Hagin Ajax on hyökännyt usein jopa korostetun kapeasti ja miehittänyt palloa lähellä olevat alueet usealla miehellä. Laitapuolustajat liikkuvat usein sisään ja miehittävät keskustaa pallon ollessa vastapuolen laidalla, valmistautuen näin tilanteenvaihtoihin. Ajaxin pelaajien jatkuvat rotaatiot ja paikanvaihdot mahdollistavat myös tehokkaan murtautumisen näistä tilanteista, vaikka ns. perinteinen leveyden hyödyntäminen puuttuukin.

Ennen kaikkea tämä palloa lähellä olevien alueiden miehitys mahdollistaa myös tehokkaan vastaprässin menetyshetkillä. Välittömän vastaprässin epäonnistuessa Ajaxilla on myös riittävästi pelaajia pallon alla puolustaakseen selustaansa tai tukeakseen prässiä ensimmäisten prässäävien pelaajien takana. Videoesimerkkejä Ajaxin tehokkaista vastaprässeistä ja rest defence-toiminnasta löytyy aiemmin mainitun linkin kautta. (Kuva 79., lähde TacticAndTechnique.com).

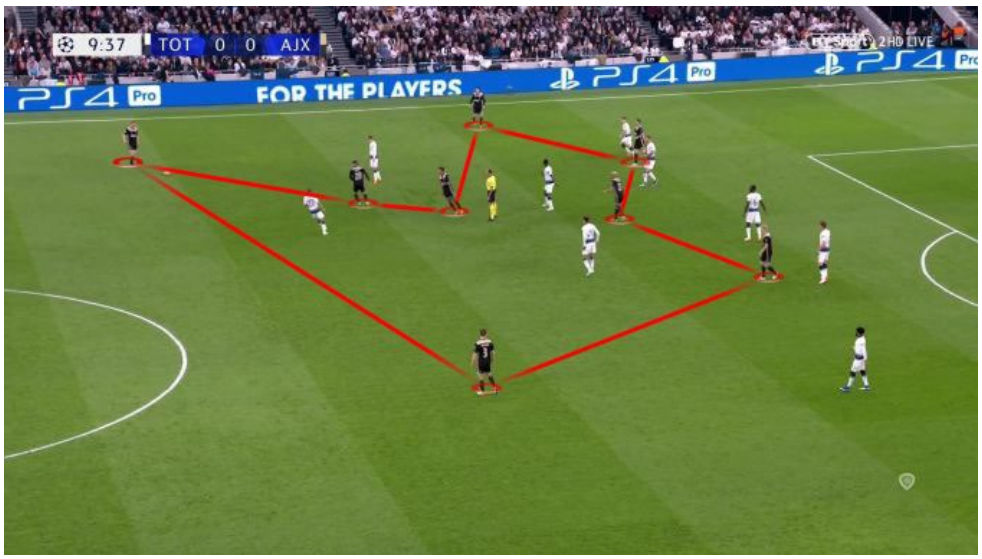

Kuva 79. Ajaxin pallollisen puolen vahva miehittäminen. Kuva: A view on Ajax Amsterdam's astonishing 2018/19 season

PERUSPELAAMINEN

Yksi asia, joka ei koskaan poistu muodista tai kääntäen, pysyttelee trendinä, on ns. peruspelaamiseen liittyvät laatutekijät. Tarvitsemme lisää hyvän pelinäkemyksen, teknisen osaamisen ja myös jalkapallofysiikan omaavia pelaajia, jotka kykenevät ratkaisemaan erilaisia pelitilanteita laadukkaalla toteutuksella. Taitavalla maajoukkuepelaajalla on ymmärrys näistä pelin perusperiaatteista ja kyky opetella sekä toteuttaa (laatutekijät) niitä vuorovaikutuksessa joukkueensa ja ympäristönsä kanssa. (Palloliitto, Poikien maajoukkuetoiminnan periaatteet 2021).

Esimerkkiä tällaisten peruspelaamisen liittyvien tilanteiden ratkaisusta antaa U17-maajoukkueen ja Manchester Cityn Thomas Galvez oheisella videolla.

"Playing football is very simple, but playing simple football is the hardest thing there is.

Johan Cryuff

8 LIIGAVERTAILU

"I couldn't settle in Italy—it was like living in a foreign country."

Ian Rush

"I'd like to play for an Italian club, like Barcelona."

Mark Draper

VEIKKAUSLIIGA VS. MUUT PÄÄSARJAT

Tätä liigakatsausta varten vertailtiin Veikkausliigassa pelattavaa jalkapalloa UEFA:n liigarankingissa (UEFA Club Coefficients, luettu 10.1.2022) Suomea yläpuolella oleviin pääsarjoihin valittujen muuttujien osalta InStat-dataa käyttämällä. Kaikkinensa tarkasteluun valittiin siis 36 parasta eurooppalaista pääsarjaa.

Ns. kesäsarjoista data käsitti kokonaisuudessaan kauden 2021 ja talvisarjojen osalta dataa tarkasteltiin kauden 2020–21 osalta. Joidenkin sarjojen yksittäisten otteluiden osalta InStatin data oli puutteellista, jolloin ne jätettiin huomioimatta. Taulukossa 5 on kuvattu analysoidut sarjat ottelumäärineen.

Taulukko 5. Liigavertailuun analysoidut liigat rankingeineen ja analysoitune otteluineen.

Ranking	Maa	Analysoidut ottelut
1.	ENG	380
2.	ESP	380
3.	ITA	380
4.	GER	306
5.	FRA	380
6.	POR	302
7.	NED	309
8.	AUT	195
9.	SCO	228
10.	RUS	238
11.	UKR	181
12.	SRB	380
13.	BEL	330
14.	SUI	180
15.	CYP	266
16.	CZE	306
17.	CRO	180
18.	TUR	420
19.	DEN	192
20.	GRE	240
21.	NOR	239
22.	ISR	240
23.	SWE	179
24.	BUL	222
25.	ROU	317
26.	AZE	111
27.	HUN	197
28.	POL	240
29.	KAZ	182
30.	SVK	195
31.	SVN	179
32.	BLR	225
33.	MDA	74
34.	LTU	180
35.	BIH	196
36.	FIN	162

Vertailtujen sarjojen joukossa Veikkausliigassa pallo oli pelissä viidenneksi eniten kaikista liigoista (keskimäärin 55,6 minuuttia) ja yhden pallonhallintajakson keskimääräinen kesto sekunneissa mitattuna (16,5 s) oli kolmanneksi pisin 36 liigan joukossa. (Kuvat 80 ja 81.)

Kuvat 80 ja 81. Tehokas peliaika ja yhden pallonhallintajakson keskimääräinen kesto (s) Euroopan 36 parhaan pääsarjan osalta. Data: InStat.

Siinä missä pallo on siis sinällään paljon pelissä Veikkausliigassa ja suhteessa pitkään yhden joukkueen hallussa kerrallaan, erilaisia suorituksia tapahtuu kuitenkin huomattavasti vertailuliigoja vähemmän. Itse asiassa vähiten, mikäli suoritusten lukumäärä suhteutetaan yhtä tehokasta hallittua minuuttia kohden (28,3 suoritusta / hallittu min / joukkue).

Positiivista on sinällään, että Veikkausliigaotteluissa joukkueet onnistuvat kuitenkin erilaisissa InStatin tilastoimissa suorituksissa keskimääräistä paremmin, keskiarvoisen onnistumisprosentin ollessa 77,95 % kaikkien suoritusten osalta. (Kuvat 82–84).

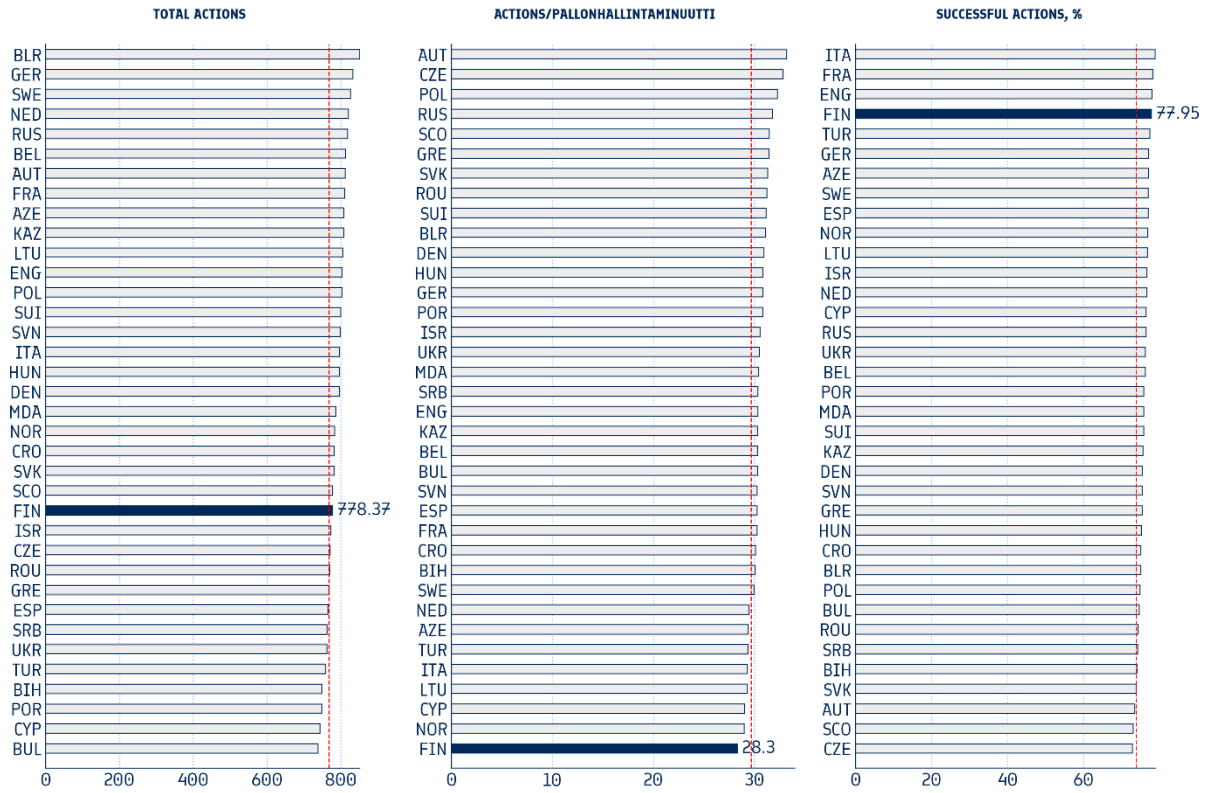

Kuvat 82–84. Kaikkien suoritusten lukumäärä absoluuttisesti ja suhteessa yhtä hallittua minuuttia kohden ja onnistumisprosentti Euroopan 36 parhaan pääsarjan osalta. Data: InStat.

Samanlaisia tuloksia nähdään myös pelkkää syöttämistä tarkasteltaessa. Veikkausliigassa syöttöjä annetaan absoluuttisesti mitattuna keskiarvoa enemmän joukkuetta kohden ottelussa ja niissä onnistutaan neljänneksi parhaiten kaikista liigoista (83,1 prosenttia syötöistä onnistuneita), mutta ongelmaksi nousee joukkueiden syöttötempo, jota voidaan mitata suhteuttamalla syöttöjen määrä yhtä hallittua minuuttia kohden.

Veikkausliigassa syöttötempo on keskimäärin 17,4 syöttöä/hallittu minuutti, joka muihin liigoihin vertailtaessa on kuudenneksi pienin arvo kaikkien 36 liigan osalta. Syöttötempo jää myös esim. Suomen maajoukkueen vastaavaa alhaisemmaksi (18,8 syöttöä / hallittu minuutti, kuva 37.) (Kuvat 85–87.)

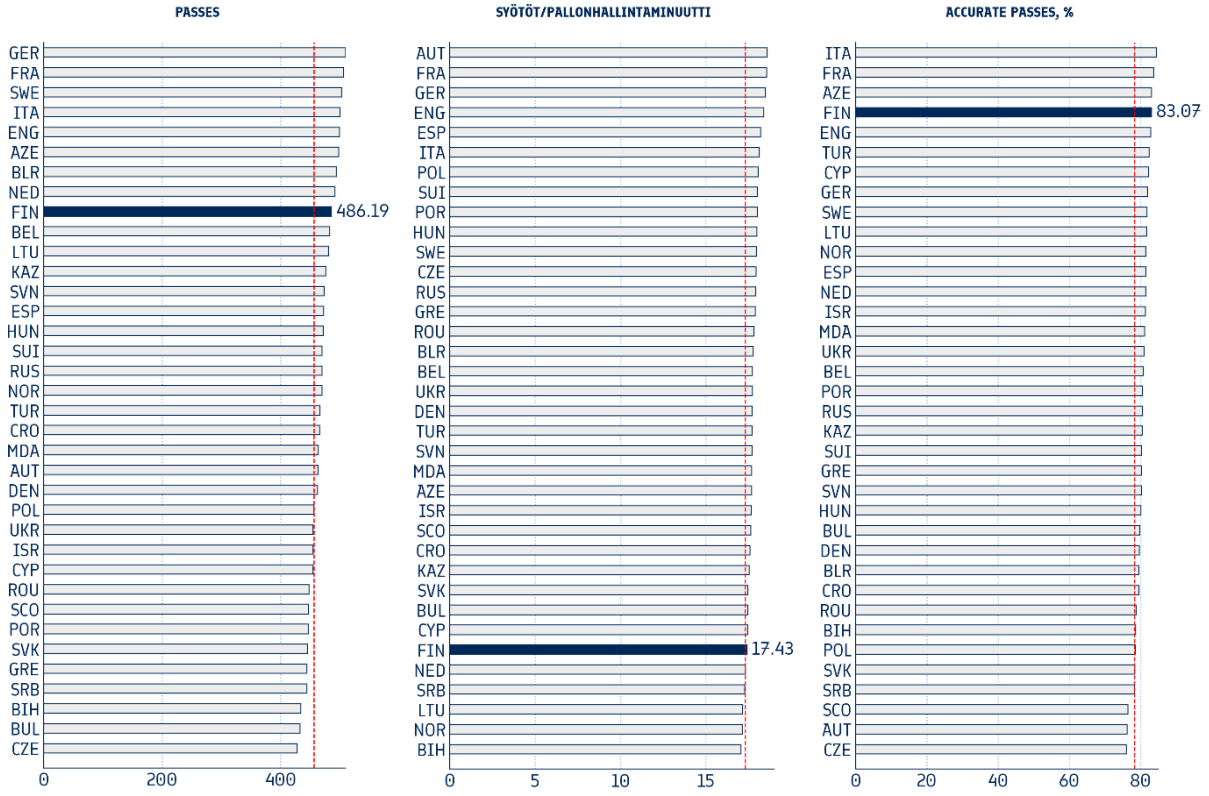

Kuvat 85–87. Syöttöjen lukumäärä absoluuttisesti ja suhteessa yhtä hallittua minuuttia kohden ja onnistumisprosentti Euroopan 36 parhaan pääsarjan osalta. Data: InStat.

Veikkausliigan alhaisempi syöttömäärä ei selity sillä, että kotoisessa liigassamme kuljetettaisiin palloa tai haastettaisiin vastustajia kuljettamalla muita sarjoja enemmän. Absoluuttisestikin mitattuna, mutta etenkin hallittua minuuttia kohden suhteutettuna haastomäärät jäävät Veikkausliigassa keskimääräistä pienemmiksi. Haastot sinällään onnistuvat keskimääräisesti. (Kuvat 88–90).

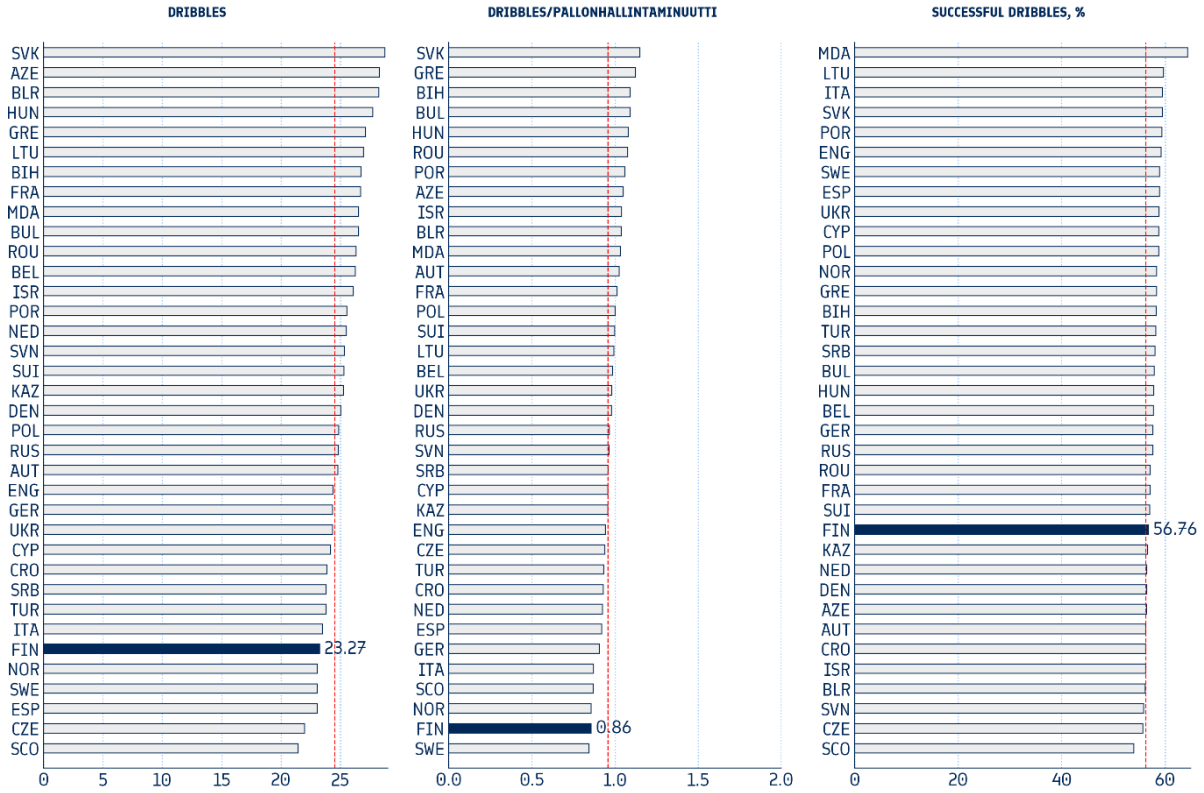

Kuvat 88–90. Haastojen lukumäärä absoluuttisesti ja suhteessa yhtä hallittua minuuttia kohden ja onnistumisprosentti Euroopan 36 parhaan pääsarjan osalta. Data: InStat. Määritelmä: "Dribble: Active action of a player possessing the ball, an attempt to pass opponent by using dribbling. When dribbling succeeds, the opponent has an unsuccessful tackle registered."

Edelleen Veikkausliiga sijoittuu häntäpäähän, kun tarkastellaan joukkueiden etenemistä. Absoluuttisestikin Veikkausliiga on häntäpäässä, mutta etenkin suhteessa hallittuun minuuttiin tarkasteltuna Veikkausliigaotteluissa nähdään joukkueiden toimesta vähiten etenemisiä vastustajan kenttäpuoliskolle ja hyökkäyskolmannekselle ja myös boksietenemisten osalta Veikkausliiga on häntäpäässä Europan 36 parhaan pääsarjan vertailussa. (Kuvat 91–96.)

Vastaavia tuloksia nähdään, kun vertaillaan joukkueiden vastahyökkäysten ja hitaammin rakennettujen hyökkäysten määrää ja suhteutetaan näitä hallittua minuuttia kohden. Suhteessa hallittua minuuttia kohden Veikkausliigassa nähdään vähiten sekä vasta- että hitaasti rakennettuja hyökkäyksiä. Positiivista sinällään on, että Veikkausliigajoukkueet ovat keskimääräistä parempia päättämään vastahyökkäyksensä laukaukseen. (Kuvat 97–102.)

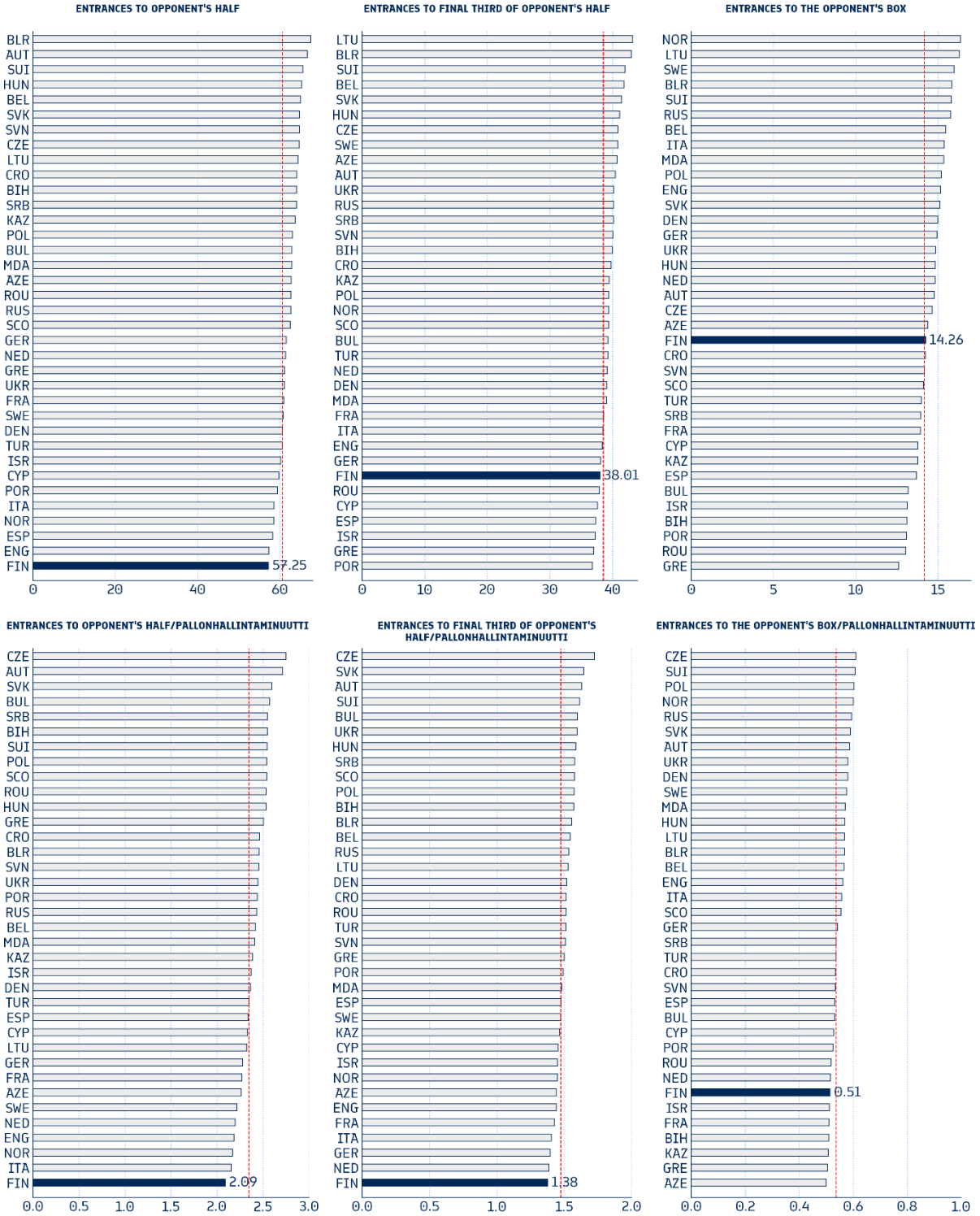

Kuvat 91–96. Joukkueiden etenemiset hyökkäyspuoliskolle, hyökkäyskolmannekselle ja vastustajan boksiin absoluuttisesti mitattuna (kpl/joukkue/ottelu) ja suhteessa hallittua minuuttia kohden Euroopan 36 parhaan pääsarjan osalta. Data: InStat.

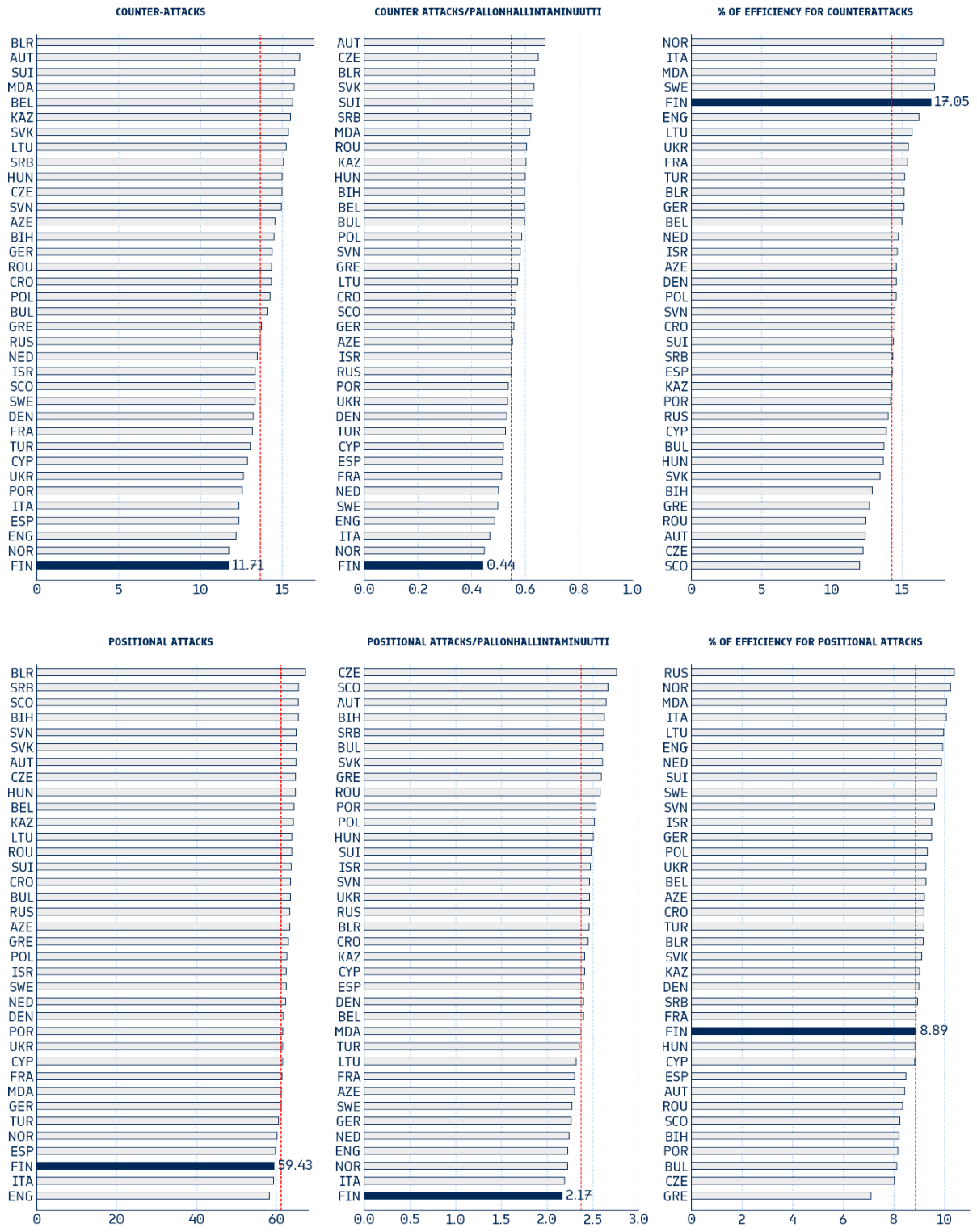

Kuvat 97–102. Joukkueiden vastahyökkäysten ja hitaammin rakennettujen hyökkäysten määrä absoluuttisesti mitattuna, hyökkäysten määrä suhteessa hallittua minuuttia kohden ja laukaukseen päättyneiden hyökkäysten osuus Euroopan 36 parhaan pääsarjan osalta. Data: InStat.

Kaikkinensa kotoisessa Veikkausliigassamme nähdään vähän tapahtumia molempien maalien lähistöllä, kun asiaa mitataan laukauksilla ja maalipaikoilla. Joukkueiden laukausten määrä ottelua kohden on absoluuttisestikin mitattuna keskiarvoa pienempi lukemalla 10,8 laukausta / joukkue / ottelu ja kolmanneksi pienin suhteutettuna hallittua minuuttia kohden. Myös maalipaikoiksi tilastoituja tilanteita esiintyy Veikkausliigassa keskimääräistä vähemmän vertailtuihin liigoihin verrattuna. (Kuvat 103–107.)

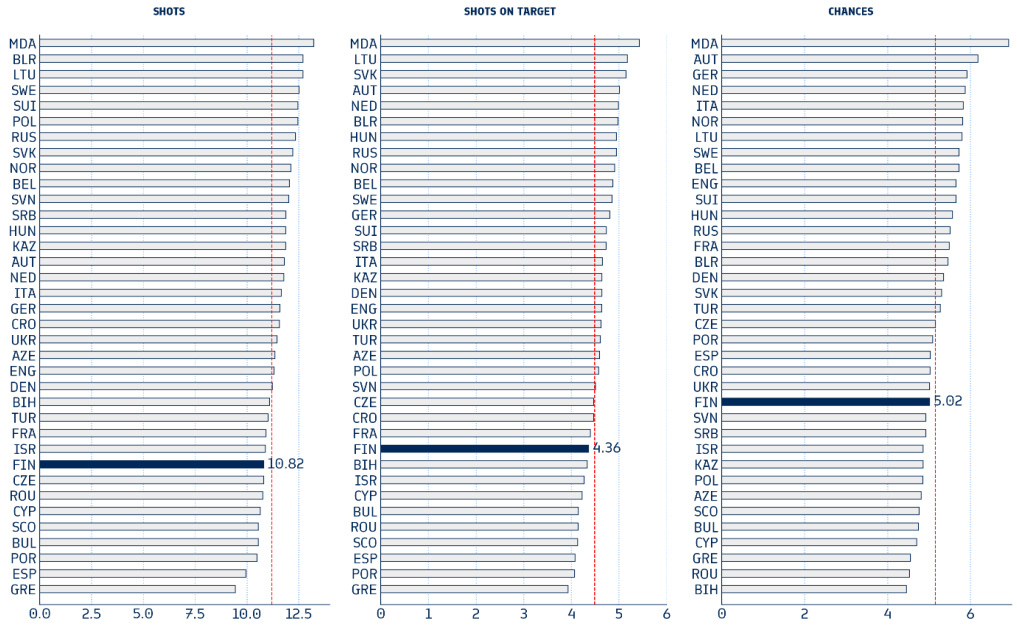

Kuvat 103–105. Joukkueiden laukausten, maalia kohti suuntautuneiden laukausten ja maalipaikkojen määrä absoluuttisesti (kpl/joukkue/ottelu) Euroopan 36 parhaan pääsarjan osalta. Data: InStat.

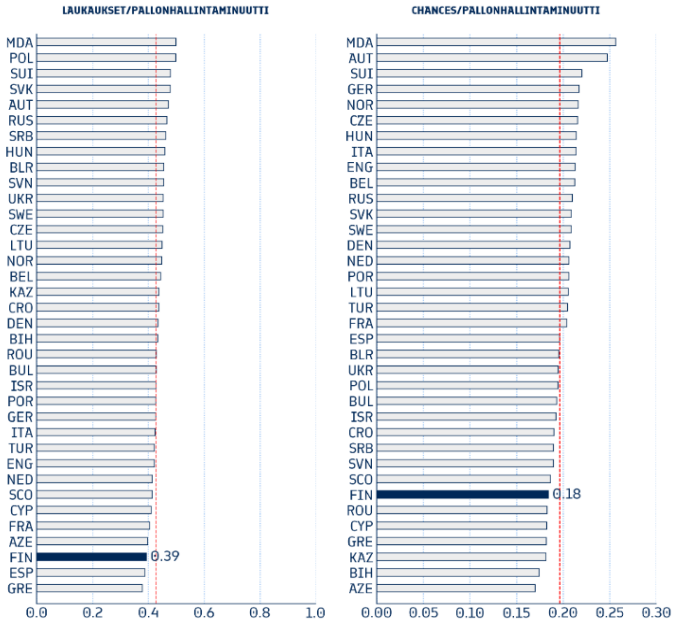

Kuvat 106 ja 107. Joukkueiden laukausten ja maalipaikkojen määrä suhteessa hallittua minuuttia kohden Euroopan 36 parhaan pääsarjan osalta. Data: InStat.

Veikkausliigassa myös joukkuekohtainen keskimääräinen maaliodottama ottelussa jää keskiarvoa pienemmäksi ja kuten jo mainittu maaleja kaikkinensa tehdään keskiarvoa vähemmän yhdessä ottelussa. Yhden laukauksen keskimääräinen maaliodottama on kuitenkin keskiarvoa korkeampi, joten joukkueet pääsevät laukomaan keskimääräistä paremmilta paikoilta, vaikka laukausten määrä sinällään pieni onkin. Myös viimeistely on kohtuullisen tehokasta tai kääntäen puolustaminen maalien edessä tehottomampaa, sillä yhtä maalia kohden tarvittava maaliodottama on Veikkausliigassa keskimääräistä hieman pienempi. (Kuvat 108–110.).

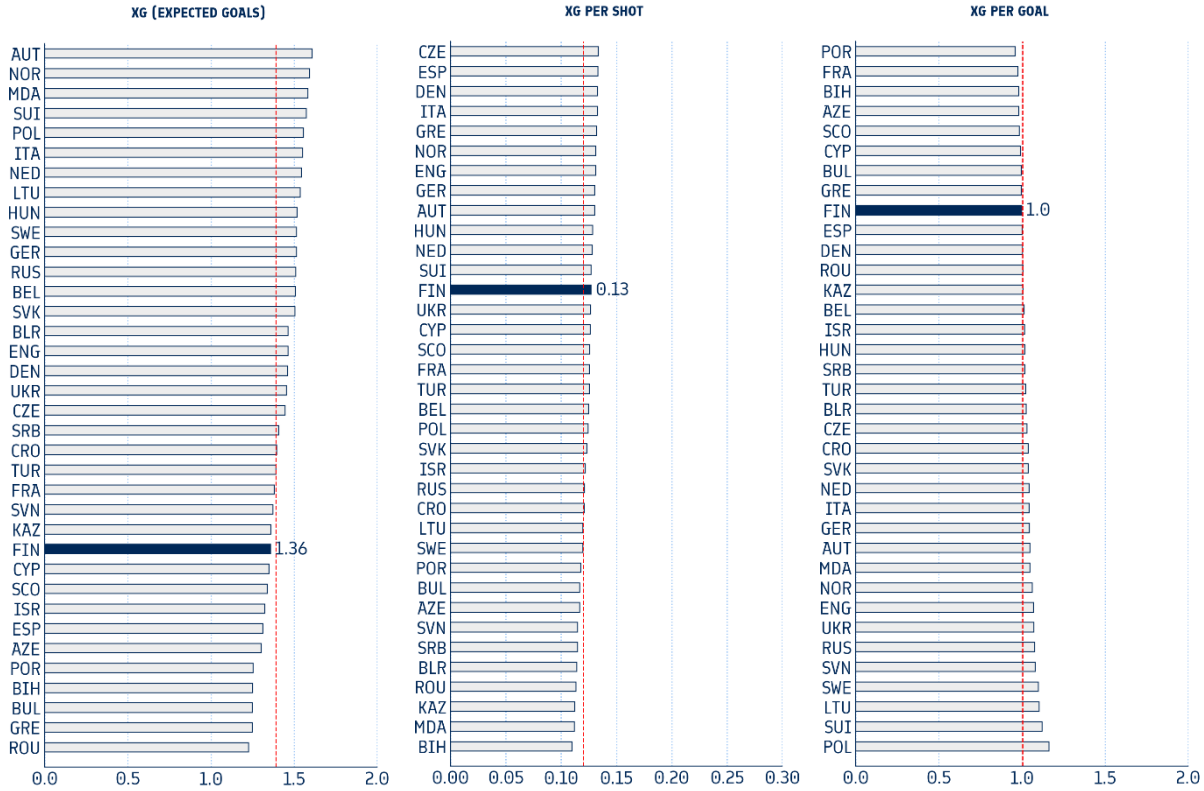

Kuvat 108–110. Yhden joukkueen keskimääräinen maaliodottama ottelua kohden, yhden laukauksen keskimääräinen maaliodottama liigatasolla ja yhtä maalia kohden tarvittu maaliodottama Euroopan 36 parhaan pääsarjan osalta. Data: InStat.

Kun tarkastellaan maalintekoon liittyviä muuttujia Veikkausliigassa ja verrataan keskiarvoja muihin Euroopan rankingissa yläpuolella olevaan 35 pääsarjaan, nähdään että keskimäärin Veikkausliigaotteluissa laukausten viimeistelyprosentti on hieman keskiarvoa korkeampi. Keskimäärin Veikkausliigassa tehdään kuitenkin keskiarvoa vähemmän maaleja ja yhteen maaliin tarvittava tehokkaiden pallonhallintaminuuttien määrä on vertailujen pääsarjojen osalta neljänneksi korkein. (Kuvat 111–113).

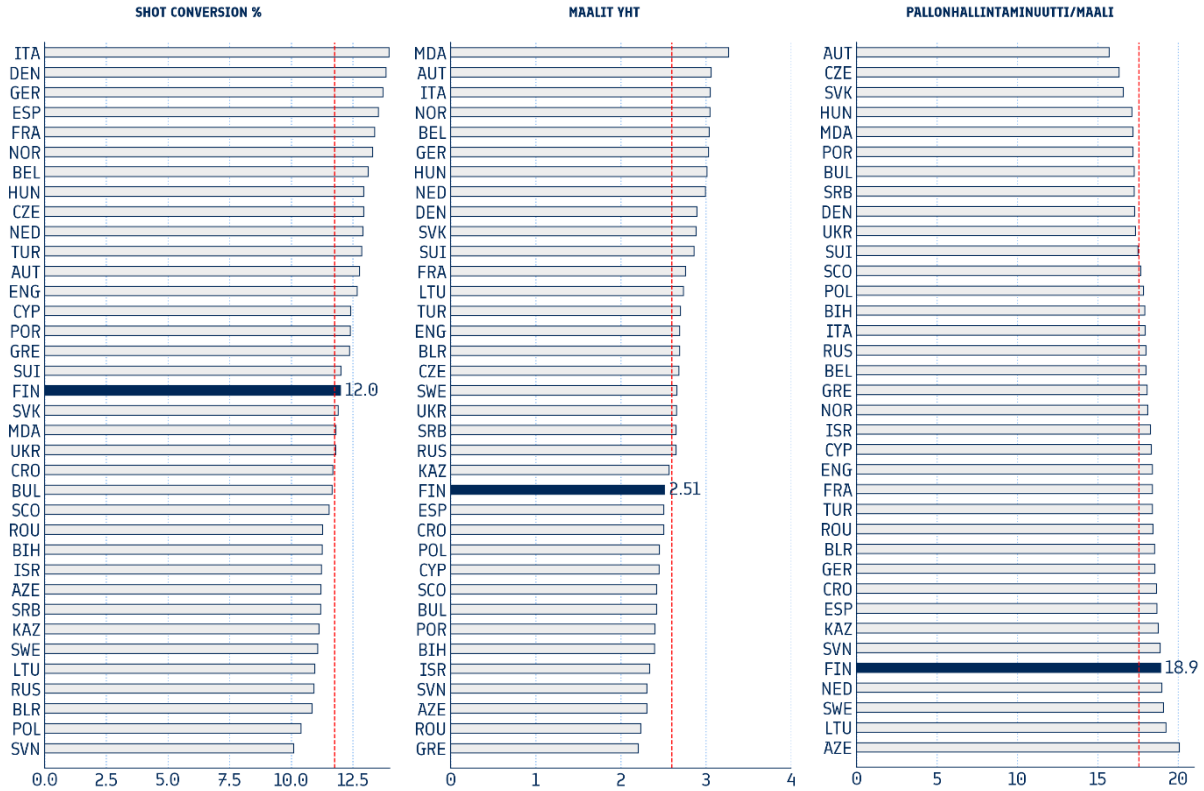

Kuvat 111–113. Keskimääräinen viimeistelyprosentti, maalit ottelua kohden ja yhteen maaliin tarvittu tehokkaiden peliminuuttien määrä Euroopan 36 parhaassa pääsarjassa vuonna 2021. Data: InStat.

Myöskään puolustuspelaamisen aktiivisuutta kuvaavien muuttujien osalta ei voida sanoa, että Veikkausliigassa mitenkään ”loistaisi” tilastoissa. Veikkausliigassa tulee vähiten ns. ”ball recoveries”-tilanteita, joissa pallo vaihtaa omistaa, kun lukemaa tarkastellaan tehokasta peliminuuttia kohden (kuva 115) ja myös vähiten kaksinkamppailuita sekä absoluuttisesti että suhteellisesti tarkasteltuna (kuvat 118 ja 119). Prässin ja puolustuspelaamisen intensiteettiä ainakin tietyllä tasolla kuvaava PPDA-lukema (vastustajan syötöt ennen puolustussuoritusta) on Veikkausliigassa myös toiseksi korkein muihin liigoihin verrattuna (kuva 120). Mielenkiintoisesti kuitenkin muihin liigoihin verrattuna suhteessa vastustajan kenttäpuoliskolla saatujen riistojen määrä on Veikkausliigassa ollut korkein (kuva 117).

Kuvat 114–117. ”Ball recoveries”-tilanteet absoluuttisesti (kpl/joukkue/ottelu) ja suhteutettuna Euroopan 36 parhaan pääsarjan osalta sekä vastustajan kenttäpuoliskolla tapahtuneiden riistojen määrä ja suhteellinen osuus (% kaikista riistoista). Data: InStat.

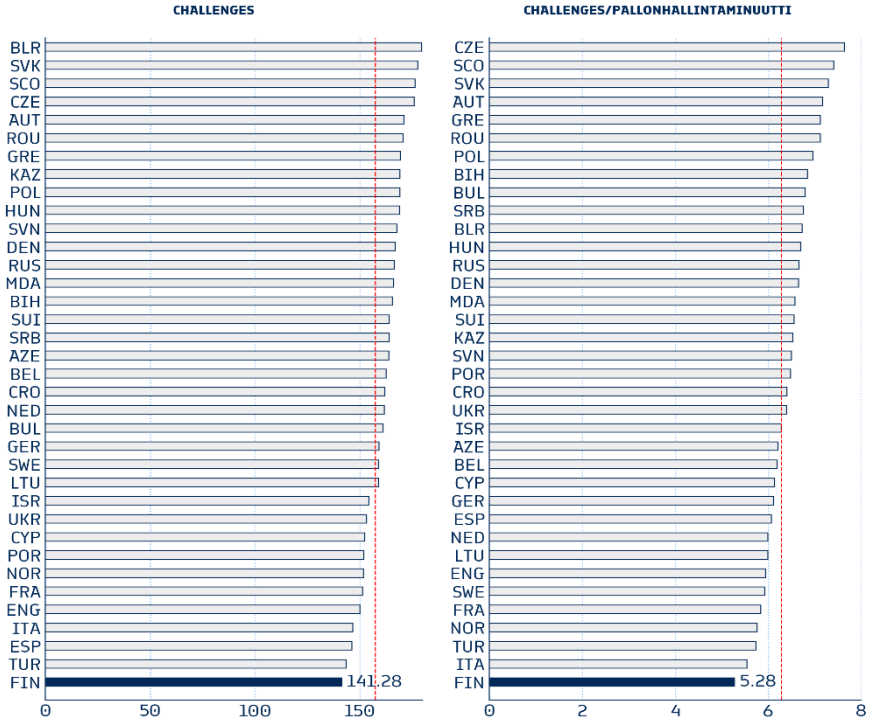

Kuvat 118 ja 119. Kaksinkamppailujen määrä absoluuttisesti (kpl/joukkue/ottelu) ja tehokkaaseen peliminuuttiin suhteutettuna Euroopan 36 parhaan pääsarjan osalta. Data: InStat.

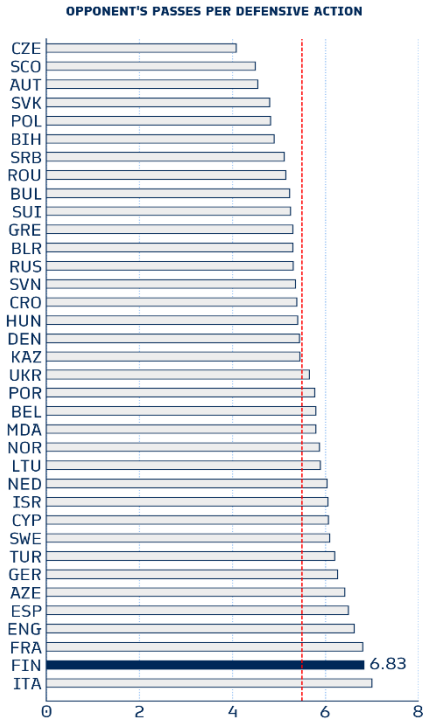

Kuva 120. PPDA-arvot Euroopan 36 parhaan pääsarjan osalta. Data: InStat.

KEHITYS VEIKKAUSLIIGASSA JA TOP 5-SARJOISSA

"Rome wasn't built in a day, but I wasn't on that particular job".

Brian Clough

Tärkeää on myös tarkastella Veikkausliigassa pelattavan jalkapallon muutosta ajan saatossa ja tarkastella esiin nousevia trendejä suhteessa maailmalla pelattavan jalkapallon muutokseen. Mihin suuntaan peli on kehittynyt maailmalla ja kotoisessa liigassamme? Tätä varten vertailemme Veikkausliigan ja TOP 5-sarjojen (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kehitystä valituissa muuttujissa seitsemän edellisen täyden sarjakauden saatossa.

Tehokasta peliaikaa tarkasteltaessa havaitaan, että se on pysynyt kohtuullisen vakiona vuosien saatossa sekä Veikkausliigassa, että TOP 5-sarjoissa. Keskimäärin Veikkausliigassa pallo on pysynyt pelissä hieman TOP 5-sarjoja pidempään. (Kuvat 121 ja 122.)

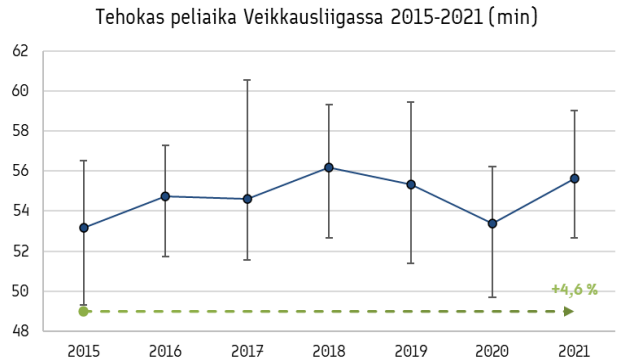

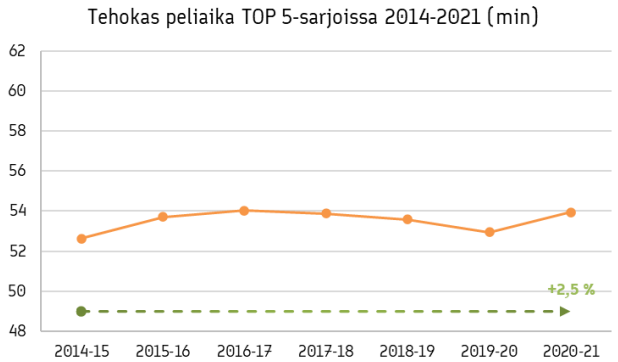

Kuvat 121 ja 122. Tehokas peliaika (min) Veikkausliigassa 2015–2021 ja TOP-5 sarjoissa (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kausien 2014–2015 ja 2020–21 välillä. Veikkausliigan osalta kuvattu keskihajonta eri joukkueiden välillä ja alhaalla kuvattu prosentuaalinen muutos ensimmäisestä tarkastellusta kaudesta viimeiseen. Data: InStat.

Pallonhallintajaksojen osalta Veikkausliiga noudattelee myös kansainvälistä trendiä. Keskimääräinen pallonhallintajaksojen lukumäärä joukkuetta kohden on ollut laskusuunnassa siinä missä yhden hallintajakson keskipituus on kasvanut sekä Veikkausliigassa että TOP 5-sarjoissa. Kaikkinensa näyttää siis, että sekä Veikkausliigassa, että TOP 5-sarjoissa peli on kehittynyt kontrollia korostavaan suuntaan. Prosentuaalisesti tarkasteltuna muutokset ovat Veikkausliigassa hieman TOP 5-sarjoja isompia. (Kuvat 123–126.)

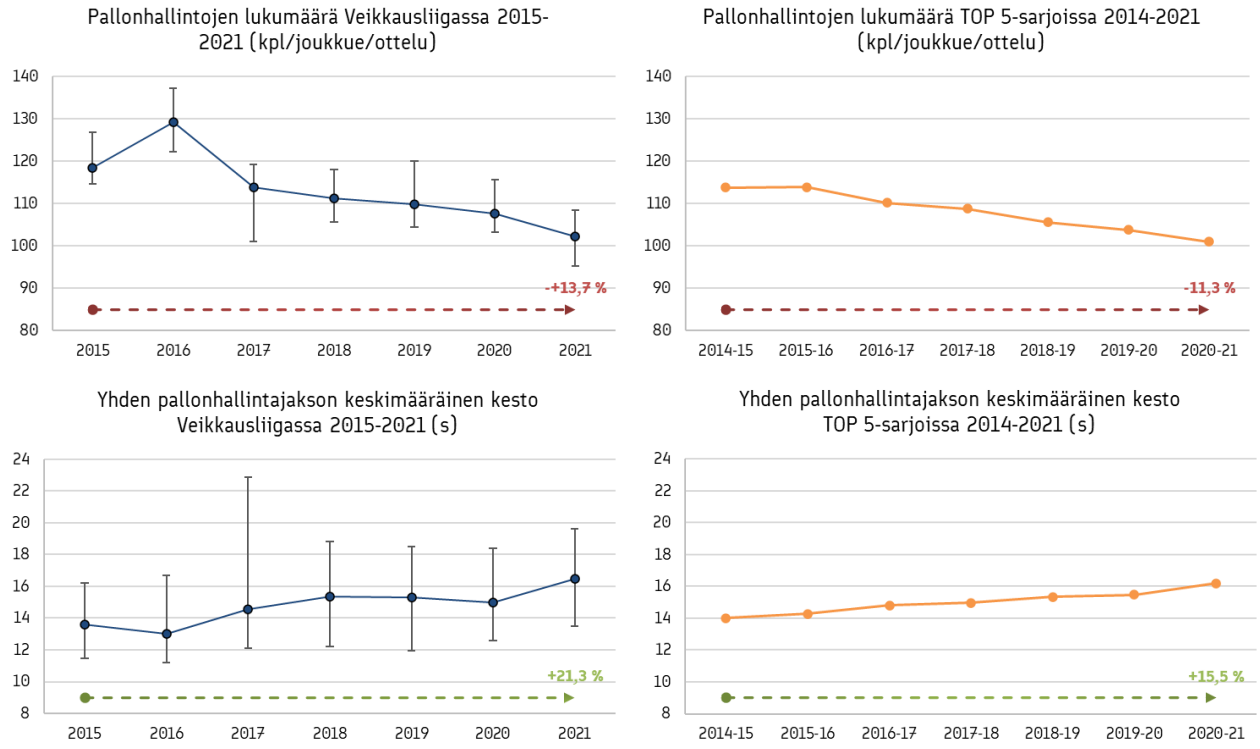

Kuvat 123–126. Pallonhallintojen lukumäärä (kpl/joukkue/ottelu) ja yhden pallonhallintajakson keskimääräinen kesto (s) Veikkausliigassa 2015–2021 ja TOP-5 sarjoissa (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kausien 2014–2015 ja 2020–21 välillä. Veikkausliigan osalta kuvattu keskihajonta eri joukkueiden välillä ja alhaalla kuvattu prosentuaalinen muutos ensimmäisestä tarkastellusta kaudesta viimeiseen. Data: InStat.

Syöttämisenkin osalta Veikkausliiga on noudatellut kansainvälisen trendin mukaista kehitystä. Syöttöjen lukumäärä on pysynyt TOP 5-sarjojen tavoin kohtuullisen samalla tasolla, mutta varsinkin syöttötarkkuus on kehittynyt myös Veikkausliigassa (6,6 prosenttiyksikköä kaudesta 2015 kauteen 2021), aivan kuten TOP 5-sarjoissakin. (Kuvat 127–130.)

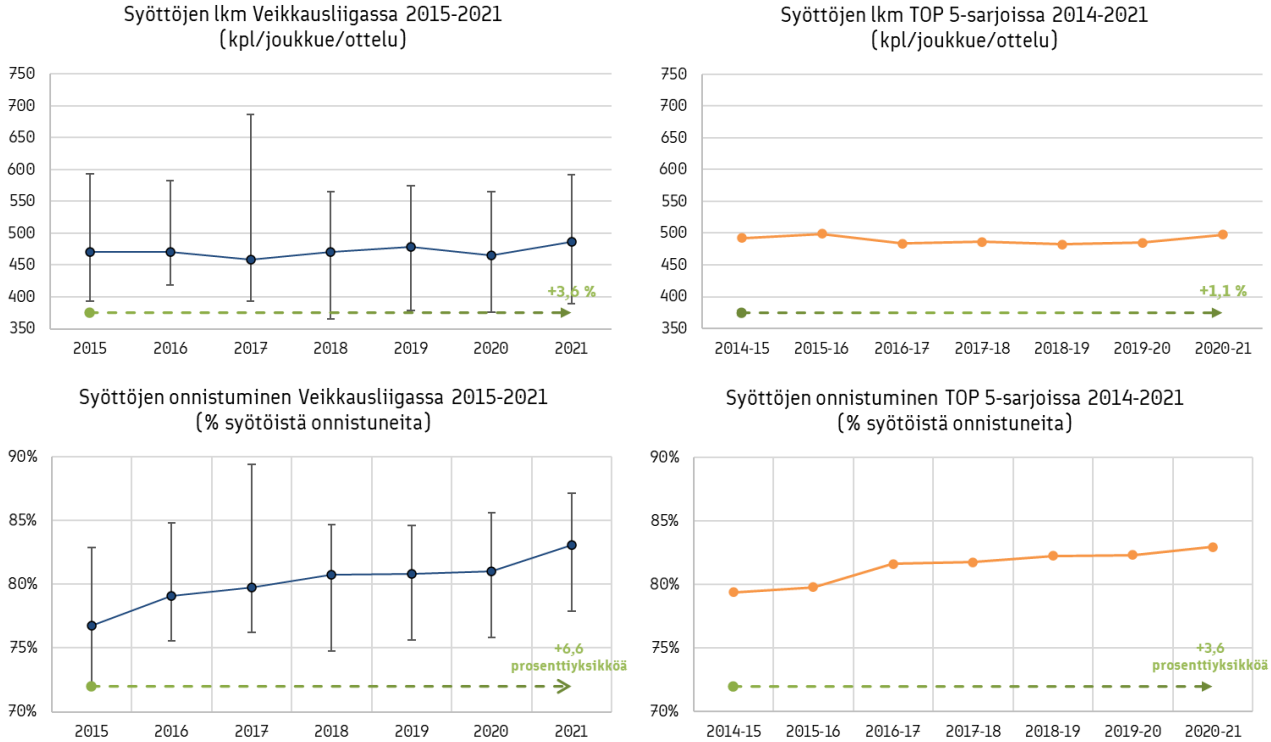

Kuvat 127–130. Syöttöjen lukumäärä (kpl/joukkue/ottelu) ja onnistumisprosentti Veikkausliigassa 2015–2021 ja TOP-5 sarjoissa (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kausien 2014–2015 ja 2020–21 välillä. Veikkausliigan osalta kuvattu keskihajonta eri joukkueiden välillä ja alhaalla kuvattu prosentuaalinen muutos ensimmäisestä tarkastellusta kaudesta viimeiseen. Data: InStat.

Edellistä pidemmällä otannalla havaitaan kuitenkin, että kaikkinensa jalkapallossa edellisen vuosikymmenen trendinä on ollut kontrollin lisääntyminen myös kasvaneiden syöttömäärien, lyhentyneiden syötön pituuksien ja syöttöjen onnistumisprosentin kasvun kautta (Kuvat 131–133).

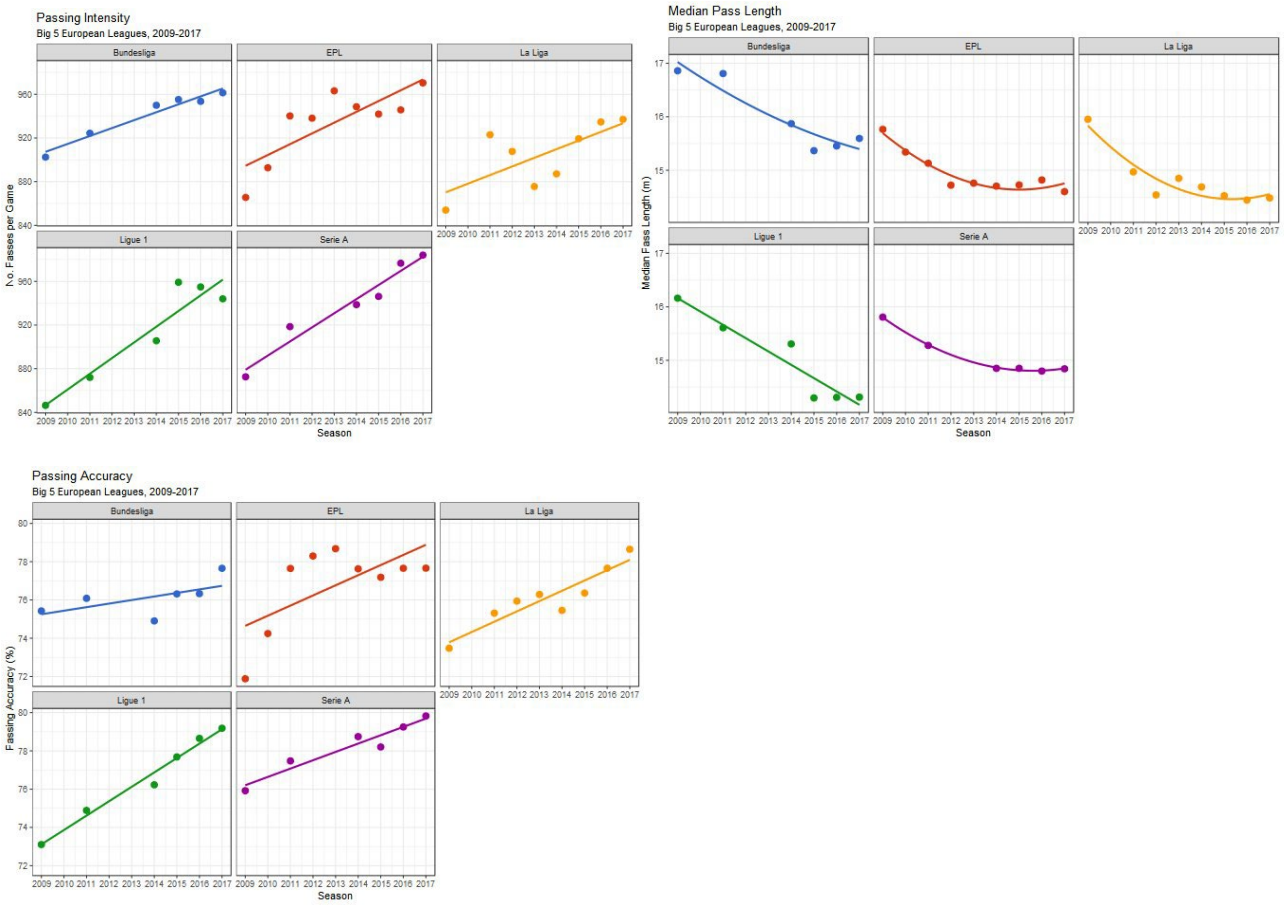

Kuvat 131–133. Syöttömäärät (kpl/ottelu), syöttöjen keskipituus (m) ja syöttötarkkuus TOP 5-sarjoissa 2009–2017. Lähde: Garry Gelade, Twitter.

Veikkausliigan syöttötyöskentelyä tarkemmin tarkasteltaessa havaitaan mielenkiintoisia trendejä, kun tarkastellaan syöttämistä hieman pidemmällä aikavälillä. Vuonna 2015 nähtiin vielä kohtuullisen paljon heikkoa syöttötarkkuutta sekä hajontaa joukkueiden suoriutumisessa ja isoimmillaan hajonta joukkueiden välillä oli kenties vuonna 2017. Ääriesimerkkeinä vuodelta 2017 VPS:n 960 syöttöä 94 prosentin tarkkuudella ottelussa IFK Mariehamnia vastaan (2.7.2017) ja Ilveksen 232 syöttöä 63 % onnistumisprosentilla Lahtea vastaan (8.4.2017) tai saman seuran 335 syöttöä 60 prosentin tarkkuudella IFK Mariehamnia vastaan (28.10.2017). Vuoteen 2019 ja 2021 tultaessa näyttää siltä, että Veikkausliigajoukkueiden syöttäminen on taas ”lähentynyt toisiaan” ja äärimmäiset esimerkit molemmista päistä ovat hioutuneet pois. Samanaikaisesti, kuten jo todettua, liigatasolla syöttöjen määrä on pysynyt tasaisena onnistumisprosentin kasvaessa periaatteessa kausi kaudelta. Nämäkin tulokset antavat viitteitä pallokontrollin kasvun lisääntymisestä Veikkausliigassa. (Kuva 134.)

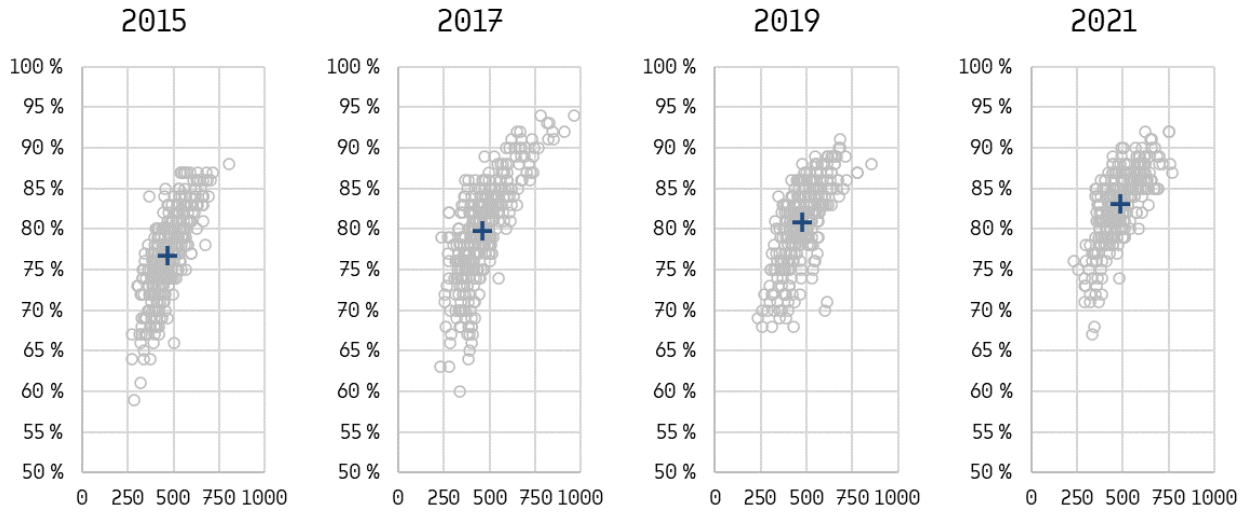

Kuva 134. Joukkueiden syöttömäärät ja syöttöjen onnistumisprosentit Veikkausliigaotteluissa kausilla 2015, 2017, 2019 ja 2021. Sininen risti osoittaa molempien muuttujien keskiarvokohdan. Data: InStat.

Kuten edellä on kuvattu, Veikkausliigassa syöttötempo jää jälkeen Euroopan muista vertailluista pääsarjoista. Onneksi syöttötempo on hivenen kehittynyt vuosien 2017 ja 2018 ”aallonpohjasta”. Mielenkiintoisesti myös TOP 5 -sarjoissa syötöt/hallittu minuutti-lukema laski hieman 2010-luvun puolivälin keskiarvosta ja on kahtena edelliskautena noussut hieman. (Kuvat 135 ja 136.)

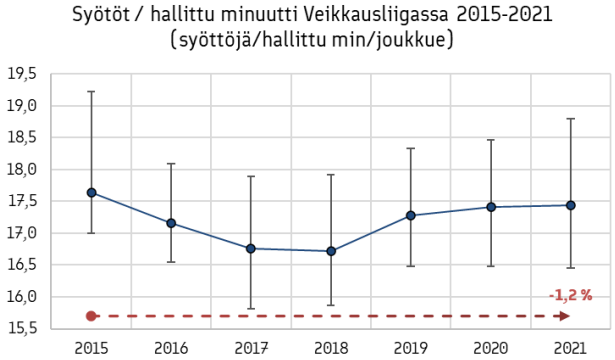

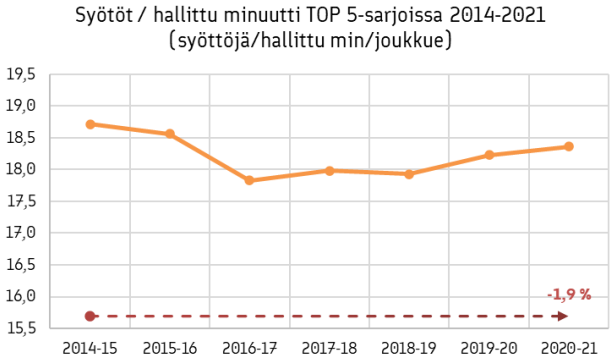

Kuvat 135 ja 136. Syötöt/hallittu minuutti Veikkausliigassa 2015–2021 ja TOP-5 sarjoissa (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kausien 2014–2015 ja 2020–21 välillä. Veikkausliigan osalta kuvattu keskihajonta eri joukkueiden välillä ja alhaalla kuvattu prosentuaalinen muutos ensimmäisestä tarkastellusta kaudesta viimeiseen. Data: InStat.

Etenemistenkin osalta Veikkausliiga noudattelee TOP 5-sarjojen trendejä. Etenemiset vastustajan kenttäpuoliskolle ja hyökkäyskolmannekselle suhteessa pallonhallintaminuuttiin ovat olleet laskusuunnassa sekä kotoisessa liigassamme, että TOP-5 sarjoissa. Kenties merkittävänä löydöksenä voidaan pitää kuitenkin sitä, että Veikkausliigassa prosentuaalinen pudotus on ollut TOP 5-sarjoja isompi. Lisäksi boksietenemisten osalta Veikkausliigassa on nähty pudotusta seitsemän kauden aikana, TOP 5-sarjoissa ei juurikaan. Näiden muuttujien osalta TOP 5-sarjojen data oli puutteellista kauden 2014–2015 osalta, joten myös prosentuaalinen muutos on laskettu edellisen kuuden kauden ajalta (Kuvat 137–142.)

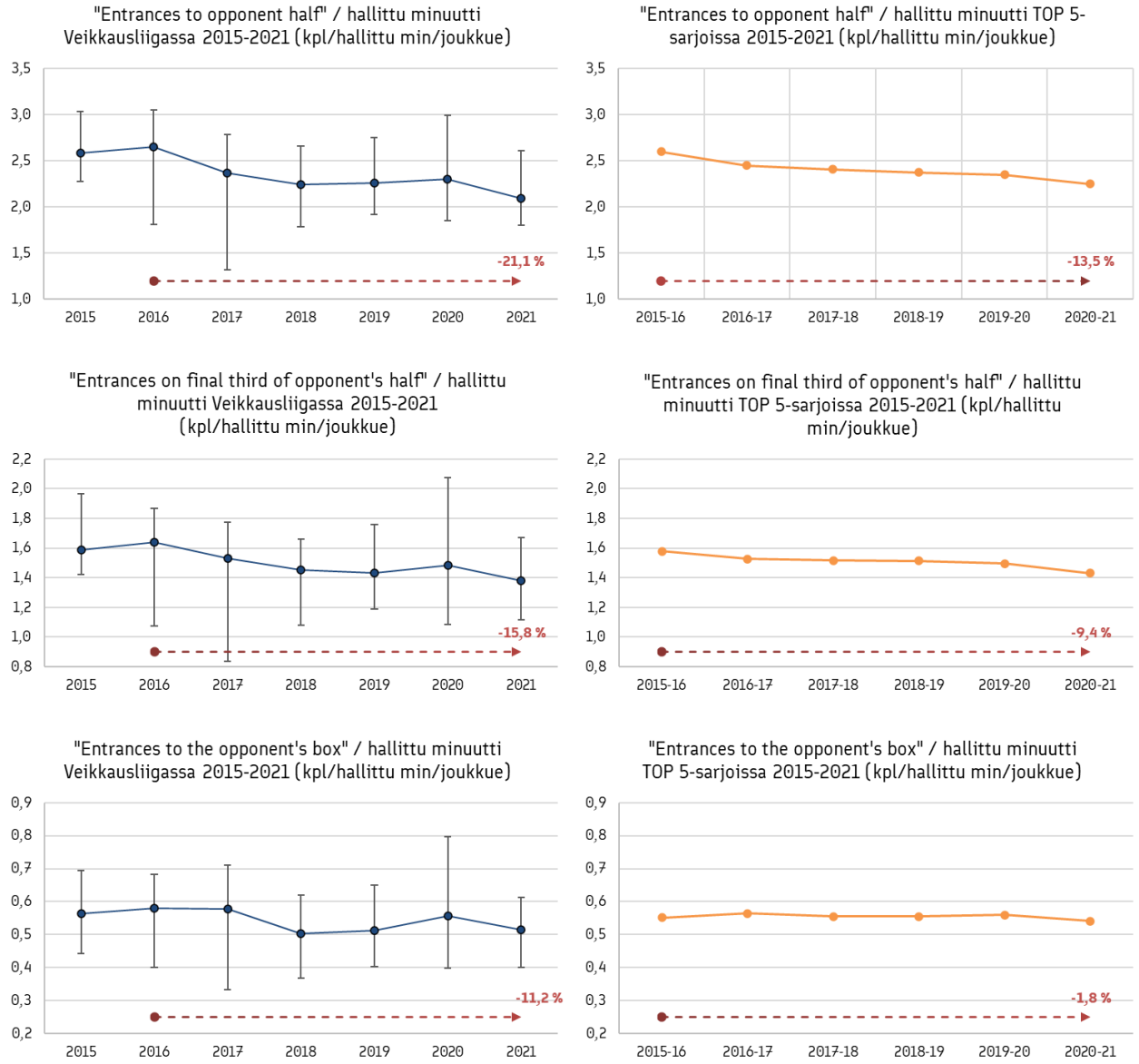

Kuvat 137–142. Etenemiset vastustajan kenttäpuoliskolle, hyökkäyskolmannekselle ja rangaistusalueelle (kpl/hallittu min/joukkue) Veikkausliigassa 2015–2021 ja TOP-5 sarjoissa (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kausien 2014–2015 ja 2020–21 välillä. Veikkausliigan osalta kuvattu keskihajonta eri joukkueiden välillä ja alhaalla kuvattu prosentuaalinen muutos ensimmäisestä tarkastellusta kaudesta viimeiseen. Data: InStat.

Sen sijaan hyökkäysten tehokkuus on kasvanut sekä Veikkausliigassa että TOP 5-sarjoissa, kun tehokkuutta mitataan laukaukseen päättyneiden hyökkäysten suhteellisena osuutena kaikista hyökkäyksistä. Veikkausliigassa etenkin vastahyökkäysten tehokkuus on kasvanut kohtuullisen merkittävästi seitsemän kauden aikana. Siinä missä vuonna 2015 12,9 prosenttia vastahyökkäyksistä päättyi laukaukseen, oli osuus vuonna 2021 jo 20,0 prosenttia (Kuvat 143–146.)

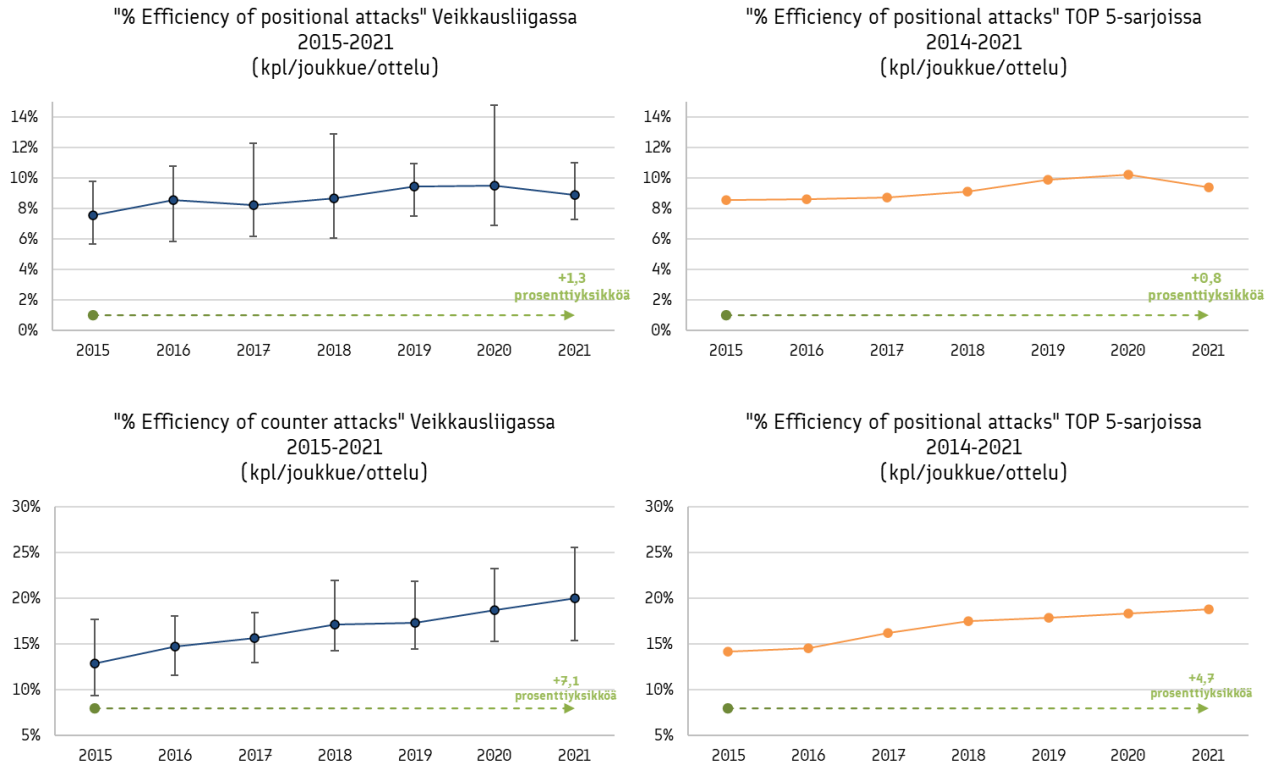

Kuvat 143–146. Laukaukseen päättyneet "Positional" ja "Counter attacks" (% hyökkäyksistä) Veikkausliigassa 2015–2021 ja TOP-5 sarjoissa (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kausien 2014–2015 ja 2020–21 välillä. Veikkausliigan osalta kuvattu keskihajonta eri joukkueiden välillä ja alhaalla kuvattu prosentuaalinen muutos ensimmäisestä tarkastellusta kaudesta viimeiseen. Data: InStat.

Laukausten osalta kansainvälisen trendinä on kaikkinensa kuitenkin ollut määrän väheneminen viime vuosina. Samaa trendiä nähdään myös Veikkausliigan osalta, tarkasteltiin lukemia sitten absoluuttisesti tai suhteessa hallittua minuuttia kohden, joskin prosentuaalisesti tarkasteluna muutos on ollut TOP 5-sarjoja pienempi. (Kuvat 147–150.)

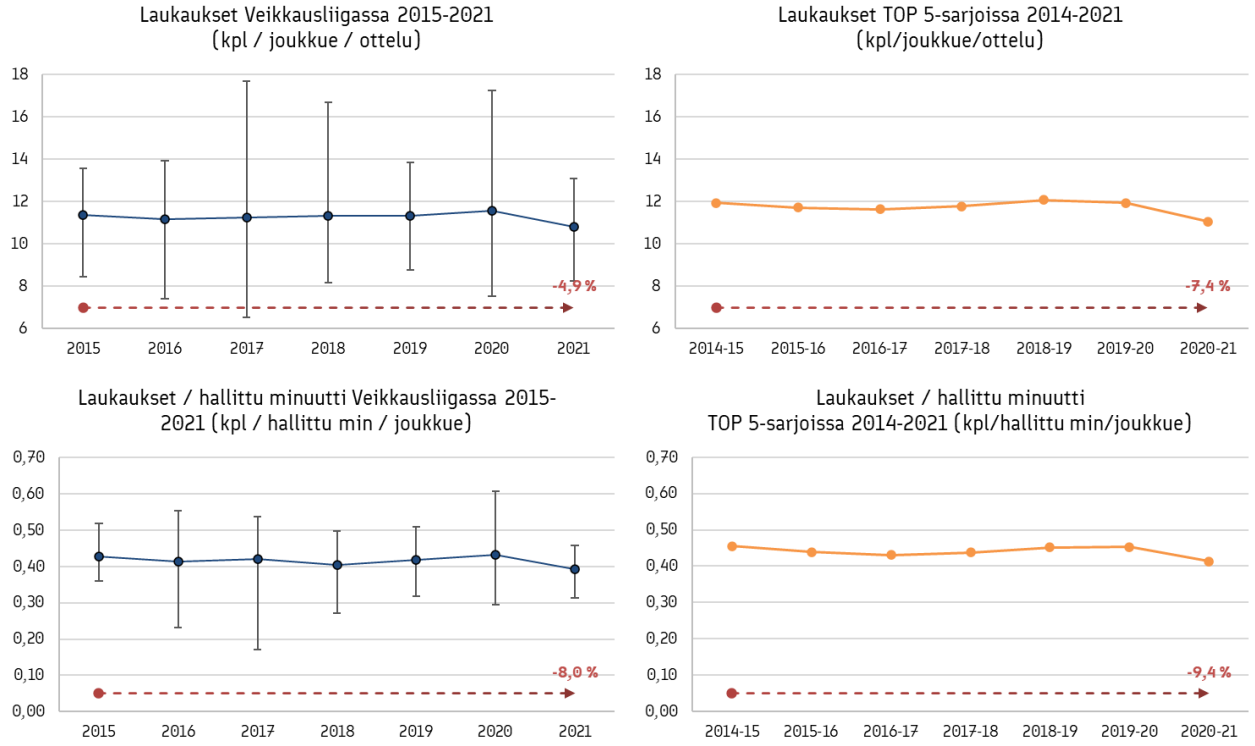

Kuvat 147–150. Laukaukset absoluuttisesti (kpl/joukkue/ottelu) ja suhteellisesti (kpl/hallittu min/joukkue) mitattuna Veikkausliigassa 2013–2021 ja TOP-5 sarjoissa (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kausien 2014–2015 ja 2020–21 välillä. Veikkausliigan osalta kuvattu keskihajonta eri joukkueiden välillä ja alhaalla kuvattu prosentuaalinen muutos ensimmäisestä tarkastellusta kaudesta viimeiseen. Data: InStat.

Sekä Veikkausliigassa, että TOP 5-sarjoissa maalien määrä (kpl/joukkue/ottelu) on kuitenkin kasvanut hieman vuodesta 2015 vuoteen 2021 tultaessa (kuvat 151 ja 152).

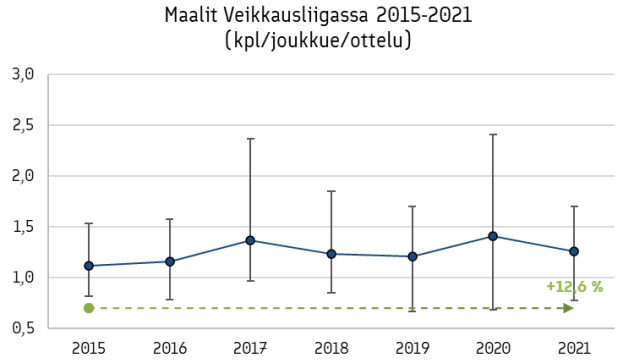

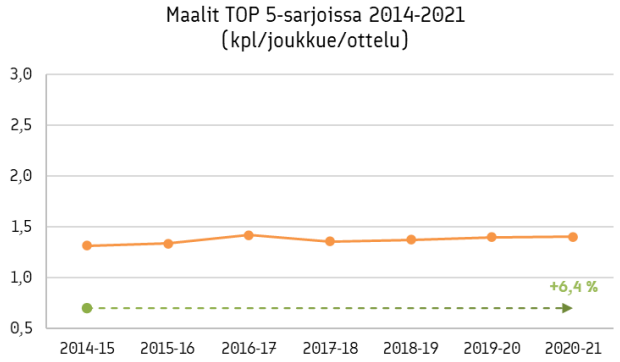

Kuvat 151 ja 152. Maalit (kpl/joukkue/ottelu) Veikkausliigassa 2013–2021 ja TOP-5 sarjoissa (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kausien 2014–2015 ja 2020–21 välillä. Veikkausliigan osalta kuvattu keskihajonta eri joukkueiden välillä ja alhaalla kuvattu prosentuaalinen muutos ensimmäisestä tarkastellusta kaudesta viimeiseen. Data: InStat.

Maalien määrän kasvaminen, pienentyneestä laukaisumäärästä huolimatta, johtuu ennen kaikkea siitä, että sekä Veikkausliigassa että TOP 5-sarjoissa joukkueet laukovat nykyään suhteessa paremmilta paikoilta. Tätä voidaan todentaa xG/laukaus arvon kasvamisella, joka etenkin TOP 5-sarjoissa on ollut kohtuullisen merkittävääkin vuodesta 2015 vuoteen 2021 (kasvua 24,7 %). (Kuvat 153 ja 154). Yhden laukauksen keskimääräisen maaliodottaman kasvu on nostanut myös joukkuekohtaista kokonaismaaliodottamaa ottelua kohden (kuvat 155 ja 156).

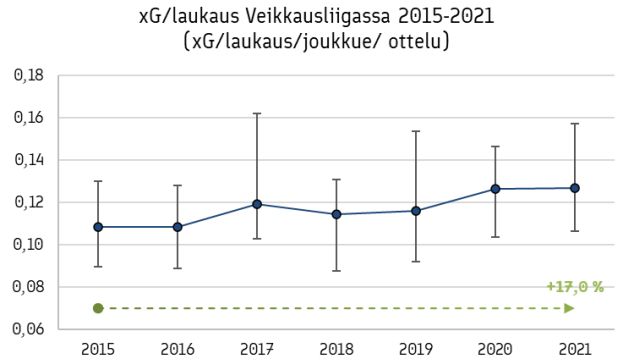

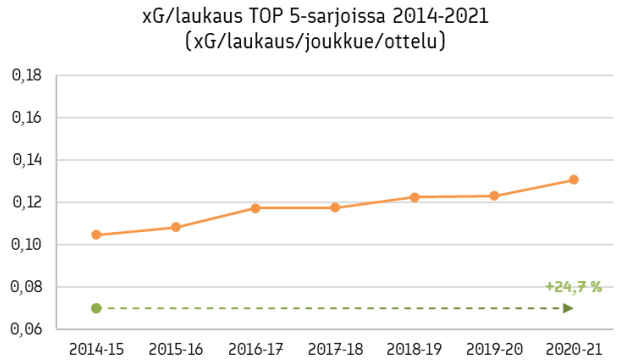

Kuvat 153 ja 154. xG/laukaus Veikkausliigassa 2013–2021 ja TOP-5 sarjoissa (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kausien 2014–2015 ja 2020–21 välillä. Veikkausliigan osalta kuvattu keskihajonta eri joukkueiden välillä ja alhaalla kuvattu prosentuaalinen muutos ensimmäisestä tarkastellusta kaudesta viimeiseen. Data: InStat.

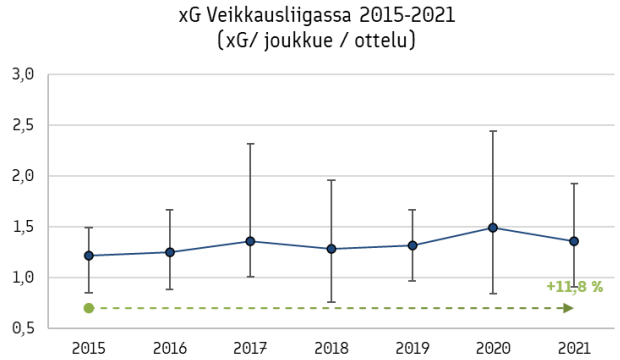

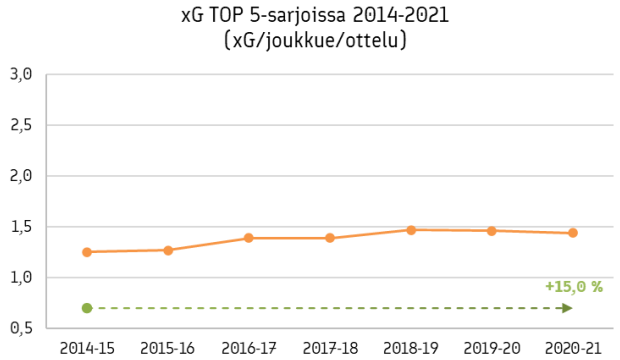

Kuvat 155 ja 156. Joukkueiden ottelukohtainen maaliodottama (xG/joukkue/ottelu) Veikkausliigassa 2013–2021 ja TOP-5 sarjoissa (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kausien 2014–2015 ja 2020–21 välillä. Veikkausliigan osalta kuvattu keskihajonta eri joukkueiden välillä ja alhaalla kuvattu prosentuaalinen muutos ensimmäisestä tarkastellusta kaudesta viimeiseen. Data: InStat.

Paremmille maalipaikoille pääsy näkyy myös keskimääräisen viimeistelyprosentin parantumisessa. Veikkausliigassa parannusta viimeistelyprosentissa on vuodesta 2015 vuoteen 2021 tullut 1,2 prosenttiyksikköä ja TOP 5-sarjoissa kaudesta 2014-2015 kauteen 2020-21 2,0 prosenttiyksikköä. (Kuvat 157 ja 158.)

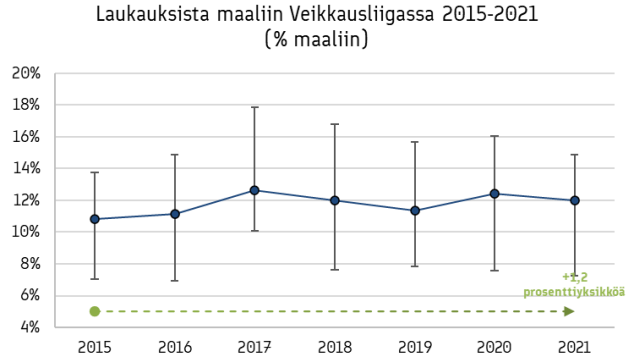

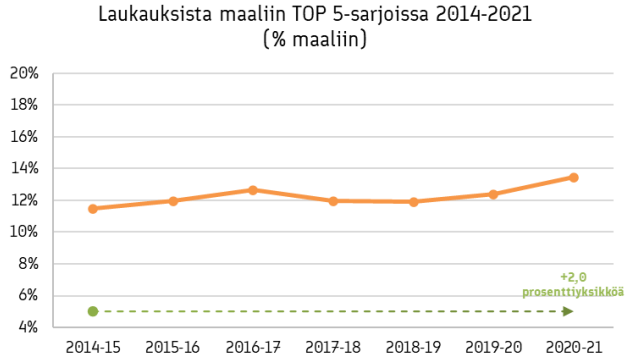

Kuvat 157 ja 158. Viimeistelyprosentti (% maalin johtaneita laukauksia) Veikkausliigassa 2013–2021 ja TOP-5 sarjoissa (Englanti, Espanja, Italia, Saksa ja Ranska) kausien 2014–2015 ja 2020–21 välillä. Veikkausliigan osalta kuvattu keskihajonta eri joukkueiden välillä ja alhaalla kuvattu prosentuaalinen muutos ensimmäisestä tarkastellusta kaudesta viimeiseen. Data: InStat.

SARJASIJOITUKSEN JA ERI MUUTTUJIEN VÄLINEN VERTAILU VEIKKAUSLIIGASSA

"I would not be bothered if we lost every game as long as we won the league."

Mark Viduka

Tarkastelemalla edellä esitettyjä muuttujia sarjasijoituksen perusteella, voidaan kenties päätellä jotain Veikkausliigan voimasuhteiden muuttumisesta ja menestykseen yhteydessä olevista tekijöistä. Tai ainakin eroista joukkueen pelaamisessa rankingiin suhteutettuna. Tätä varten Veikkausliigan dataa tarkasteltiin hieman pidemmällä otannalla (2013–2021) sijoille 1.–4., 5.–8. ja 9.–12. sijoittuneiden joukkueiden osalta.

Sarjasijoituksella on näyttänyt olevan yhteyttä pallonhallintaan ja syöttämiseen liittyvien muuttujien osalta etenkin viimeisen kahden kauden aikana Veikkausliigassa. Edeltävänä kahtena vuotena sijoille 1.–4. sijoittuneet joukkueet ovat hallinneet palloa jopa selvästi enemmän ja syöttäneet useammin ja myös tarkemmin sarjataulukossa alemmille sijoille sijoittuneisiin joukkueisiin verrattuna. Aiemmin erot eivät olleet kenties yhtä selviä. (Kuvat 159–162).

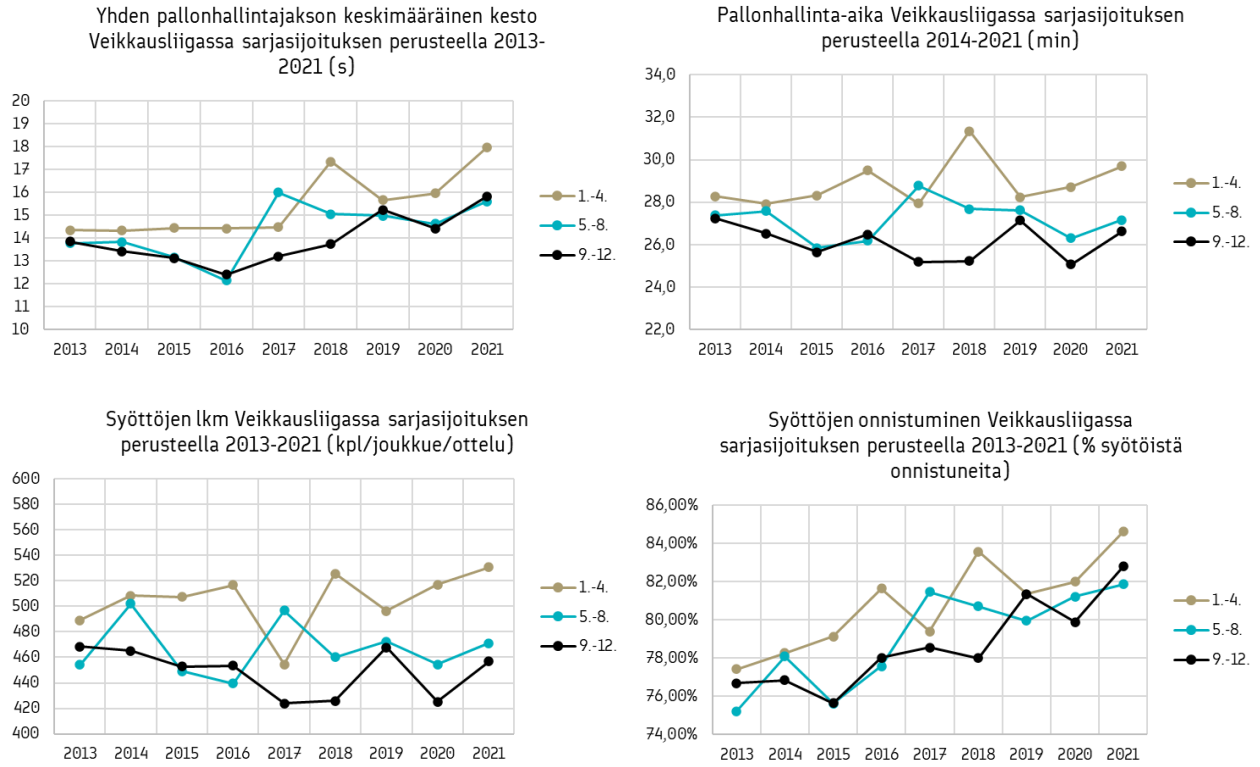

Kuvat 159–162. Yhden pallonhallintajakson keskimääräinen kesto (s), kokonaispallonhallinta-aika (min/joukkue/ottelu), syöttömäärä (kpl/joukkue/ottelu) ja syöttöjen onnistumisprosentti Veikkausliigassa kausilla 2013–2021 rankingin perusteella. Data: InStat.

Eroavaisuuksia löytyy edeltävän kolmen kauden ajalta myös syöttötempossa (tarkasteltuna hallittua minuuttia kohden annettujen syöttöjen lukumäärällä). Sijoille 1.–4. sijoittuneet joukkueet ovat kyenneet ylläpitämään korkeampaa syöttötempoa otteluissaan alemmille sijoille sijoittuneisiin joukkueisiin verrattuna kausilla 2019–2021. Aiempina vuosina vastaavaa eroa ei ole havaittu. (Kuva 163.)

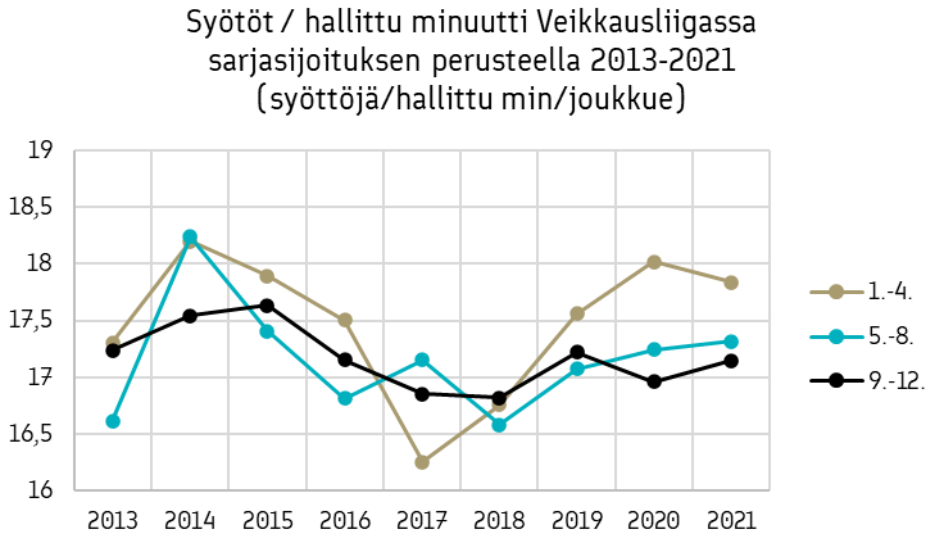

Kuva 163. Hallittua minuuttia kohden annettujen syöttöjen lukumäärä Veikkausliigassa kausilla 2013–2021 rankingin perusteella. Data: InStat.

Etenemisen osalta vaikuttaa siltä, ettei sarjasijoituksella ole ollut merkitystä etenemisten määrässä tapahtuneeseen muutokseen. Sarjasijoituksesta huolimatta joukkueiden etenemiset vastustajan kenttäpuoliskolle, hyökkäyskolmannekselle ja vastustajan boksiin ovat olleet laskusuunnassa vuodesta 2013 alkaen. Edeltävän kahden kauden ajalta voidaan kuitenkin erottelevana tekijänä tunnistaa boksietenemisten määrä, jonka osalta sijoille 1.–4. sijoittuneet joukkueet ovat onnistuneet määrällisesti muita joukkueita paremmin. (Kuvat 164–166.)

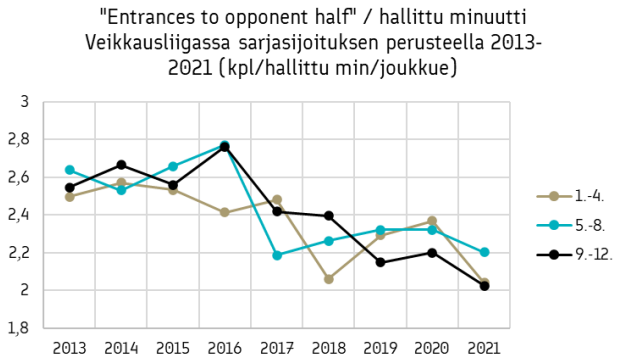

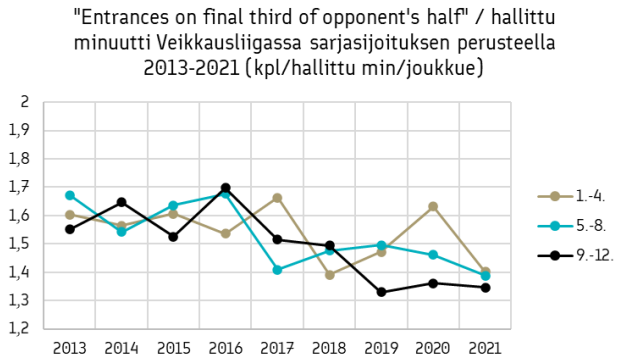

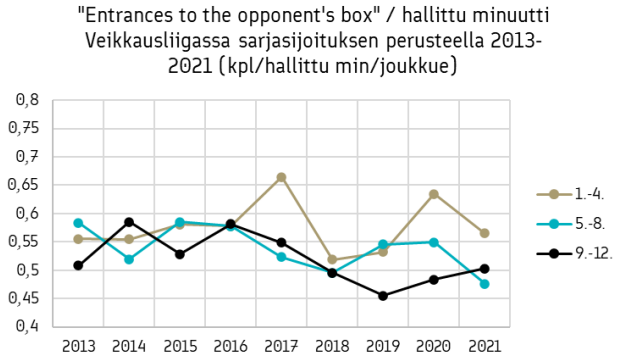

Kuvat 164–166. Etenemiset vastustajan kenttäpuoliskolle, hyökkäyskolmannekselle ja vastustajan boksiin hallittua minuuttia kohden Veikkausliigassa kausilla 2013–2021 rankingin perusteella. Data: InStat.

Laukausten määrien osalta erot ovat kasvaneet parempien ja heikompien joukkueiden välillä viimeisinä vuosina, poikkeuksena vuosi 2019. Korkeammalle sijoittuneet joukkueet ovat kyenneet säilyttämään ottelukohtaisen laukausmääränsä kohtuullisen vakiona, siinä missä alemmille sijoille päätyneiden joukkueiden laukausmäärät ovat laskeneet vuodesta 2013 vuoteen 2021 periaatteessa kohtuullisen tasaisesti. Kohti menneiden laukausten suhteellisessa osuudessa ei nähdä vastaavia eroja, viimeistelyn tehokkuudessa sen sijaan kyllä. (Kuvat 167–169.)

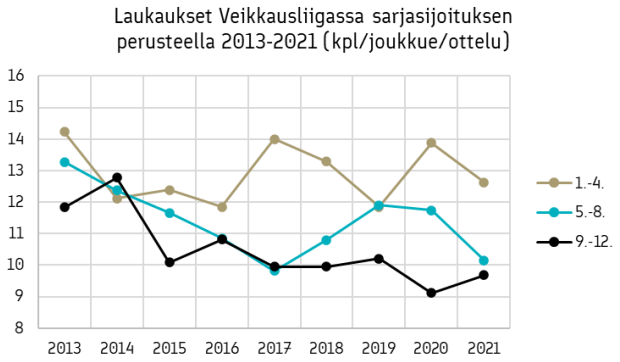

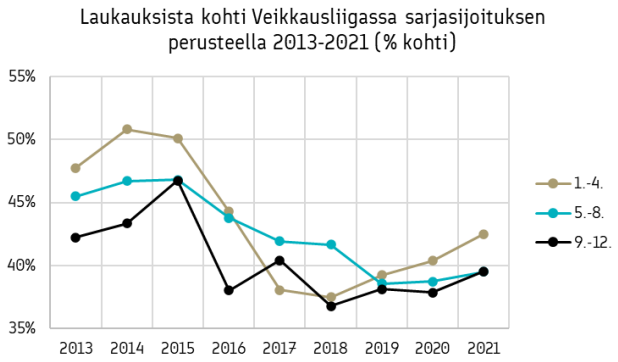

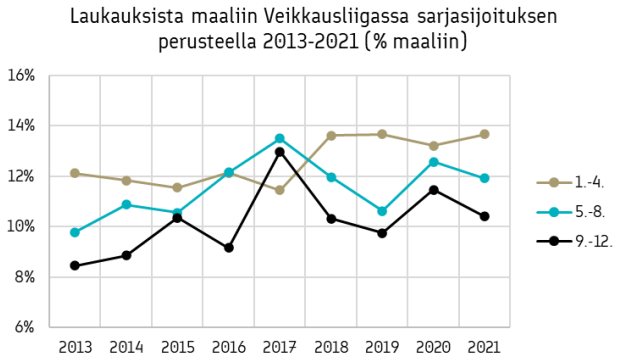

Kuvat 167–169. Laukaukset (kpl/joukkue/ottelu) sekä kohti ja maaliin menneiden laukausten suhteellinen osuus (% kaikista) Veikkausliigassa kausilla 2013–2021 rankingin perusteella. Data: InStat.

Yhden laukauksen keskimääräinen maaliodottama on kansainvälistä trendiä mukaillen kasvanut kaikilla joukkueilla, sarjasijoituksesta huolimatta. Ottelukohtaisessa kokonaismaaliodottamassa nähdään kuitenkin selviä eroja sijoille 1.–4. hyväksi, kokonaislaukaisumäärän ja myös hieman paremman laukauskohtaisen maaliodottaman takia. Kaikkinensa tehdyissä maaleissa erot kärjen ja häntäpään välillä näyttävät kasvaneet viime vuosina. (Kuvat 170–172.)

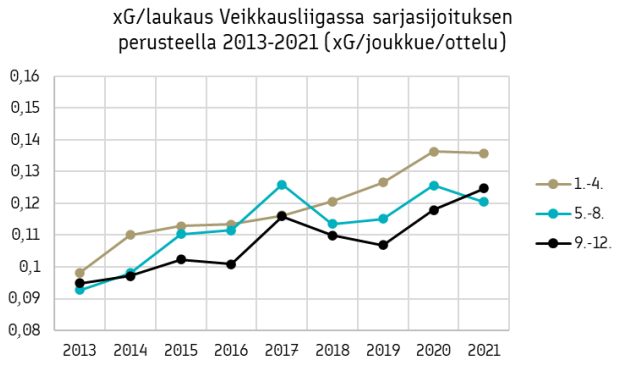

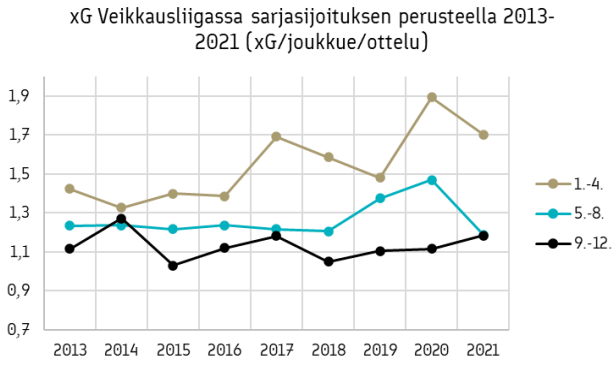

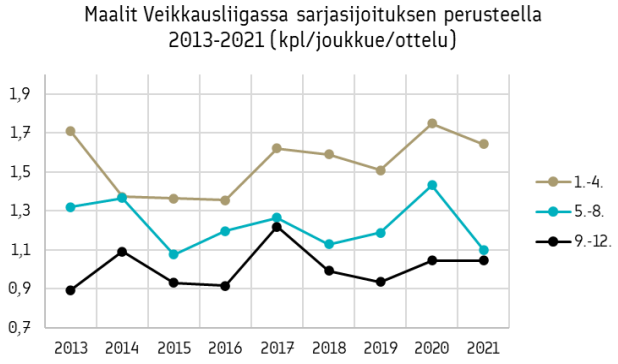

Kuvat 170–172. Laukauskohtainen (xG/laukaus) ja kokonaismaaliodottama (xG/joukkue/ottelu) sekä tehdyt maalit (kpl/joukkue/ottelu) Veikkausliigassa kausilla 2013–2021 rankingin perusteella. Data: InStat.

Puolustuspelaamisen onnistumista kuvaavien vastustajan laukausmuuttujien osalta nähdään, että erot etenkin vastustajien laukausmäärissä ovat kasvaneet sarjasijoituksen mukaan vertailtaessa. Toki koko tarkastelujakson ajan kärkeen sijoittuneet joukkueet ovat antaneet vastustajilleen vähemmän laukauksia ottelua kohden, mutta viime vuosina ero vastustajan laukausmäärissä kärki- ja häntäpään välillä on kasvanut reilusti. Vuonna 2013 eroa vastustajan laukausmäärissä kärjen ja häntäpään välillä oli 1,8 laukausta/ottelu, vuonna 2020 jo 5,5 laukausta ja edellisellä kaudellakin 3,4 laukausta ottelua kohden. (Kuva 173) Edelleen vastaavia tuloksia nähdään, luonnollisestikin, vastustajalle annetun kokonaismaaliodottaman ja myös päästettyjen maalien osalta. Vastustajalle annettujen maalipaikkojen laatu (kuvattuna xG/laukaus-arvolla) on sinällään noussut kaikilla joukkueilla, mutta kokonaislaukausmäärän pienentyessä vastustajien kokonaismaaliodottama on kärkipäällä pysynyt aika vakiona, siinä missä se on kasvanut häntäpään joukkueilla. (Kuvat 176–178.)

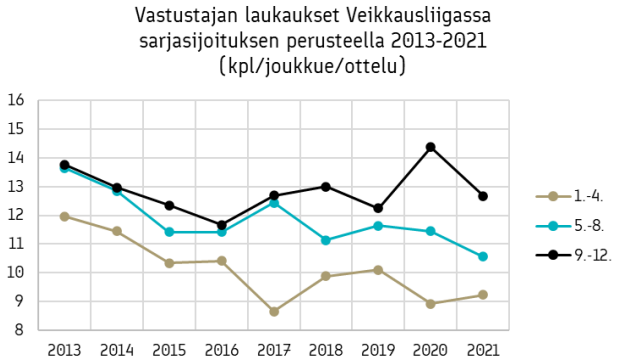

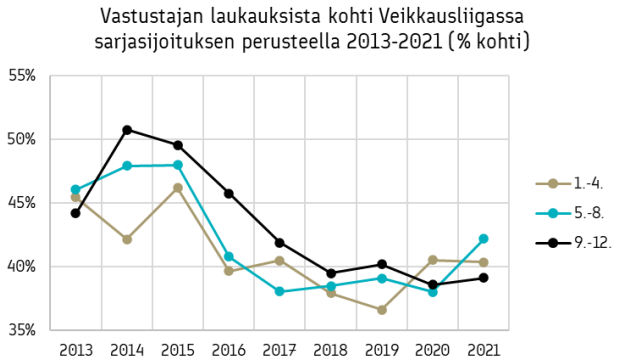

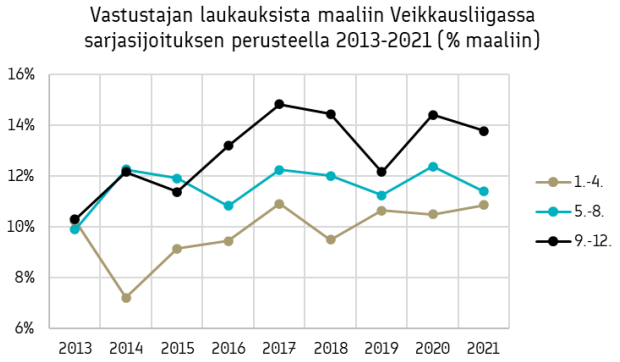

Kuvat 173–175. Vastustajan laukaukset (kpl/joukkue/ottelu) sekä kohti ja maaliin menneiden laukausten suhteellinen osuus (% kaikista) Veikkausliigassa kausilla 2013–2021 rankingin perusteella. Data: InStat.

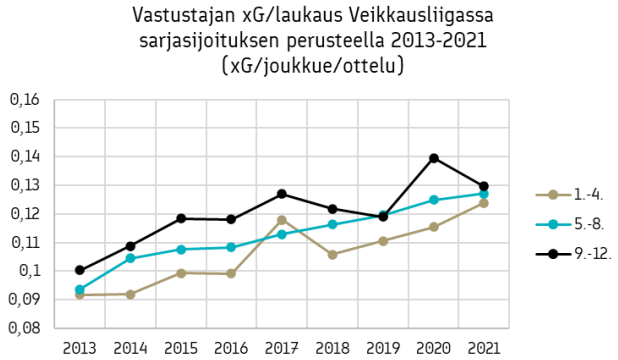

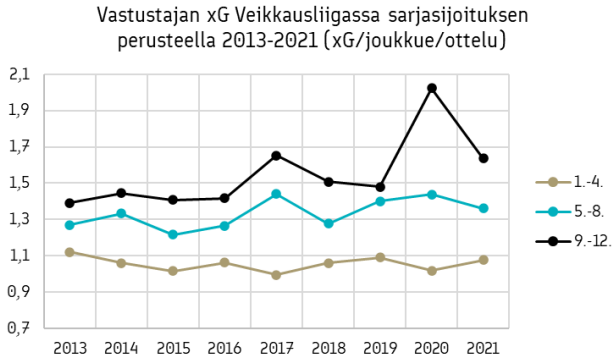

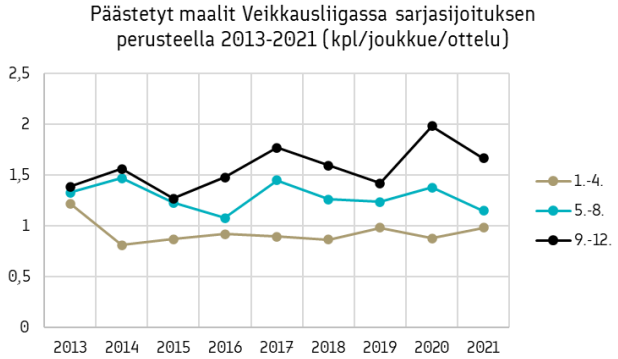

Kuvat 176–178. Vastustajan laukauskohtainen (xG/laukaus) ja kokonaismaaliodottama (xG/joukkue/ottelu) sekä tehdyt maalit (kpl/joukkue/ottelu) Veikkausliigassa kausilla 2013–2021 rankingin perusteella. Data: InStat.

Kaikkinensa vaikuttaa edelläkin kuvattujen muuttujien osalta siltä, että Veikkausliigasta on tullut edeltävän yhdeksän kauden aikana hieman epätasaisempi sarja ja erot kärjen ja häntäpään voimasuhteissa ovat kasvaneet. Tätä voidaan todentaa myös tarkastelemalla ottelua kohden kerätyillä pisteillä. Siinä missä TOP 4-joukkueiden pisteet/ottelu-lukema on hieman kasvanut yhdeksässä kaudessa, keskikastilla se on pysynyt samalla tasolla ja häntäpäällä trendiviiva osoittaa tämän muuttujan osalta alaspäin. (Kuva 179.)

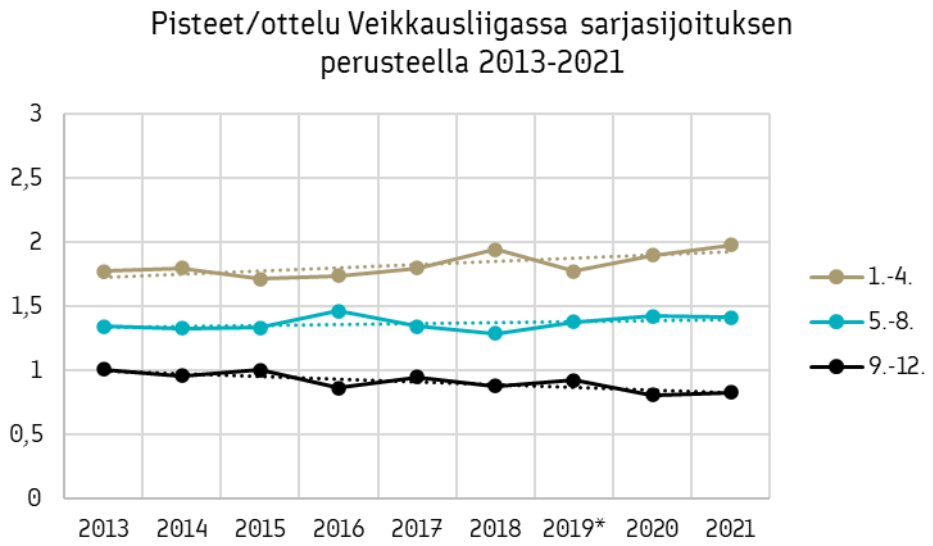

*Kuva 179. Vastustajan laukauskohtainen (xG/laukaus) ja kokonaismaaliodottama (xG/joukkue/ottelu) sekä tehdyt maalit (kpl/joukkue/ottelu) Veikkausliigassa kausilla 2013–2021 rankingin perusteella. *=vuodelta 2019 huomioitu vain runkosarjassa pelatut 22 ottelua. Data: InStat.*

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

MAAJOUKKUETASO

Maajoukkuetarkastelun osalta on tunnistettavissa muutamia selkeitä vahvuuksia, joilla Suomen maajoukkue on pärjännyt edeltävien vuosien aikana tiukassa ja alati kovenevassa kansainvälisessä kilpailussa saavuttaen myös aiempia vuosikymmeniä parempaa menestystä.

Suomi on ensinnäkin ollut erittäin tehokas maalineston ja vastustajien maalipaikkojen estämisen osalta. Vaikka vastustajat ovat sinällään päässeet yrittämään maalintekoa Suomen otteluissa hieman keskimääräistä enemmän, Suomi on kyennyt ohjaamaan vastustajan viimeistely-yritykset keskimääräistä vaarattomammille paikoille. Suomi on myös tiiviillä joukkuepuolustamisella kyennyt myös esimerkiksi blokkaamaan tehokkaasti vastustajan laukauksia. Kaikkinensa Suomi on ”ylisuorittanut” maalineston osalta, kun tarkastellaan vastustajan luomaa maaliodottamaa ja todellisuudessa päästettyjä maaleja otteluissa.

Edelleen vastustajat ovat päässeet hakemaan murtautumista ja pelaamaan laukaukseen johtaneita syöttöjä kohtuullisen harvoin kansainvälisen trendin mukaisilta yleisimmiltä alueilta, ns. ”assist zoneilta”. Vaikuttaa siis siltä, että vaikka esimerkiksi korkeaa prässiä on Suomelta nähty kohtuullisen vähän, puolustaminen syvällä ei ole aiheuttanut Suomelle kovinkaan merkittäviä ongelmia otteluiden voittamisen näkökulmasta.

Maalipaikkojen luonnin osalta Suomi on ollut keskimääräistä tehottomampi, sillä ottelukohtainen laukausmäärä on jäänyt jälkeen eurooppalaisesta keskiarvosta. Suomi on kuitenkin kyennyt murtautumaan laadukkaille maalintekopaikoille ja myös viimeistelemään näistä keskimääräistä paremmin, sillä yhden laukauksen keskimääräinen maaliodottama ja viimeistelyprosentti ovat olleet keskiarvoa korkeampia.

Etenemisen ja tehokkaamman hyökkäyspelaamisen osalta on varmasti kuitenkin kehitettävää. Suomi on jäänyt hieman eurooppalaisesta keskiarvosta hyökkäyskolmannekselle edettyjen hallintojen määrässä ja laukaukseen päättyneiden hallintajaksojen suhteellisessa osuudessa, vaikka Suomi sinällään syöttääkin keskimääräistä laadukkaammin ja suhteellisen korkealla tempollakin. Pelaajien kykyä ja rohkeutta haastamisen ja tempokuljetusten osalta on kenties myös kehitettävä.

Suomen laukaukseen johtaneet hyökkäykset ovat syntyneet kenties hieman keskiarvoa enemmän nopeampien hallintajaksojen päätteeksi ja koska empiiriseen tarkasteluun pohjautuen vaikuttaa siltä, että vastustajat ovat ruvenneet varautumaan tähän Suomen ”aseeseen” entistä paremmin, täytyy Suomen kyetä kehittämään uusia keinoja, joilla laadukkaisiin maalipaikkoihin päästään myös hitaammin rakennettujen hyökkäysten kautta. Edelleen toki myös positiivisista tilanteenvaihdoista syntyvien mahdollisuuksien hyödyntämisen tehokkuutta on parannettava, sillä näissä Suomi sijoittuu eurooppalaisessa vertailussa keskitasolle ja jää jälkeen maanosamme huippumaista. Lisäksi esimerkiksi omien hyökkäyserikoistilanteiden hyödyntämisessä on parantamisen varaa, siinä missä omat puolustuserikoistilanteensa Suomi on toki hoitanut laadukkaasti.

On siis varmasti pohdittava keinoja, joilla päästään hakemaan murtautumista kansainvälisten trendien mukaisilta alueilta: pelaamaan lyhyempiä syöttöjä vastustajan muodon sisään keskustaan ja siitä edelleen rangaistusalueelle tai vaihtoehtoisesti keskustan ollessa tukossa, löytämään keinoja murtautumiseen laidoilta, mutta kuitenkin niin, että viimeiset syötöt annetaan kontrolloituina palloina maalinedustan ”golden zonelle” liikkuville omille pelaajille.

Kaikkinensa on todettava, että Suomen miesten A-maajoukkue on viime vuosina pystynyt ylisuoriutumaan maaliodottamatilastoihin nähden ja saavuttamaan otteluista sen tärkeimmän eli voiton hyvin usein tilastojen vastaisestikin. Esimerkiksi InStatin datan mukaan Suomen keskimääräinen ottelukohtainen pisteodottama vuosien 2019–21 kilpailullisissa otteluissa on ollut 1,11 pistettä/ottelu, toteuman ollessa kuitenkin 1,67 pistettä/ottelu. Tietynlainen ylisuorittaminen näkyy myös oheisesta taulukosta, jossa on tarkastelu vedonlyöntiyhtiöiden pelipäivien kertoimien perusteella Suomen miesten maajoukkueen pisteodotuksia ja toteutuneita pisteitä sekä ns. suoritusprosenttia (pisteet/oletus) tarkastelluissa neljässä kilpailussa.

Taulukko 6. Suomen miesten maajoukkueen pisteodottama vedonlyöntiyhtiöden ottelupäivän kertoimien mukaan, toteutunut pistemäärä, suoritusprosentti (pisteet/oletus) ja toteutuneiden ja oletettujen pisteiden erotus EM-karsinnoissa, UEFA Nations Leaguessa, EM-kisoissa ja MM-karsinnoissa 2019–2021. Datan keräys: Mikko Aitkoski / SPL.

	EM-k. 2019	UNL 2020	Euro 2020	MM-k. 2022
Pisteoletus	15,29	7,99	1,64	9,23
Pisteet	18	12	3	11
Suoritus%	118 %	150 %	183 %	119 %
piste-ero	2,71	4,01	1,36	1,77

Suomen vahvuudet ja ne perimmäiset asiat, mihin jatkossakin on varmasti hyvä turvata, mainittuja asioita kehittäen, on summattu hyvin UEFA:n EM-kisojen teknisessä raportissa Suomea koskevassa ja ohessa esitetyssä kommentissa.

> ” Well-organised unit with athleticism, spirit, strong work ethic and collective virtues” (*Euro 2020 Technical report)*

Samoja huomioita on empiirisesti tarkastellen tehty myös nuorempien maajoukkueissa. Suomalaispelaajat muodostavat hyvin usein korkean työmoraalin omaavan, joukkuepelaamiseen sitoutuneen yksikön, joka sisäistää hyvin valmentajien luoman pelitavan ja oppii ydinasiat taktiselta puolelta tehokkaasti. Vaikuttaa siltä, että miesten ja poikien puolella olemme kaikkinensa saavuttaneet tason, jossa voimme pelata tasaväkisesti niin sanotun ”Tier 2”-tason joukkueita vastaan (poikien puolelta esimerkkeinä esim. U19-maajoukkueen hyvät ottelut Puolaa, Ruotsia ja Ukrainaa vastaan EM-alkukarsinnassa, miehistä vastaavasti otteet vaikkapa Nations Leaguen B-lohkossa) ja uskallamme haastaa Euroopan huippumaatkin omilla vahvuuksillamme, siinä aina kuitenkaan onnistumatta.

Tässä katsauksessa on tarkemmin tarkasteltu laitapuolustajien / wingbackien roolien muuttumista ja heille asetettujen vaatimusten kasvamista varsinkin hyökkäyspelaamisen osalta. Kuten jo kuitenkin mainittua, tietynlainen pelipaikattomuus tai ainakin eri paikkojen rotaatiot ovat vahvasti yleistymässä. Pelaajien on kyettävä tunnistamaan kentältä tiloja ja myös omien joukkuepelaajiensa liikkeitä ja täyttämään kentän eri kaistat ja syntyvät tilat eri tilanteissa hieman eri tavoin ajoittain.

Jotta pelaajat kykenevät tähän, peruspelaamisen laatutekijät tulee olla korkealla tasolla ja tarvitsemme lisää hyvän pelinäkemyksen, teknisen osaamisen ja myös jalkapallofysiikan omaavia pelaajia, jotka kykenevät ratkaisemaan erilaisia pelitilanteita laadukkaalla toteutuksella. Taitavalla maajoukkuepelaajalla

on ymmärrys näistä pelin perusperiaatteista ja kyky opetella sekä toteuttaa (laatutekijät) niitä vuorovaikutuksessa joukkueensa ja ympäristönsä kanssa.

Edelleen on toki syytä muistaa, että jalkapallo-ottelussa voittoa voidaan tavoitella eri keinoin ja joukkueiden pelaamisen, varsinkin kansainvälisellä maajoukkuetasolla, jossa pelaajapooli on rajattu kansallisuuksien mukaan eikä ostoja voi tehdä, on pohjattava pelaajien osaamisesta pohjaaviin tekijöihin. Pelaajakehitystyössä voimme kuitenkin valmistaa omia pelaajiamme siihen, että he ovat valmiimpia toimimaan kansainvälisen jalkapallon viitekehyksessä ja esimerkiksi alati tiukentuvissa tila-aika-vaatimuksissa.

LIIGATARKASTELU

Liigatarkastelun osalta havaittiin, että Veikkausliigassa jalkapallo on kehittynyt menneinä vuosina kansainvälisiä trendejä mukaillen: kontrollin määrä on lisääntynyt ja esimerkiksi joukkueiden yksittäiset pallonhallintajaksot pidentyneet syöttötarkkuuden parantuessa. Samaan aikaan laukausten määrä on ollut laskusuunnassa, mutta toisaalta joukkueet ovat etsineet väyliä ja myös päässeet paremmille laukaisupaikoille yksittäisen laukauksen keskimääräisen maaliodottaman noustessa tarkastelujakson aikana, sekä Veikkausliigassa että TOP 5-sarjoissa. Paremmista paikoista lähteneet laukaukset ja myös kehittynyt viimeistelytehokkuus ovat aikaansaaneet sen, että ottelukohtainen maaliodottama ja tärkeimpänä maalien määrä on kuitenkin hieman noussut tarkastellun jakson aikana sekä Veikkausliigassa, että TOP 5-sarjoissa.

Toisaalta havaittiin, että edeltävän yhdeksän kauden aikana erot Veikkausliigan voimasuhteissa tai ainakin joukkueiden tavassa pelata jalkapalloa ovat kenties hieman kasvaneet tai muuttuneet. Sarjan kärkipäähän sijoittuneet joukkueet ovat viime vuosina hallinneet otteluissaan palloa aiempaa enemmän, syöttäneet tarkemmin ja nopeammalla tempolla ja myös edenneet vastustajan rangaistusalueelle useammin alemmille sarjasijoituksille sijoittuneisiin joukkueisiin verrattuna. Erot näissä muuttujissa eivät olleet aivan yhtä selviä tarkastelujakson (2013–2021) alkupuolella.

Myös esimerkiksi vastustajille annettujen laukausten määrässä eli tietyllä tapaa puolustuspelin tehokkuudessa kärkipäähän sijoittuneet joukkueet ovat edellisinä kausina eronneet alemmas sijoittuneista joukkueista entistä selkeämmin. Kaikkinensa muutos näkyy parhaiten pistekeskiarvoja tarkasteltaessa: siinä missä sijoille 1–4 on esimerkiksi edeltävän kahden kauden aikana vaadittu aiempia hieman isompi pistekeskiarvo, on sarjan häntäpäässä ottelua kohden kerätty pistemäärä pudonnut jo reilustikin alle yhden per ottelu.

Ehkä merkittävimpänä löydöksenä liigatarkastelun osalta voidaan kuitenkin pitää eroja Veikkausliigan ja muiden pääsarjojen välillä pelaamisen tempoon ja intensiteettiin liittyen. Kaikkinensa hieman kärjistäen voidaan päätellä, että Veikkausliigassa peli on niin sanotusti ”kivasti kontrollissa”. Pallo pysyy pelissä, pitkään yhden joukkueen hallussa ja suorituksetkin onnistuvat vertailtuihin sarjoihin nähden kohtuullisen mukavasti. Ongelma on vain siinä, ettei peleissä tapahdu hirveästi mitään. Peliä leimaa tilastojen valossa pyrkimys kontrolliin, mikä johtaa siihen, ettei esimerkiksi hyökkäyssuuntaan yrityksiä, ete-

nemisiä, hyökkäyksiä tai laukauksia saada riittävästi aikaiseksi. Tai ainakin tapahtumia luodaan keskimääräistä vähemmän muihin sarjoihin verrattuna, varsinkin kun muuttujia suhteutetaan hallittua minuuttia kohden.

Koska prässin aktiivisuutta kuvaava PPDA-lukema on Veikkausliigaotteluissa ollut keskimääräistä alhaisempi ja esimerkiksi mainitut etenemiset vähissä, voidaan päätellä, että iso osa pallonhallinnasta ja sinällään hyvin onnistuneista syötöistä ovat tapahtuneet matalassa tai keskiblokissa puolustavan vastustajan muodon ulkopuolella, ilman mahdollisuutta tai yritystä etenemiseen. Kun riskitasot ovat pieniä, saadaan toki syöttöprosentti kasvamaan ja tilastot siltä osin näyttämään hyviltä, mutta todellista lopputuotetta eli maalintekoa ja murtautumista näihin tilanteisiin päästään yrittämään harvoin.

Tulosten pohjalta voidaan esittää muutamia huolestuttaviakin pohdintoja. Mikä on ensinnäkin tällaisen pelitavan ja taktisten valintojen pelaajakehityksellinen vaikutus ja miten Veikkausliigaottelut valmistavat pelaajiamme esimerkiksi kovempitempoisiin seurajoukkueiden europeleihin saatikka seurasiirtojen jälkeisiin kovempitempoisiin otteluihin Euroopan muissa sarjoissa? Tai kuinka valmiita Veikkausliigasta nousevat pelaajat ovat pelaamaan kovempitempoisia maaotteluita? Minkälaisessa näyteikkunassa pelaajat ovat Veikkausliigan heikkotempoisissa ja kontrollia korostavissa otteluissa ulkomaalaisten seurojen ja scouttien suhteen?

Toisaalta minkälaisen mielikuvan keskimääräinen Veikkausliigaottelu jättää katsojalleen? Kuinka viihdyttäviksi Veikkausliigaottelut voidaan kokea? Kun nykyisellään katsojat näkevät helposti myös muiden maiden sarjoja ja niissä pelattavia otteluita, voi ns. tavalliselle katsojalle kontrollia korostavat Veikkausliigaottelut jäädä katsomiskokemukseltaan vaisuiksi.

Totta kai joukkueelta voidaan olettaa ja toivoa tietynlaista kontrollia ja järkevää pelitapaa sekä -suunnitelmaa, mutta samaan aikaan kontrollin pitäisi johtaa kentällä johonkin järkevään: etenemisiin, hyökkäyksiin, laukauksiin ja siihen mitä yleisö haluaa nähdä: maaleihin. Pelaajia pitäisi kenties paremmin opettaa tunnistamaan, että kun kontrollilla tavoiteltu etu on luotu ja eteneminen on mahdollista, tämän jälkeiset tapahtumat pitäisi tapahtua intensiivisesti ja ajatuksella edetä kohti vastustajan maalia nopeasti. Kaikkinensa on varmasti löydettävä tietynlainen tasapaino kontrollin ja ”hurlumhei”-futiksen välillä.

> ” The result of possession should be how many goals do you score out of it? How many chances do you create out of it? It’s about game management. What is the outcome?”
>
> *(Frans Hoek, Euro 2020 Technical report)*

Isossa kuvassa on varmasti syytä pohtia, miten tempoa ja intensiteettiä saataisiin lisättyä suomalaiseen jalkapalloon. Tempon ja intensiteetin lisäämisen ei tarvitse (välttämättä) tarkoittaa kaaosjalkapalloa, jossa reagoidaan tapahtumiin ja taistellaan kakkospalloista. On kuitenkin mietittävä niitä keinoja, joilla intensiivisiä jalkapallosuorituksia ja sitä kautta tempoa nostetaan esimerkiksi harjoitusympäristössä (joissa pelaajat valmistetaan tempoa sietämään ja toteuttamaan) sekä myös itse otteluissa.

Tämän katsauksen tulokset antavat myös muutaman tärkeän ajatuksen pelaajakehitystyölle lapsissa ja nuorissa. Kansainvälisessä huippujalkapallossa maalit tehdään ja niihin johtavat tilanteet luodaan läheltä vastustajan maalia. Huipputason mailla maalintekotilanteiden lukumääräkin on yksinkertaisesti

sinällään jo suuri, vaikka hekin varmasti pyrkivät hakemaan ratkaisuja maalinteon osalta mahdollisimman läheltä ja keskeltä, ns. ”golden zonelta” ja murtautumaan näihin tilanteisiin vastustajan boksin läheltä tai sen sisältä, siinä usein onnistuenkin.

Meidän on huolehdittava siitä, että lasten ja nuorten vaiheessa pelaajamme altistuvat ja saavat kokemuksia näistä loppupeleissä ratkaisevista maalintekemiseen ja maalinestoon liittyvistä tilanteista. Hyökkääjien on saatava kokemuksia murtautumis- ja viimeistely-yrityksistä, 1v1-tilanteissa haastamisista (joita niitäkin nähdään valitettavan harvoin niin Veikkausliigassa kuin Suomen maajoukkueessakin) ja kaikkinensa viimeisen kolmanneksen pelaamisesta siinä missä kääntäen myös puolustajat tarvitsevat kokemuksia oman boksinsa suojelemisesta, 1v1-puolustamisesta tai vaikkapa chiellinimaisista blokkauksista, joista tässäkin työssä on näytetty esimerkkejä.

Mikäli lasten ja nuorten peli menee liian aikaisin liian kontrolloiduksi ja sitä kautta usein staattiseksi ja hitaaksi, on vaarana, ettei viimeisten kolmanneksen suorituksiakaan nähdä riittävästi. Haluamme kehittää pelaajia, joilla on uskallusta, kyvykkyyttä ja rohkeutta hankkia ja hyödyntää etua runsaiden maalipaikkojen saamiseksi. Edelleen toivomme auttavamme pelaajiamme, jotta he ovat kykeneviä pelaamaan korkealla tempolla, ennakointia, nopeaa päätöksentekoa ja urheilullisuutta sekä luonnollisesti lajitaitoja hyödyntäen.

On muistettava, että lasten ja nuorten jalkapallo voi ja sen pitääkin näyttäytyä erilaisena aikuisten huipputason peliin verrattuna. Hyväksymmekö peliin tietynlaisen ”kaaoksen”, jotta varmistamme oleellisten tapahtumien määrien riittävyyden ja kasvun vai pakotammeko nuoret pelaajat liian aikaisin hakemaan ratkaisuja ylimitoitetun kontrollin kautta sillä uhalla, että oleellisia aikuisjalkapallossa myöhemmin tarvittavia työkaluja (kuten vaikkapa 1v1-haastot tai maalinteon/maalineston taidot) jää harjoittelematta? Tietyt periaatteet ja ”järjen” pelaamiseen saa varmasti opetettua hieman myöhemminkin, kunhan työkaluja on ensin kehitetty riittävästi.

“The ball is round, the game lasts ninety minutes, and everything else is just theory.”

Josef “Sepp” Herberger

9 LÄHTEET

Davidson, Adam (2021). Investigating the locality and characteristics of open-play goals and preceding actions in the English Premier League 2020/21; implications for representative learning design in a constraints-led approach. University of Gloucestershire School of Sport and Exercise.

FIFA (2021). Rest defence. Haettu 7.2.2022 kohteesta https://www.fifatrai-ningcentre.com/en/game/tournaments/olympic-football-tournament/moft/rest-defence.php

Gelade, Garry (2018). [Twitterpäivitys] Haettu 6.1.2022 osoitteesta https://twitter.com/GarryGe-lade/status/1032661565504479232?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetem-bed%7Ctwterm%5E1032661892672745472%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es2_&ref_url=https%3A%2F%2Fmi norleaguesoccer.wordpress.com%2F

O'Neill, Caoimhe (2022). My game in my words. By Trent Alexander-Arnold. Haettu 15.1.2022 osoitteesta https://theathletic.com/3062103/2022/01/14/my-game-in-my-words-trent-alexander-arnold-liver-pool/

Running the Show (2021). Tactical Theory: Rest-Defence and Counter-Marking. Haettu 7.2.2022 osoittee-seta: https://runningtheshowblog.wordpress.com/2021/06/24/tactical-theory-rest-defence-counter-marking-tactics/

Soccer inter-action. The importance of intensity in football. Haettu 13.12.2021 osoitteesta https://soc-cerinteraction.com/intensity

Soccermetrics research (2013). On tempo in football. Haettu 13.12.2021 osoitteesta https://www.soccer-metrics.net/team-performance/football-tempo-discussion

Spielverlagrung.de (2021). Tactical theory: the various forms of rest-defence. Haettu 7.2.2022 osoit-teesta https://spielverlagerung.com/2021/07/05/tactical-theory-the-various-forms-of-rest-defence/

Suomen Palloliitto (2021). Poikien maajoukkuetoiminnan periaatteet. Haettu 11.12.2021 osoitteesta https://www.palloliitto.fi/sites/default/files/Maajoukkueet/spl_maajoukkuetoiminta_pojat_vi-deot_pdf.pdf

Tactic and Techique (2019). A view on Ajax Amsterdam's astonishing 2018/19 season. Haettu 7.2.2022 osoitteesta https://tacticandtechnique.com/a-view-on-ajax-amsterdams-astonishing-2018-19-season/

UEFA (2021). Euro 2020 Technical report. https://uefatechnicalreports.com/uefa-euro-2020

UEFA (2022). Country coefficients. Haettu 10.1.2022 osoitteesta https://www.uefa.com/nationalassoci-ations/uefarankings/country/#/yr/2022

LISÄTIETOJA:

Henri Lehto
Pelianalyysipäällikkö
+358 407 591 871 /
henri.lehto@palloliitto.fi

SUOMEN PALLOLIITTO

Urheilukatu 5
00250 Helsinki
Puhelin (09) 742 151